

บทที่ 4

ประวัติและพัฒนาการความมีชื่อเสียงทางการเมือง

ผู้วิจัยหยิบยกรักการเมืองที่มีชื่อเสียง 2 ท่าน คือ นางปวีณา หงสกุล และดร. พิจิตต รัตตกุล ขึ้นมาเป็นกรณีศึกษาในงานวิจัย "การใช้สื่อมวลชนสร้างชื่อเสียงของนักการเมือง" แล้วจัดเก็บข้อมูลจากเอกสาร หลักฐานต่าง ๆ เข้าร่วมสังเกตการณ์เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสัมภาษณ์เจาะลึกนักการเมือง ทีมงานของนักการเมือง และสื่อมวลชน เพื่อหาคำตอบถึงกระบวนการใช้สื่อมวลชนของนักการเมือง โดยในบทที่ 4 นี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยเฉพาะในส่วนของประวัติและพัฒนาการความมีชื่อเสียงทางการเมืองของนักการเมืองก่อน เพื่อชี้ให้เห็นถึงลำดับขั้นตอนเริ่มตั้งแต่ นางปวีณา และดร. พิจิตต เข้าสู่การเมือง จนกระทั่งมีชื่อเสียงเกิดขึ้น โดยเรียงลำดับการนำเสนอ ดังนี้

1. ประวัติและพัฒนาการความมีชื่อเสียงทางการเมืองของนางปวีณา หงสกุล
2. ประวัติและพัฒนาการความมีชื่อเสียงทางการเมืองของดร. พิจิตต รัตตกุล

ทั้งนี้ ในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อนำเสนอผลการวิจัยส่วนนี้ นอกจากผู้วิจัยจะต้องจัดเก็บข้อมูลประเภทเอกสารที่เกี่ยวข้องกับนางปวีณา หงสกุล และดร. พิจิตต รัตตกุล จากแหล่งข้อมูลประเภทหนังสือพิมพ์รายวัน 11 ชื่อฉบับ โดยอ้างอิงการนำเสนอจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเป็นหลักแล้ว ผู้วิจัยยังจะต้องให้บทและเทปข่าวโทรทัศน์ ตั้งแต่พ.ศ.2538-พ.ศ.2541 ของสถานีโทรทัศน์ประเภทฟรีทีวีทุกสถานีเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ผลของการใช้สื่อมวลชนด้วย แต่ปรากฏว่า การจัดเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลประเภทหลังประสบปัญหา เพราะสถานีโทรทัศน์บางช่องไม่ได้จัดเก็บข้อมูลส่วนนี้ไว้ บางช่องอยู่ระหว่างการปรับปรุงการจัดเก็บ และบางช่องไม่สะดวกที่จะสนับสนุนข้อมูลดังกล่าว ข้อมูลส่วนนี้จึงไม่ครบถ้วน ผู้วิจัยจึงสัมภาษณ์เจาะลึกสื่อมวลชนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล รวมทั้งค้นคว้าเอกสารหลักฐานอื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนการนำเสนอในบทที่ 4 นี้

ส่วนหนังสือพิมพ์รายวัน 11 ชื่อฉบับที่ผู้วิจัยใช้ศึกษา ประกอบด้วย ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน ข่าวสด ไทยโพสต์ แนวหน้า บ้านเมือง สยามรัฐ วัฏจักรรายวัน กรุงเทพธุรกิจ และผู้จัดการรายวัน ตั้งแต่พ.ศ.2538-พ.ศ.2541 โดยใช้หนังสือพิมพ์ไทยรัฐซึ่งมียอดจำหน่ายในประเทศสูงที่สุด และมีอายุยาวนานเป็นหลักในการเลือกเหตุการณ์สำคัญแบบเจาะจง และกำหนดช่วงเวลาในการค้นหา

ข่าว ภาพข่าว บทบรรณาธิการ บทความ รายงาน สก๊อป หรือคอลัมน์ ที่กล่าวถึงนักการเมืองทั้ง 2 ท่านจากหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น ๆ รวมทั้งบทและเทปข่าวโทรทัศน์ ซึ่งปรากฏว่า ชื่อเสียงของ นางปวีณา หงสกุล และดร.พิจิตต รัตตกุล ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ระหว่างพ.ศ.2538-พ.ศ. 2541 มีลักษณะและขั้นตอนคล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยจึงจัดลำดับเหตุการณ์สำคัญ 10 เรื่อง แบ่งเป็น เหตุการณ์สำคัญของนางปวีณา 5 เรื่อง และดร.พิจิตต 5 เรื่อง ทั้งนี้ หากเหตุการณ์นั้นเป็นข่าว การเลือกตั้ง หรือการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งรัฐมนตรี ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลรวม 15 วัน คือ ก่อนวัน เลือกตั้ง 7 วัน ,วันเลือกตั้ง และหลังวันเลือกตั้ง 7 วัน ส่วนในกรณีที่เป็นเหตุการณ์ที่เกิดจากข่าว อื่น ๆ ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลหลังวันเกิดเหตุรวม 7 วัน

เหตุการณ์ที่ยกขึ้นมาศึกษาทั้ง 10 เรื่องมีดังนี้

ศึกษาจากช่วงเหตุการณ์ของนางปวีณา หงสกุล

1. การเลือกตั้งทั่วไป (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) พ.ศ. 2538 นางปวีณาลงสมัคร รับเลือกตั้งในพื้นที่เขต 12 กรุงเทพมหานคร ในนามพรรคประชากรไทย (วันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ.2538 ระยะเวลาศึกษา 15 วัน ตั้งแต่วันที่ 25 มิถุนายน - 9 กรกฎาคม พ.ศ.2538)
2. แกลงข่าวเปิดตัวการเป็นสมาชิกพรรคชาติพัฒนา ภายหลังประกาศลาออกจากการ เป็นสมาชิกพรรคประชากรไทย (วันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ.2539 ระยะเวลาศึกษา 7 วัน ตั้งแต่วันที่ 14 - 20 ตุลาคม พ.ศ.2539)
3. การเลือกตั้งทั่วไป (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) พ.ศ. 2539 นางปวีณาลงสมัคร รับเลือกตั้งในพื้นที่เขต 12 กรุงเทพมหานคร ในนามพรรคชาติพัฒนา (วันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ.2539 ระยะเวลาศึกษา 15 วัน ตั้งแต่วันที่ 10 - 24 พฤศจิกายน พ.ศ.2539)
4. แกลงข่าวภายหลังให้ความช่วยเหลือหญิงไทย 37 คน ซึ่งถูกส่งลงไปในค้าประเวณี ที่ ประเทศมาเลเซีย กิจกรรมนี้สร้างชื่อเสียงให้กับนางปวีณาเป็นอย่างมาก (วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ.2540 ระยะเวลาศึกษา 7 วัน ตั้งแต่วันที่ 25 - 31 กรกฎาคม พ.ศ.2540)

5. นางปวีณาได้รับแต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมในการปรับคณะรัฐมนตรีของรัฐบาลที่มีนายชวน หลีกภัยเป็นนายกรัฐมนตรี (วันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ.2541 ระยะเวลาศึกษา 15 วัน ตั้งแต่วันที่ 28 กันยายน - 12 ตุลาคม พ.ศ. 2541)

ศึกษาจากช่วงเหตุการณ์ของดร.พิจิตต รัตตกุล

6. การทำกิจกรรมในนามของมูลนิธิป้องกันควันพิษและพิทักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งดร.พิจิตต ดำรงตำแหน่งกรรมการอำนวยการ (วันที่ 18 มกราคม พ.ศ.2538 ระยะเวลาศึกษา 7 วัน ตั้งแต่วันที่ 19 - 25 มกราคม พ.ศ.2538)

7. แลกเปลี่ยนประกาศลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์เพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2539 ในนามอิสระ (วันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2539 ระยะเวลาศึกษา 7 วัน ตั้งแต่วันที่ 23 - 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2539)

8. การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2539 ดร.พิจิตตลงสมัครในนามอิสระ (วันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ.2539 ระยะเวลาศึกษา 15 วัน ตั้งแต่วันที่ 26 พฤษภาคม - 9 มิถุนายน พ.ศ.2539)

9. การเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (สก.) และสมาชิกสภาเขต (สข.) พ.ศ.2541 ซึ่งดร.พิจิตตส่งทีมงานลงสมัครรับเลือกตั้งในนามกลุ่มมตงาน (วันที่ 26 เมษายน พ.ศ.2541 ระยะเวลาศึกษา 15 วัน ตั้งแต่วันที่ 19 เมษายน - 3 พฤษภาคม พ.ศ.2541)

10. ประกาศไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครอีกในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2543 (วันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2541 ระยะเวลาศึกษา 7 วัน ตั้งแต่วันที่ 6 - 12 กันยายน พ.ศ.2541)

นอกจากนี้ เพื่อประโยชน์ในการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงจัดกลุ่มลักษณะชื่อเสียงของนางปวีณา และดร.พิจิตต ออกเป็น 3 กลุ่ม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ชื่อเสียงเชิงบวก หมายถึงชื่อเสียงของนางปวีณา หงสกุล และ/หรือ ดร.พิจิตต รัตตกุล ที่สื่อมวลชนนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ มีการใช้คำ หรือภาพข่าว ในลักษณะที่เห็นด้วย ส่งเสริม และสนับสนุนให้ชื่อเสียงของนักการเมืองทั้ง 2 ท่านออกมาดี หรือเป็นผลบวกต่อชื่อเสียง ทั้งนี้ หมายรวมถึงการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นการได้ช้อกส่าหา ปกป้อง แก้ต่าง หรือโต้แย้งกรณีที่มีการใส่ร้ายป้ายสีด้วย เช่น

"ตอนที่พรรคไปอยู่ซีกของฝ่ายค้าน ปวีณา หงสกุล ก็ยังทำงานهامรุ่งهامค่ำ ไม่ได้มาเสนอหน้าตุนคะแนนตอนใกล้จะหาเสียงเหมือนนักการเมืองชาย นักการเมืองหญิงที่ไม่จริงจังชอบประพุดติ ถึงเวลานี้ได้รับโปรดเกล้าเป็นรมช.กระทรวงแรงงานฯ ต้องขอแสดงความยินดีด้วยเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งคุณมิกยืนยันว่า หากพบผู้หญิง และเด็กที่ประสบภัย ยังแจ้งให้ไปช่วยเหลือได้ดั้งเดิม" (คอลัมน์ "ตามตะวัน" โดย "มีนา" หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ,8 ตุลาคม พ.ศ.2541)

"ความจริงแล้วมหันตภัยใกล้ตัวเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ ที่ชาวกรุงเทพฯกำลังเผชิญอยู่นั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมานานแล้ว เท่าที่ผมติดตามเรื่องนี้ พูดได้อย่างเต็มปากเลยว่า มีนายพิจิตต รัตตกุล เพียงคนเดียวเท่านั้น ที่ต่อสู้ และรณรงค์อย่างจริงจัง โดยมีสื่อมวลชนทุกแขนงคอยช่วยกันรายงานความเคลื่อนไหว เพราะรู้ว่า สิ่งที่นายพิจิตตกำลังทำอยู่นั้น มันเป็นประโยชน์ต่อทุกคน..." (คอลัมน์ "เหล็กน้ำพี้ ชันอาสา...ปงเสี้ยนสังคม" โดย "เหล็กน้ำพี้" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ,18 มกราคม พ.ศ.2538)

2. ชื่อเสียงเชิงกลาง หมายถึงชื่อเสียงของนางปวีณา หงสกุล และ/หรือ ดร.พิจิตต รัตตกุล ที่สื่อมวลชนนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ ในลักษณะที่เป็นการรายงานอย่างตรงไปตรงมา ถ้ามีข้อคิดเห็นส่วนตัวจะต้องนำเสนอในลักษณะของการให้แง่มุมทั้ง 2 ด้าน ไม่ใช่คำ หรือนำเสนอในลักษณะสนับสนุน หรือคัดค้าน เพียงด้านใดด้านหนึ่ง อันก่อให้เกิดชื่อเสียงที่ดี หรือไม่ดีต่อนักการเมืองทั้ง 2 ท่าน รวมถึงการนำเสนอผลงานของนักการเมือง ซึ่งสื่อมวลชนไม่ได้ใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ในด้านใดด้านหนึ่งในการรายงานด้วย เช่น

"ในหลวงรับสั่ง ครม.ชวน 2/2 โฉมหน้ารมต.ใหม่ ชวน 2/2 ปวีณาเป็นรมช.แรงงานฯ" (พาดหัวข่าวหน้า 1 หนังสือพิมพ์แนวหน้า ,6 ตุลาคม พ.ศ.2541)

"ดร. พิจิตต รัตตกุล ผู้ว่าฯ กทม. เป็นประธานเปิด ร.ร. 3 ประโยชน์ ที่โรงเรียนสามเสนนอก เขตดินแดง ทั้งนี้ โดยเน้นด้านวิชาการ พร้อมจัดการศึกษานอกโรงเรียนด้านนันทนาการเมื่อเร็ว ๆ นี้ (บรรยายภาพข่าว "ร.ร. 3 ประโยชน์" หนังสือพิมพ์บ้านเมือง , 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2540 : 11)

3. ชื่อเสียงเชิงลบ หมายถึงชื่อเสียงของนางปวีณา หงสกุล และ/หรือ ดร. พิจิตต รัตตกุล ที่สื่อมวลชนนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ มีการใช้คำ ในลักษณะที่ไม่เห็นด้วย คัดค้าน โจมตี ใส่ร้าย ป้ายสี และไม่สนับสนุน ซึ่งมีผลทำให้ชื่อเสียงของนักการเมืองทั้ง 2 ท่านในทางที่ไม่ดี หรือทางลบ เช่น

"...แต่ภาพที่ปรากฏออกมาแต่ละครั้ง ผมมองด้วยสายตาดำหนิเสมอมา ดำหนิด้วยความรู้สึกไม่สบายใจว่า นางปวีณา และทีมงานไม่ตระหนักเลยหรือว่า การแสดงบทบาทอยู่เบื้องหน้า กล้องโทรทัศน์ และกล้องถ่ายภาพเหล่านั้น ในอีกด้านหนึ่งกำลังทำให้ชีวิตอันเลวร้ายของผู้ด้อยโอกาสเหล่านั้นถูกประจานผ่านสื่อมวลชนอย่างครึกโครม ผ่านปฏิบัติการทาง "มนุษยธรรม" ของเธอ และทีมงานคิดบ้างหรือไม่ ผู้ด้อยโอกาสเหล่านั้นตกเป็นเหยื่อของการประชาสัมพันธ์ รูปแบบใหม่อย่างไร้ตัวอีก..." (คอลัมน์ "เดินหน้าชน" โดย "อภิชาติ ศักดิ์เศรษฐี" หนังสือพิมพ์ มติชน , 8 ตุลาคม พ.ศ. 2541)

"...พวกข้าราชการกทม. เขาฝากบอกมาว่า ผิดหวังกับนายพิจิตตเหมือนกันครับ คนอะไร ทำงานในตำแหน่งมา 2 ปี เข้าไปแล้ว ยังไม่รู้หน้าที่ของผู้ว่าฯ กทม. ต้องทำอะไรบ้าง เข้าใจเพียงฝนตกเมื่อไหร่ ขอสงวนขอโซภภาพออกทีวีหน่อย แค่นั้นเอง" (คอลัมน์ "เมืองไทย 25 น." โดย "นายมหาเศรษฐี" หนังสือพิมพ์ข่าวสด , 10 กันยายน พ.ศ. 2541)

ผู้วิจัยยังได้แบ่งกิจกรรมที่สร้างชื่อเสียงให้กับนักการเมืองออกเป็น 4 ประเภทหลัก คือ

1. กิจกรรมการเมือง ได้แก่ การทำงานทางการเมือง เช่น การหาเสียงเลือกตั้ง การทำงานในระบบพรรคการเมือง การจัดตั้งรัฐบาล เป็นต้น

"ปรับใหญ่กรม. ลงตัว ชวน 2 อยุธยา "ปวีณา" รรมช.ศึกษา" (พาดหัวไม้หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ , 3 ตุลาคม พ.ศ. 2541)

"เพื่อนห้องเขียนถึงความดี และความสามารถของเขามาหลายวันแล้ว 'รามสูร' ซ้ำไปนิด แต่ก็เต็มใจชักธงเขียว ดร.พิจิตต ผู้เสนการเมืองด้วยลปิริต และมีชื่อเสียง เก้าอี้ผู้ว่าก.ท.ม.เขยิบเข้ามาใกล้ทุกทีแล้ว คนที่เคยเป็นรมต.มาเป็นส.ส.มาประกาศรับใช้พี่น้องก.ท.ม.ด้วยความมุ่งมั่น สร้างสรรค์สารพัด และมาดหมายขจัดมลพิษ - ที่ทำลายชีวิตคนก.ท.ม.จะได้รับคะแนนเสียงท่วมท้นแทนนี้ ถ้าดร.พิจิตตจะให้ไปช่วยเดินแจกใบปลิวให้ก็ยินดีครับ" (คอลัมน์ "บุคคลในข่าว" โดย "รามสูร" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2539 :4)

2. กิจกรรมจุดขาย หมายถึงกิจกรรมที่นักการเมืองให้ความสำคัญ และมีการกระทำบ่อยครั้งจนกลายเป็นจุดเด่นประจำตัวของนักการเมืองท่านนั้น ในงานวิจัยนี้หมายถึงการกระทำกิจกรรมเพื่อสังคม หรือกิจกรรมสาธารณประโยชน์ ได้แก่ การช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิในกรณีของนางปวีณา หงสกุล และงานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการรณรงค์เพื่อลดควันพิษ และมลพิษในกรณีของดร.พิจิตต รัตตกุล เช่น

"ชุดเฉพาะกิจ 'ปวีณา หงสกุล' ไขว่ผลงานช่วยเหลือเด็กและสตรีเป็นที่ฮือฮามากในรอบปีที่เพิ่งผ่านไป นี่ยัง ปีเศษ ๆ ที่ลุยมา มีผลงานช่วยเหลือเด็กและสตรีที่เดือดร้อนกว่าร้อยเรื่องเข้าไปแล้ว" (คอลัมน์ "บุคคลในข่าว" โดย "กระสุนทอง" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 4 มกราคม พ.ศ.2541 : 4)

"เมื่อเช้า ๆ นี้ นายพิจิตต รัตตกุล กรรมการอำนวยการมูลนิธิป้องกันควันพิษ เข้าพบ นายวิฑิต สุรพงษ์ชัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม และนางสุดารัตน์ เกยุราพันธ์ รมช.คมนาคม เพื่อขอให้องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) แยกมาเป็นรัฐวิสาหกิจที่ไม่ดำเนินการแข่งขันเพื่อหวังผลกำไร เพื่อให้ลงทุนซื้อรถใหม่ในปริมาณเพียงพอ และยกเลิกการใช้รถเก่าที่มีปัญหาควันดำ เพื่อไม่ก่อให้เกิดมลพิษ และให้มีนโยบายพิเศษจัดสรรงบฯ เพื่อซ่อมบำรุงอย่างเพียงพอเป็นของขวัญมอบแก่เยาวชน" (บรรยายภาพข่าว "ช่วยลดควันพิษ" หนังสือพิมพ์มติชน, 19 มกราคม พ.ศ.2538)

3. กิจกรรมที่เกิดขึ้นจากการกระทำหน้าที่ในฐานะที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รัฐมนตรี หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการทำงานนอกเหนือจากกิจกรรมการเมือง และกิจกรรมเพื่อสังคมซึ่งเป็นจุดขายข้างต้น เช่น

"ปวีณา หงสกุล ประธานคณะกรรมการบริหารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันทุนราษฎร จะนำคณะกรรมการบริหารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เข้าเยี่ยมชม และศึกษาดูงานด้านอุตสาหกรรมปิโตรเคมีครบวงจร และเทคโนโลยีที่ทันสมัยเกี่ยวกับระบบรักษาสิ่งแวดล้อมในวันนี้เวลา 10.30 น. ที่บริษัท อุตสาหกรรมปิโตรเคมีกัลไทย จำกัด (มหาชน) จ.ระยอง" (คอลัมน์ "ปฏิทินข่าวหญิง/ท่องเที่ยว" หนังสือพิมพ์บ้านเมือง ,28 กรกฎาคม พ.ศ.2540 : 28)

"รามคำแหงวิกฤติ น้ำซัง "จม" ซ้ำมคีน ต้องปิด 9 โรงเรียน "พิจิตต" เสี่ยงอ่อน" (พาดหัวข่าว หน้า 1 หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ , 3 ตุลาคม พ.ศ.2541)

4. อื่น ๆ ได้แก่ เรื่องส่วนตัว หรือเรื่องที่อยู่นอกเหนือจากกิจกรรมทั้ง 3 ประเภทข้างต้น

"ปวีณา หงสกุล ส.ส.กทม. เขต 12 ร่วมกับสราวุธ วัชรพล หน.บก.นสพ.ไทยรัฐ เป็นเจ้าภาพสวดพระอภิธรรมศพวิสิษฐ์ บุญเรืองฤทธิ์ บิดาชูเกียรติ บุญเรืองฤทธิ์ ผู้สื่อข่าวอาชญากรรม นสพ.ไทยรัฐ ณ ศาลา 5 วัดเสมียนนารี เมื่อวันก่อน" (บรรยายภาพข่าว "ที่สุดของชีวิต" คอลัมน์ "บุคคลในข่าว" โดย "รามสูร" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ,20 พฤศจิกายน พ.ศ.2539 : 4)

"ผ่านงานเลี้ยงขอบคุณผู้แทนจำหน่ายไทยรัฐทั่วประเทศ เมื่อ 10 ธ.ค. ที่โรงแรมรามาคาร์เด็นส์ เกรียงศักดิ์ วัชรพล หน.กองจัดจำหน่าย ฝากขอบคุณไว้เป็นอย่างสูง ดร.พิจิตต รัตตกุล ผู้ว่าฯกทม. ,พ.ต.อ.มานิจ จันทรจำเริญ ผกก.สน.ทุ่งสองห้อง ,พ.ต.ท.เชษฐชัย เชษฐศิริ ลวป.สน. ทุ่งสองห้อง และบริษัทคาร์ลสเบอร์ก บริวเวอรี่ (ประเทศไทย) จำกัด โดยเสี่ยเจริญ-คุณหญิงวรรณาสิริวัฒนภักดี ที่ช่วยให้งานลุล่วงครบเครื่อง" (คอลัมน์ "บุคคลในข่าว" โดย "กระสุนทอง" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ,12 ธันวาคม พ.ศ.2541 : 4)

1. ประวัติและพัฒนาการความมีชื่อเสียงทางการเมืองของนางปวีณา หงสกุล

นางปวีณา หงสกุล เกิดเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2492 บิดาชื่อน.อ.(พิเศษ) เพิ่ม หงสกุล มารดาชื่อ นางเกตุร หงสกุล จบการศึกษาสูงสุดโดยได้รับปริญญาตรีทางด้านพาณิชยศาสตร์จาก BLISS COLLEGE ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อเข้าสู่แวดวงการเมืองแล้วจึงได้รับปริญญาบัตรกิตติมศักดิ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ สาขาพัฒนาการครอบครัวและเด็กจากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง (เอกสารประวัติ นางปวีณา หงสกุล ของพรรคชาติพัฒนา ,2541)

หลังจากจบการศึกษาระดับปริญญาตรี นางปวีณามีประสบการณ์การทำงานกับธนาคารพาณิชย์ โดยเริ่มตั้งแต่พนักงานชั้นกลางฝ่ายควบคุมสาขา ,ผู้ช่วยผู้จัดการสาขา และตำแหน่งสูงสุด คือ ผู้จัดการสาขาลาดพร้าว ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จากนั้นลาออกไปทำงานกับอดีตพี่เขย (สุทธิเกียรติ จิราธิวัฒน์) ในตำแหน่งผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ โรงแรมโซฟิเทล ก่อนหน้าที่จะเข้าสู่แวดวงการเมืองเมื่อพ.ศ.2531 โดยนายสมัคร สุนทรเวช หัวหน้าพรรคประชากรไทย (ปชท.) ชักชวนผ่านนายสุทธิเกียรติให้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร ในเขตพื้นที่ทหารอากาศ และเนื่องจากน.อ.เพิ่ม หนสกุล บิดาเป็นผู้กว้างขวางในพื้นที่ อีกทั้งนางอภัสรา หนสกุล พี่สาวซึ่งเป็นอดีตนางงามจักรวาล ช่วยลงพื้นที่หาเสียงด้วย นางปวีณาจึงได้รับเลือกตั้งเป็นส.ส.สมัยแรกในครั้งนั้น และปัจจุบันเป็นส.ส.สมัยที่ 4 โดยก่อนหน้านี้นางปวีณาไม่ได้รับการเลือกตั้งเพียงครั้งเดียวในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2535/1

ในช่วงต้นของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จุดขายที่โดดเด่น และสร้างชื่อเสียงให้นางปวีณาเป็นที่รู้จัก คือ การเป็นน้องสาวของอดีตนางงามจักรวาล ประกอบกับนางปวีณาเองก็จัดว่าเป็นคนสวยคนหนึ่ง ชื่อเสียงของนางปวีณาในช่วงนั้นจึงยึดติดอยู่กับความสวยความงามแต่เพียงอย่างเดียว ดังนั้นแม้ว่าการทำหน้าที่ส.ส.ของเธอมักจะได้รับมอบหมายให้ดูแลงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กและสตรีมาตลอดตั้งแต่ช่วงนั้น แต่ภาพดังกล่าวก็ยังไม่ปรากฏ

จนกระทั่งพ.ศ.2538 พรรคประชากรไทยต้นสังกัดของนางปวีณาได้เป็นพรรคร่วมรัฐบาล นางปวีณาจึงเสนอตัวที่จะทำงานในเรื่องเด็กโดยตรง และได้รับแต่งตั้งในปี 2539 ให้เป็นประธานคณะกรรมการเร่งรัดและติดตามผลการแก้ไขปัญหาลูกเกี่ยวกับเยาวชนและสตรี แต่ผลงานยังไม่มากนัก นายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรีในสมัยนั้นก็ประกาศยุบสภาเสียก่อน อย่างไรก็ตามนางปวีณาได้สานต่องานนี้อีกครั้งหนึ่งในช่วงต้นปี 2540 โดยได้รับการแต่งตั้งจากพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ นายกรัฐมนตรีท่านต่อมา คราวนี้สื่อมวลชนเริ่มนำเสนอชื่อเสียงของนางปวีณาในแง่ของการทำงานด้านเด็กและสตรีมากขึ้น ประกอบกับหลายครั้งหลายหนที่กิจกรรมที่ทำได้กลายเป็นข่าวใหญ่ที่สร้างความฮือฮาในสังคมไทย โดยเฉพาะเหตุการณ์ที่สร้างชื่อเสียงสูงสุด คือ การช่วยเหลือหญิงไทยที่ถูกล่อลวงไปค้าประเวณีที่ประเทศมาเลเซียในเดือนกรกฎาคมปี 2540 ซึ่งเป็นที่มาของสมญานาม "แม่พระ" นอกจากนี้ ชื่อเสียงจากกิจกรรมดังกล่าวยังทำให้ภาพของนางปวีณาที่ผูกติดอยู่กับความสวยความงาม และจุดขายของการเป็นน้องสาวอดีตนางงามจักรวาล เปลี่ยนไปเป็นภาพของนักการเมืองที่ทำงานช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิจนกระทั่งปัจจุบัน

สำหรับภาพรวมซึ่งเป็นพัฒนาการความมีชื่อเสียงของนางปวีณาในช่วงที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรก ๆ นางปวีณามักจะได้รับมอบหมายให้ทำงานที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการเขาวงกต สตรี ผู้สูงอายุ สภาผู้แทนราษฎร มาโดยตลอด ซึ่งงานที่ทำประกอบด้วย การทำหน้าที่อนุกรรมการแก้ไขปัญหาโสเภณีเด็ก, โฆษกคณะกรรมการเขาวงกต และประธานคณะอนุกรรมการเขาวงกต นอกจากนี้ ในปี 2536 นางปวีณายังได้ดำรงตำแหน่งประธานชมรมรัฐสภาสตรีไทย (ประธานชมรมส.ส.หญิง และวุฒิสมาชิกหญิง) เป็นคนแรกด้วย

ส่วนปี 2538 ที่ผู้วิจัยทำการศึกษาระยะเดียวจากสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ พบว่า นางปวีณามีชื่อเสียงจากกิจกรรมการเมืองมากที่สุด เนื่องจากปีนี้มี การเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประกอบกับนางปวีณาได้ลงพื้นที่หาเสียงสนับสนุนการลงสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าว ชื่อเสียงของนางปวีณาจึงปรากฏมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในช่วงที่มีการเลือกตั้ง เพราะนอกจากนางปวีณาจะเป็นผู้สมัครหญิงที่มีสัดส่วนน้อยมากเมื่อเทียบกับผู้สมัครชายแล้ว นางปวีณายังมีศักดิ์ศรีเป็นแชมป์เก่าในพื้นที่เลือกตั้งที่ลงสมัครด้วย นอกจากนี้ นางปวีณายังใช้พี่สาว คือ นางอาภัสรา หงสกุล อดีตนางงามจักรวาล เป็นจุดขายของตัวเองในการหาเสียงด้วยเสมอ เพราะนอกจากจะดึงดูดประชาชนทั่วไปได้แล้ว ยังเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่ทำให้สื่อมวลชนติดตาม นำเสนอข่าว และกล่าวถึงอยู่เสมอ เช่น

"ล่าสุดของ "ดุสิตโพล" ในภทท. พลันธรรมพุ่งขึ้นนำประชากรไทยไปเสียแล้ว แต่ที่เขต 12 บางเขน ดอนเมือง ชาวบ้านชานโซกันไปทั่ว เลือกทีมของประชากรไทย เบอร์ 10-12 ซึ่งมีปวีณา หงสกุล อยู่ด้วย เท่ากับได้อาภัสรา หงสกุล อดีตนางงามจักรวาล แคมพีร์ ๆ อีก 1 คน เพราะขามนี้ เสด็จลงนามเลือกตั้งยังกับลงสมัครเองยังงัยงั้น" (คอลัมน์ "บุคคลในข่าว" โดย "กระสุนทอง" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 25 มิถุนายน พ.ศ.2538 : 4)

"พี่ช่วยน้อง อดีตนางงามจักรวาล "อาภัสรา หงสกุล" ช่วยเดินแจกใบปลิวหาเสียงให้แก่ "ปวีณา หงสกุล" ผู้สมัครส.ส.เขต 12 และทีมผู้สมัครพรรคประชากรไทยยันตลาดสะพานใหม่ ดอนเมือง" (ภาพข่าว "พี่ช่วยน้อง" หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ 25 มิถุนายน พ.ศ.2538 : 1)

"ไม่กลัวตก อาภัสรา หงสกุล ช่วยน้องสาวปวีณา หงสกุล ผู้สมัครปชท. เขต 12 บางเขน ดอนเมือง พร้อมห้างทอง ธรรมวิวัฒน์ และสุมิตร สุนทรเวช หาเสียงตามย่านชุมชนในเขตพื้นที่ ได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่น" (ภาพข่าว "ไม่กลัวตก" หนังสือพิมพ์แนวหน้า 29 มิถุนายน พ.ศ.2538 : 5)

นอกจากนี้ เพื่อนฝูงของนางปวีณา เช่น ภิรัชย์ ภูมิชัย (สมาชิกพรรคประชากรไทยในสมัยนั้น) ซึ่งสนิทสนมกับสื่อมวลชน โดยเฉพาะคอลัมนิสต์ของหนังสือพิมพ์หลายท่าน ได้ช่วยส่งข่าวและสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชนให้แก่นางปวีณาด้วย

"คราวนี้คะแนนยิ่งดีกว่าทุกคราว เพราะปวีณา หงสกุล แห่งปชท.ได้พี่สาวคนสวยอาภัสรา หงสกุล มาเดินท่อม ๆ หาเสียงให้ แคมยังมีหม่อมภิรัชย์ ภูมิธรรมช่วยทำคะแนนให้อีกต่างหาก" (คอลัมน์ "สังคมบ้านเมือง" โดย "พญาไม้" หนังสือพิมพ์บ้านเมือง 28 มิถุนายน พ.ศ.2538 : 4)

ชื่อเสียงนางปวีณาในพ.ศ.2538 ที่ปรากฏในรูปของข่าวเกิดขึ้นเฉพาะในช่วงที่มีการเลือกตั้ง แต่ก็ไม่โดดเด่น เพราะเป็นการนำเสนอในภาพรวม ได้แก่ การประกาศตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งของแต่ละพรรค และผลการเลือกตั้งเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ชื่อของเธอกลับปรากฏในคอลัมน์ และภาพข่าวการหาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งมีนางอาภัสราปรากฏอยู่ด้วยทุกครั้ง

คอลัมน์ที่มักจะนำเสนอชื่อเสียงให้กับนางปวีณาโดยรายงานความเคลื่อนไหวของเธอให้ทราบอย่างสม่ำเสมอ คือ "หยิกนิดสะกิดหน่อย" โดย "บุญช่วย สิงขร" (ซึ่งในช่วงที่มีการเลือกตั้งทั่วไปจะเขียนคอลัมน์ "รู้จ๋าที่ผู้แทน") กล่าวถึงนางปวีณา รวม 12 ครั้ง จากจำนวน 42 ครั้ง ที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอชื่อเสียงนางปวีณาทั้งหมดในพ.ศ.2538 (เป็นคอลัมนิสต์ที่นำเสนอชื่อเสียงของนางปวีณามากที่สุดในช่วงพ.ศ.2538-พ.ศ.2541 โดยนำเสนอชื่อเสียงของนางปวีณาจำนวน 36 ครั้งในคอลัมน์ "หยิกนิดสะกิดหน่อย" ในจำนวนนี้เป็นชื่อเสียงเชิงบวกถึง 17 ครั้ง ซึ่งเป็นสัดส่วนการนำเสนอชื่อเสียงเชิงบวกที่สูงที่สุดเช่นกัน และหากรวมกับชื่อเสียงที่ปรากฏในคอลัมน์ "รู้จ๋าที่ผู้แทน" เฉพาะที่ "บุญช่วย สิงขร" เขียนถึงนางปวีณาอีกจำนวน 13 ครั้ง ผลงานที่ปรากฏทางช่องทางนี้จะมีจำนวน 49 ครั้ง โดยไม่มีชื่อเสียงเชิงลบเลย) ซึ่งส่วนหนึ่งของความเคลื่อนไหวที่ปรากฏในคอลัมน์นี้ ได้แก่ การถูกทาบตามให้ย้ายสังกัดพรรคการเมือง

"ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์ บริพัตร ที่ปรึกษาพรรคนำไทย ,คงได้ไฟเขียวจากป้าอำนาจ วีระวรรณ หัวหน้าพรรค ให้ทาบตาม ,หนูปิ๊ก ปวีณา หงสกุล ส.ส.กรุงเทพฯ เขต 12 พรรคปชท.ให้มาอยู่ด้วยกัน ,หนูปิ๊ก ก็ได้แต่หัวเราะ แอ่ ๆ - ไม่รู้จะแปลยังไง !!!" (คอลัมน์ "หยิกนิดสะกิดหน่อย" โดย "บุญช่วย สิงขร" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 17 มกราคม พ.ศ.2538 : 3)

"พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ว่าที่หัวหน้าพรรคพลังธรรม ,โทรศัพท์กริ่งกร้างถึง ,หนูปิ๊ก ปวีณา หงสกุล ,อดีตร.ส.กรุงเทพฯ เขต 12 ,พรรคประชากรไทย ,เมื่อกกลางดึก ,เชื่อเชิญให้หนูปิ๊กจอมขยัน

.ย้ายพรรคมาอยู่ด้วยกัน ,หนูบ๊ีกได้แต่หัวเราะแม่ ๆ - ไม้รู้จะแปลยังไง III" (คอลัมน์ "นขิกนิคสะกิด
 น้อย" โดย "บุญช่วย สิงขร" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ,25 พฤษภาคม พ.ศ.2538 : 3)

ในช่วงที่มีการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2538 นางปวีณาปฏิเศรที่จะย้ายพรรคการเมือง แม้ว่า
 พรรคประชากรไทยจะค่อนข้างตกต่ำ และมีหลายพรรคการเมืองชักชวนให้ย้ายสังกัด ทำให้
 สื่อมวลชนชื่นชมการปฏิบัติตัวในลักษณะของการรู้จักบุญคุณทางการเมือง เพราะสื่อมวลชนทราบ
 ดีว่า นายสมิคร สุนทรเวช หัวหน้าพรรคประชากรไทย เป็นผู้ชักชวนให้นางปวีณาเข้าสู่แวดวง
 การเมือง

"มันคงแน่นอนเกี่ยวกับพรรคประชากรไทย ใจหนักยิ่งกว่าผู้ชายบางคน ต้องยกให้ปวีณา
 หงสกุล สมัยที่แล้วก็ถูกดึงออกด้วยเงื่อนงำดงาม คราวนี้ก็ถูกหลายพรรคดึงอีก แต่ปวีณา หงสกุล
 ไม่ออกแวกแม้แต่บ่อย ถึงจะพอมีปัญหาภายในพรรคอยู่บ้างก็เถอะน่า "น้องบ๊ีก" ไม่ทิ้งหัวหน้า
 สมิคร สุนทรเวชเด็ดขาด ลงสมัครคราวนี้ที่เขต 12 บางเขน ดอนเมืองเช่นเดิม มีสมิคร สุนทรเวช
 และนางทอง ธรรมวัฒนะ ร่วมทีม" (คอลัมน์ "บุคคลในข่าว" โดย "กระสุนทอง" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ,
 4 มิถุนายน พ.ศ.2538 : 4)

ประเด็นที่น่าสนใจประการหนึ่งในช่วงการหาเสียงก่อนการเลือกตั้งทั่วไปพ.ศ.2538 คือ
 นางปวีณา และลูกทีมจากพรรคประชากรไทย ได้บริจาครถตัดหญ้า และถังบรรจุน้ำให้กับโรงเรียน
 นายเรืออากาศ ซึ่งอยู่ในพื้นที่เขตเลือกตั้งของตนเอง ครั้งนั้นมีเพียงหนังสือพิมพ์บ้านเมืองเพียง
 ฉบับเดียวออกมาตำหนิการกระทำดังกล่าวว่า อาจจะเป็นการผิดกฎหมายเลือกตั้ง ขณะที่
 สื่อมวลชนอื่น ๆ ไม่ได้นำเสนอเรื่องดังกล่าวเลย

"คาะระซังวันนี้ เสียงสะท้อนเดือนปีที่ผู้รับมอบรถตัดหญ้าจำนวนสองคัน และถังบรรจุน้ำ
 ขนาดสี่ร้อยลิตรจำนวนสิบถังของโรงเรียนนายเรืออากาศเมื่อวันจันทร์ที่สิบสองมิถุนายนนี้
 จากคุณปวีณา หงสกุล ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร ซึ่งก็ไม่ทราบ
 ว่า ท่านผู้บัญชาการทหารอากาศจะมีความเห็นเป็นเช่นไร ?

มันเป็นความปรารถนาดีที่น่าชมเชยของผู้มอบ แต่ว่าผิดกาลเวลา ซึ่งควรจะกระทำก่อน
 เวลา หรือหลังเวลาเสร็จสิ้นการเลือกตั้งแล้ว จึงให้เป็นห่วงว่า องค์กรกลางจะโฟกัสออกมาติดตาม
 ข้อห้าม ม.35 และ 37 จะเกิดมีการฟ้องร้องกล่าวหา จนอาจมีที่มาสุดท้ายแห่งการเลือกตั้งซ่อมเสีย
 บประมาณแผ่นดินกันอีก ก็สุดจะเดา น่าจะเป็นการประมาทรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือมีเจตนา

เอาวัดเอาเปรียบผู้สมัครอื่นต่างพรรคต่างพวก การเมืองมันจึงอยู่ที่ข้อเท็จจริง อันจะต้องขยายความ และแยกแยะสำหรับผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบในการปฏิบัติ และการกระทำ

เรื่องดังกล่าวนี้เห็นทีจะไม่ใช่อาญาส่วนตัวที่ยอมความกันได้ หน่วยงานราชการใดที่รับผิดชอบ ต้องรีบเข้ามาตบแต่งให้ความเป็นธรรม อย่าให้มีการกล่าวหาซ้ำๆ ละเว้นไม่ปฏิบัติ การ...เสียงระฆังจะทำหน้าที่เคาะกังวาลในฉบับต่อไป" (คอลัมน์ "เคาะระฆัง" โดย "หมวดเบญจ" หนังสือพิมพ์บ้านเมือง ,25 มิถุนายน พ.ศ.2538)

นอกจากนี้ หนังสือพิมพ์บ้านเมืองยังลงภาพข่าว 2 ภาพติดกัน โดยเขียนบรรยายได้ภาพว่า "มอบรถตัดหญ้า...โรงเขียนนายเรืออากาศ รับมอบรถตัดหญ้าจำนวน 2 คัน และถังบรรจุน้ำ ขนาด 400 ลิตร จำนวน 10 ถัง จากคุณปวีณา หงสกุล ผู้สมัครส.ส.เขต 12 และคณะ เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ.2538" และ "ข้าราชการโรงเขียนนายเรืออากาศ เข้าร่วมพิธีการรับมอบอุปกรณ์ถังบรรจุน้ำขนาด 400 ลิตร จำนวน 10 ถัง และรถตัดหญ้าจำนวน 2 คัน โดยมีผ.ร.นอ.มอบ พระพุทธรูปเป็นที่ระลึกแก่คุณปวีณา หงสกุล ผู้สมัครหมายเลข 12 ทุ่งสองห้อง ดอนเมือง"

หลังจากการตีพิมพ์ของหนังสือพิมพ์ฉบับดังกล่าวก็ไม่มี การติดตามนำเสนอผลในเรื่องนี้ จากสื่อมวลชนอื่น แม้กระทั่งหนังสือพิมพ์บ้านเมืองซึ่งเป็นผู้จุดประเด็นเองก็ยุติการตามประเด็นนี้ เช่นเดียวกัน และเมื่อผู้วิจัยสอบถามรายละเอียดก็ไม่มีสื่อมวลชนท่านใดจำเหตุการณ์ดังกล่าวได้

ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2538 พรรคประชากรไทยประกาศเข้าร่วมรัฐบาลที่มี นายบรรหาร ศิลปอาชา หัวหน้าพรรคชาติไทย เป็นนายกรัฐมนตรี คอลัมนิสต์หลายท่านได้แสดงความคิดเห็นสนับสนุนให้นางปวีณาได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีในรัฐบาลชุดนั้น เช่น

"...ส่วนปชท. "หนูปิ๊ก" ปวีณา หงสกุล ขวัญใจเขต 12 ก.ท.ม.พรรคการเมืองเธอก็ "ทำ" เลือกลงครวนี้เธอก็ยกทีมเข้ามาอย่างสง่าผ่าเผย แถมมีคะแนนสนับสนุนแปดหมื่นกว่าเสียง สูงสุดของปชท.ซะด้วย ถ้าวัดนี้ นายสมัคร สุนทรเวช หัวหน้าพรรคปชท. จะขุม "หนูปิ๊ก" เป็น รัฐมนตรีหญิงอีกซักคน ก็จะได้เสียงเชียร์จากแฟน ๆ สุภาพสตรีอีกจุมกระเบื่อง ก็กราบเรียนด้วยความหวังดีเอาไว้แค่นี้...จะเชื่อหรือไม่เชื่อก็ตามใจเถอะละ..." (คอลัมน์ "สำนักข่าวหัวเขี้ยว" โดย "แม่ลูกจันทร์" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ,7 กรกฎาคม 2538 : 1)

“ข้าว...นี่ก็ได้เลือกน้อยไปหน่อยจึงได้ตำแหน่งรัฐมนตรีน้อย ก็พรรคประชากรไทยของสมัคร สุนทรเวช นั้นแหละ แต่ก.ท.ม.เขต 12 ปวีณา หงสกุล ยกเข้ามาทั้งทีม ข้ายามตกต่ำสุด ส.ส.ปวีณา หน้าหวาน ๆ ก็ยังตริ่งพื้นที่เอาไว้ได้ โอกาสทำงานในตำแหน่งรัฐมนตรี ไม่รู้ว่าสนามจะมีถึงหรือไม่ (คอลัมน์ “บุคคลในข่าว” โดย “กระสุนทอง” หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ , 7 กรกฎาคม 2538 : 4)

ครั้งนั้นนางปวีณาได้รับแต่งตั้งให้เป็นรองเลขาธิการนายกรัฐมนตรี พร้อม ๆ กับการทำหน้าที่เป็นรองประธานกรรมการกิจการเยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ สภาผู้แทนราษฎร และโฆษกคณะกรรมการวิสามัญแก้ไขปัญหาสิ่งเสพติดทุกชนิด สภาผู้แทนราษฎร

ในช่วงนั้นชื่อเสียงของนางปวีณาปรากฏในประเด็นที่เกี่ยวกับการเมือง กับการทำหน้าที่ในรัฐบาลมากกว่าการทำกิจกรรมเพื่อสังคม และทั้งหมดนั้นก็ปรากฏในรูปแบบของคอลัมน์ ซึ่งนำเสนอบทบาทของนางปวีณาว่า เป็นผู้ที่ยืนหยัดทำงานเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน (กรณีแก้ไขปัญหาดอนเมืองโกลด์เวย์ , ช่วยชาวบ้านผู้ประสบภัยน้ำท่วม) และกำลังไปได้ดีทางการเมือง ซึ่งส่วนหนึ่งน่าจะเป็นเพราะว่า ในช่วงนั้นพรรคประชากรไทยมอบตำแหน่งสำคัญในพรรคให้กับนางปวีณา ได้แก่ รองเลขาธิการ , โฆษก และกรรมการบริหารพรรค ทำให้นางปวีณามีความโดดเด่นทางการเมือง

นอกจากกิจกรรมที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ในพ.ศ.2538 กิจกรรมที่สร้างชื่อเสียงให้กับนางปวีณาก็มีเพียงการผลักดันให้จัดตั้งกระทรวงวัฒนธรรมในคอลัมน์ “คนหลังข่าว” โดย “ตะโพนท่าทราย” (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ , 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2538 : 3) การแก้ไขปัญหาล้างเสฟติด (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ , 6 ตุลาคม 2538 : 3) และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็กและสตรีที่นำเสนอในคอลัมน์ “หยิกนิดสะกิดหน่อย” เท่านั้น อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ปรากฏในคอลัมน์นี้บ่งชี้ได้ว่า นางปวีณาได้ทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเด็กมาก่อนหน้านี้แล้ว

“หนูปัก” ปวีณา หงสกุล เป็นส.ส.หญิงไทยคนเดียวที่ได้รับเชิญจากองค์การยูนิเซฟ , ให้เข้าร่วมประชุมกฎหมาย , เกี่ยวกับสิทธิเด็ก , ที่นครซานออย , ก็ถือเป็นภาระสร้างชื่อ , ของอดีตน้องเมีย , เสี่ยสุทธิเกียรติ จิราธิวัฒน์ - ให้รัฐสภาไทย !!! (คอลัมน์ “หยิกนิดสะกิดหน่อย” โดย “บุญช่วย สิงขร” หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ , 4 เมษายน 2538 : 3)

ทั้งนี้ ต่อเนื่องมาถึงต้นปี 2539 ที่สื่อมวลชนระบุว่า นางปวีณาให้ความสนใจในงานด้านอื่น ๆ ด้วย ได้แก่ การทำงานเพื่อลดมลพิษ เช่น "หนูฝึก ลูมมลพิษทางอากาศ ชีละพานควาย อันตรายที่สุด" (พาดหัวข่าว หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับวันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2539) ,ร้องเรียนระบบสาธารณสุขโรค เช่น "หนูฝึก จี๋ซ่อมถนน 7 ชั่วโมง" (พาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ,6 กุมภาพันธ์ 2539) และรณรงค์เรื่องยาเสพติด แต่หลังจากที่นายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรี แต่งตั้งนางปวีณาเป็นประธานคณะกรรมการเร่งรัดและติดตามผลการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับเด็กและสตรี เพื่อหาทางแก้ไขปัญหานี้อย่างเร่งด่วนแล้ว ชื่อเสียงในการแก้ไขปัญหาลูกและสตรีของนางปวีณาจึงเริ่มปรากฏขึ้นอีกครั้งหนึ่งในช่วงนี้

"...ปี 38 ก็มีโอกาสเป็นรัฐบาลก็ไปพูดกับบรรด.ประจำสำนักนายกรัฐมนตรีท่านหนึ่งที่คุณดูแลเกี่ยวกับสตรี บอกว่า เราอยากทำเรื่องเด็ก เขาเลยเสนอเรื่องเข้าไป ตอนนั้นพล.อ.ชาติเป็นรองนายกฯ คุณบรรหารเป็นนายกรัฐมนตรี...พอเสนอ เขาก็ให้ทำเรื่องขึ้นไปแต่งตั้งคณะกรรมการเร่งรัดและประสานงานการปฏิบัติงานเยาวชนและสตรีภาครัฐและเอกชน สำนักนายกรัฐมนตรี" (ดิฉัน , สิงหาคม 2541 : 137)

อย่างไรก็ตาม เนื้อหาที่สื่อมวลชนนำเสนอยังเป็นเพียงการรายงานการประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของภาครัฐ และเอกชน ,การแถลงข่าว และแม้ว่าจะมีบางส่วนที่เป็นการลงพื้นที่ แต่ก็เป็นการเก็บข้อมูลจากเด็กในชุมชน เด็กเร่ร่อน ซึ่งสื่อมวลชนไม่มีใครให้ความสนใจมากนัก เห็นได้จากสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ที่นำเสนอเป็นรายงานในหน้าข่าวสตรี (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ,10 และ 22 พฤษภาคม 2539 : 28) เท่านั้น แต่สิ่งที่เปลี่ยนไป คือ เมื่อเกิดเหตุสะเทือนขวัญเกี่ยวกับเด็กและสตรีขึ้น สื่อมวลชนก็เริ่มที่จะขอความคิดเห็นจากนางปวีณาบ้างแล้ว เช่น สัมภาษณ์ขอความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการลงโทษที่เหมาะสมต่อผู้กระทำความผิดเช่น ด.ญ.สุพรรณษา เชิดชู วัย 4 ขวบ ในห้องน้ำของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ทั้งนี้ เพราะตำแหน่งดังกล่าวทำให้ นางปวีณาเป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเด็กโดยตรง แตกต่างจากการเป็นคณะกรรมการที่มีแต่ตำแหน่ง แต่ไม่มีอำนาจหน้าที่ในทางปฏิบัติ

จากนั้นไม่นาน รัฐบาลได้ร่วมมือกับกรุงเทพมหานครจัดตั้งศูนย์ฮอตไลน์ โทร.1555 เพื่อรับเรื่องร้องทุกข์ที่เกี่ยวกับปัญหาสาธารณสุข ปัญหาครอบครัว ปัญหาเด็กและสตรีที่ถูกทำร้ายทารุณ ตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งนางปวีณาก็ทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการได้รับการร้องทุกข์เรื่องเด็กหาย รวมถึงมีการลงพื้นที่มากขึ้น โดยการช่วยเหลือเด็กหญิงที่ถูกล่อลวงให้ไป

คำประเวณี ซึ่งเห็นได้จากกรณีที่นางปวีณานำทีมงานหลายช่องที่อำเภอบางละมุง เมืองพัทยา เพื่อช่วยเหลือด.ญ.น้อยวัย 15 ที่ถูกล่อลวงไปค้าประเวณี สถานที่ดังกล่าวเปิดเป็นร้านอาหาร บังหน้า แต่ทราบกันว่าการลักลอบค้าประเวณี โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่เป็นคนดูแลอยู่ แต่รูปแบบการนำเสนอในช่วงนี้ยังคงอยู่ในรูปของข่าวสั้น รายงาน หรือเขียนชมผลงานซ่อนอยู่ในคอลัมน์เท่านั้น เช่น หนังสือพิมพ์ข่าวสด เขียนรายงานเพื่อชมการทำงาน โดยเขียนพาดหัวว่า "นำทีมหลาย "ช่อง" พัทยา ปวีณา หงสกุล - เดินหน้าช่วย "เหยื่อเกม" ฟันนรก" (7 กันยายน 2539 : 4) ขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอผ่านคอลัมน์ "หยิกนิดสะกิดหน่อย" โดย "บุญช่วย สิงขร" (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ , 10 กันยายน พ.ศ.2539 : 4) ซึ่งหากเปรียบเทียบแล้วพบว่า ประเด็นข่าวที่มีเนื้อหาเดียวกันนี้กลับได้รับการนำเสนอในสื่อมวลชนอย่างครึกโครมในช่วงหลังจากที่นายชูเกียรติ บุญเรืองฤทธิ์ ผู้สื่อข่าวอาชญากรรม หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เข้าร่วมเป็นทีมงานชุดเฉพาะกิจช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิให้กับนางปวีณา โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ไทยรัฐที่นำข่าวเหล่านี้ขึ้นหน้า 1 พร้อมภาพข่าวเป็นประจำ

หลังจากนั้นไม่นานนายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรี ในขณะนั้นประกาศยุบสภา ชื่อเสียงด้านเด็กและสตรีของนางปวีณาจึงเงี่ยบลงอีกครั้ง แต่นางปวีณากลับโด่งดังในด้านการเมือง โดยได้รับการติดตามนำเสนอจากสื่อมวลชนอย่างใกล้ชิด เพราะนอกจากจะมีศักดิ์ศรีเป็นอดีตส.ส.ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เขต 12 และเป็นผู้หญิงแล้ว ก็มีกระแสข่าวออกมาว่า นางปวีณาได้รับการทาบทามจากหลายพรรคการเมืองให้ย้ายต้นสังกัด ท่ามกลางกระแสข่าวชื่อตัว อดีตส.ส. ประกอบกับมีข่าวว่า นางปวีณาจะย้ายพรรคแน่ เพราะไม่พอใจที่พรรคประชากรไทยไม่ให้เข้ารัฐมนตรี ทั้งที่ได้ร่วมในรัฐบาลในการเลือกตั้งครั้งก่อนหน้า สื่อมวลชนจึงวิพากษ์วิจารณ์ นางปวีณาทั้งเชิงลบ และเชิงบวกแตกต่างกันไป เช่น

"หนูปิ๊ก ปวีณา หงสกุล อดีตส.ส.กทม. เขต 12 ปชท.เป็นผู้แทนยอดเยี่ยม ไม่เคยทิ้งพื้นที่ แต่มีปัญหาถูกนักการเมืองชายแอบแทงข้างหลัง หน้าข่าวเวลาชื่อเสียง แฉย หาเสียงก็ยังชอบทิ้งลูกโอด นี่ถ้าหนูปิ๊กย้ายพรรค-คงได้ชกกันมั้ง" (คอลัมน์ "หยิกนิดสะกิดหน่อย" โดย "บุญช่วย สิงขร" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ , 3 ตุลาคม พ.ศ.2539 : 3)

ส่วน "รามสูร" ได้เขียนข้อความแสดงความคิดเห็นเชิงตำหนินางปวีณาผ่านคอลัมน์ "สวนกระแสส.ส." ซึ่งเป็นคอลัมน์ที่นำเสนอในช่วงก่อนการเลือกตั้งทั่วไปพ.ศ.2539 ความว่า "หน้าตาที่สวยงาม ที่สาวเป็นนางงามจักรวาล หนูปิ๊ก ปวีณา หงสกุล น้องสาวอภัสราภรณ์ อยู่ประชากรไทยตั้งแต่สมัยสมัครเฟื่องฟู 30 กว่าเสียงในกทม. หนูปิ๊กเลยได้เป็นส.ส.มาทุกสมัยอยู่ในความดูแล

ของพิสูมิตร์ แล้วมาถึงยุคสมัยกรุงมรสมหนัก วันวานจึงมีแต่ชาวหนูกักปวีณา หงสกุล คนสำคัญ ของปชท.ถลกกระโปรงโดดแฉ้วไปอยู่ปชป.เฉียบร้อย ยามลูกพีเช แล้วลูกน้องกับหัวเรือส่งแบบนี้ ประเพณีไทยแท้แต่โบราณเขาต้องเอาน้ำล้างหัวกระโด้บ้าน ชาตินี้เจ็ดองเป็นรัฐมนตรีจนได้ คิด ไกล ๆ หนอยนะเจ้" (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ,9 ตุลาคม พ.ศ.2539 : 4)

"พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ นัดพบ "หนูกัก" ปวีณา หงสกุล ขอให้ลงสมัคร.ส.กทม.เขต 12 ในนามพรรคชาติพัฒนา ส่วนพล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์ เลขาธิการปชป. ก็เปิดศึกแย่งตัวหนูกัก ตามประสาพรรคพันธมิตร 'ไม่รู้ว่าจะคิดยังไง !!!' (คอลัมน์ "จู้จี้ว่าที่ผู้แทน" โดย "บุญช่วย สิงขร" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ,10 ตุลาคม พ.ศ.2539 : 4)

หลังจากนั้น "กระสุนทอง" เขียนในคอลัมน์ "บุคคลในข่าว" สร้างชื่อเสียงเชิงบวกให้นาง ปวีณาว่า "ซบข่าวทางลึกลับ ปฏิเสธความรู้สึกเห็นอกเห็นใจลูกผู้หญิงอย่างปวีณา หงสกุล ไม่ได้ ยามปชท.ตกต่ำถึงขีดสุด เธอยืนหยัดมั่นคงไม่เคยแม้แต่จะคิดหนี ปชท.เหลือแค่ 2 ที่นั่งในกทม.ก็มี ปวีณาคนนี้แหละเคียงคู่อยู่กับสมัคร สุนทรเวช ครั้งที่แล้วปวีณา หงสกุล นำทีมทั้งขวงเข้าสภาที่ เขต 12 อย่างสง่างาม แต่ระหว่างทำหน้าที่เข้าถึงชาวบ้านปิกว่า ๆ ที่ผ่านมามีอะไรเกิดขึ้นภายใน ทีมจนถึงขั้นคิดเข้าคิดเย็น ปชท.ไม่รักปวีณาจริง ปมปัญหานี้กำลังทำลายคุณสมบัติผู้นำพรรคของ สมัคร สุนทรเวช" (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ,11 ตุลาคม พ.ศ.2539 : 4)

ไม่กี่วันต่อมา "รามสูร" เขียนผ่านคอลัมน์ "บุคคลในข่าว" ในเชิงบวกความว่า "การเมือง พลิกผันทุกวินาที แล้วปวีณา หงสกุล ก็ตัดสินใจจากปชท. มิได้ไปปชป.อย่างที่ข่าวลือ แต่เข้าชพน. ของคุณน้ำชาติชาย ซึ่งแก่ยอมเผด็จการธรรมดา พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ หนูกัก ปวีณา หงสกุล เข้าชพน. ลงเขตดอนเมืองหนนี้เท่ากับเปิดปริศนารหัสให้ชพน. ได้มีล.ส.ในเขตกทม. ให้เป็นที่ยอมรับของคน กรุงเทพฯ ปะหน้าถิรัชย์ วุฒิธรรม รองผู้ว่ากทม. พุดไว้เข้าทำ ปวีณานั้นเป็นดาวฤกษ์ มีแสงสว่างใน ตัวเอง ไม่ใช่ดาวเคราะห์ที่ต้องอาศัยแสงจากผู้อื่น "หนูกัก" ปวีณาลงเขต 12 เทียวนี้ ไม่มีฐานเสียง เหมือนปชป. หรือปชท. แต่อาศัยลงพื้นที่ไม่เคยขาด เข้าไปเทียวนี้มีเก้าอี้รมต.แน ๆ " (หนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ ,14 ตุลาคม พ.ศ.2539 : 4)

นางปวีณาตกลงใจย้ายสังกัดไปอยู่พรรคชาติพัฒนา(ชพน.) พรรคใหญ่ซึ่งมีพล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ อดีตนายกรัฐมนตรี เป็นหัวหน้าพรรคในขณะนั้น และด้วยความที่พล.อ.ชาติชายมี โอกาสกลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง ประกอบกับถ้านางปวีณาได้รับเลือกตั้งกลับมาอีกใน พื้นที่เดิมจะเท่ากับว่า พรรคชาติพัฒนาจะมีล.ส.กรุงเทพฯ เป็นคนแรกด้วย สื่อมวลชนจึงนำเสนอ

ประเด็นนี้เป็นสำคัญ ชื่อเสียงนางปวีณาจึงโด่งดังขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยที่ในช่วงนั้นสื่อมวลชนยังไม่ได้เอ่ยถึงความเป็นนางปวีณาในฐานะแม่พระที่ให้ความช่วยเหลือเด็กและสตรีโดย ขณะเดียวกัน ความเป็นน้องสาวของนางงามจักรวาลยังคงปรากฏอยู่บ้าง จนกระทั่งนางปวีณาได้รับเลือกตั้งกลับเข้ามาด้วยคะแนนเสียง 59,478 คะแนนเป็นอันดับ 1 ของพื้นที่เขต 12 และพรรคชาติพัฒนา ได้ร่วมรัฐบาลซึ่งพล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี

คอดัมนิลต์ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐหลายท่าน เช่น แม่ลูกจันทร์ ,บุญช่วยสิงขร และรามสุร ฯลฯ เชียร์ให้พรรคร่วมรัฐบาลพิจารณาความเหมาะสมในการรับตำแหน่งรัฐมนตรีของนางปวีณา อีกครั้งหนึ่ง และได้แสดงความผิดหวังที่นางปวีณาพลาดหวังในครั้งนั้น อย่างไรก็ตาม นางปวีณายังได้รับตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ,ประธานคณะกรรมการวิชาการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สภาผู้แทนราษฎร และที่ปรึกษากรรมการการทหาร สภาผู้แทนราษฎร ในช่วงเวลานั้น

นอกจากนี้ ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2540 พล.อ.ชาติชายได้แต่งตั้งนางปวีณาให้รับตำแหน่ง ประธานคณะกรรมการส่งเสริมประสานงานการปฏิบัติงานเยาวชนและสตรีภาครัฐและเอกชน สำนักนายกรัฐมนตรี อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งครั้งนี้นางปวีณาเน้นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้เยาวชน และสตรีตระหนักในบทบาท และเห็นความสำคัญของการพัฒนาตนเอง ให้มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณธรรม รวมทั้งมีการตั้งอนุกรรมการขึ้นมาดูแลงาน 3 ชุดด้วยกัน และหนึ่งในนั้นคือ คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจฯ ซึ่งพร้อมที่จะช่วยเหลือเด็กและสตรีตลอด 24 ชั่วโมง โดยที่การทำงานในช่วงแรกนั้นยังให้ความช่วยเหลือเฉพาะในพื้นที่เขตกรุงเทพฯ เท่านั้น

"...ดิฉันได้รับการเสนอชื่อให้เป็นประธานคณะกรรมการส่งเสริมและติดตามผลการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเยาวชนและสตรีเป็นได้ 3 เดือนก็ยุบสภาฯ (รัฐบาลบรรหาร) พอเลือกตั้งใหม่ดิฉันก็ได้เป็นส.ส.อีกเป็นสมัยที่ 4 ปรากฏว่า ท่านพล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ ท่านก็จำได้นะคะ สมัยที่แล้วดิฉันถูกเสนอชื่อให้ทำงานนี้ต่อท่าน ตอนนั้นท่านเป็นรองนายกรัฐมนตรี ท่านเรียกไปคุย ก็แต่งตั้งให้เป็นประธานคณะกรรมการฯนี้อีกสมัยหนึ่งเมื่อเดือนเมษายนปีนี้ (2540) ครั้งนี้ก็ทำงานได้เต็มที่หน่อย เพราะมีเวลา ครั้งที่แล้วกำลังฟอร์มงานกันอยู่ก็ยุบสภาฯพอดี" (ผู้หญิง ,กันยายน 2540 : 172)

หลังจากจัดตั้งชุดเฉพาะกิจฯ ซึ่งเป็นทีมงานของทางการได้ไม่นานนัก นางปวีณาได้รับแจ้งจากชาวบ้านผ่านคู่ป.ณ.3 หลานหลวง ว่า มีพ่อเลี้ยงชื่นใจลูกเลี้ยง 2 คน นางปวีณา และ

ชุดเฉพาะกิจฯจึงเข้าจับกุม และให้สัมภาษณ์ว่า จะส่งผลัดกันให้รัฐบาลแก้กฎหมายเพื่อให้ลงโทษผู้ต้องหาคดีเช่นนี้อีก หนึ่งคน รวมทั้งต่อไปจะปฏิบัติการช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกข่มเหงทารุณทางเพศในเชิงรุกมากขึ้น (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ,26 มีนาคม 2540 :1)

นอกจากนี้ ด้วยประสบการณ์และอุปสรรคที่พบในการให้ความช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิ นางปวีณาพบว่า การทำงานมีข้อแตกต่างกันระหว่างตอนที่เธอเป็นสมาชิกของพรรคร่วมรัฐบาล กับตอนที่พรรคของเธอเป็นฝ่ายค้าน นางปวีณาจึงหาทางแก้ไขปัญหานี้โดยรวบรวมทีมที่เคยทำงานร่วมกันมาโดยตลอด ประกอบด้วย กองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน กรมประชาสงเคราะห์ , ตำรวจปราบปราม , ตำรวจท่องเที่ยว , ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง และ นายชูเกียรติ บุญเรืองฤทธิ์ ผู้สื่อข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จัดตั้งทีมงานส่วนตัวภายใต้ชื่อ "ชุดเฉพาะกิจช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิ" ขึ้น โดยนางปวีณาเป็นประธานชุด

ในช่วงนี้ สื่อมวลชนนำเสนอชื่อเสียงการให้ความช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ไทยรัฐที่เล่นประเด็นในหน้า 1 และใช้ชื่อนางปวีณาในการพาดหัว และโปรยหัวข่าวบ่อยครั้ง ซึ่งส่วนหนึ่งน่าจะเป็นเพราะว่า นายชูเกียรติ บุญเรืองฤทธิ์ ผู้สื่อข่าวอาชญากรรม หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ได้เข้าร่วมงานกับนางปวีณา ในฐานะชุดเฉพาะกิจด้วยข่าวที่เกิดขึ้นในช่วงนั้น เช่น "หนูปิ๊ก" ส่งลุยแก๊งกามดารา ซึ่งมีภาพข่าวประกอบในหน้าเดียวกัน โดยเนื้อข่าวที่น่าเสียดายว่า นางปวีณานัดดาราสาว 3 ท่านที่ตกเป็นข่าวในช่วงก่อนหน้านี้ว่า ถูกเอเจนต์ทาบตามให้เสีย และนักการเมือง ให้เข้าพบที่สน.ทองหล่อ เพื่อขอทราบรายละเอียดทางรูปคดีหลังจากที่อ่านพบข่าวนี้ทางหนังสือพิมพ์ ซึ่งนางปวีณาบอกว่าจะให้หน่วยเฉพาะกิจตรวจสอบข้อมูลของเอเจนต์ดังกล่าว

นอกจากนี้ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐยังส่งประเด็นข่าวเดียวให้เป็นผลงานของนางปวีณาด้วยดังปรากฏในข่าวหัวไม้ ฉบับวันที่ 9 เมษายน พ.ศ.2540 ที่พาดหัวว่า "อนาคเด็กเอ๊ะ ๆ ไร่รายตัวหาเงินเที่ยวผับ" และระบุในโปรยข่าวว่า แหล่งบันเทิงดังในย่านพระราม 9 ชื่อ-ชายโจ่งครึม เพียง 2-3 พันบาท แอมีเด็กสาวกว่าครึ่งร้อยยื้อแย่งกันชรายกามที่แหล่งบันเทิงย่านพระราม 9 ทีมข่าวไทยรัฐบุกพิสูจน์ตามคำเล่าลือ ได้ข้อมูลตรงกับชุดเฉพาะกิจของล.ส.ปวีณา เมฆวิธีการซื้อขายเรือนร่าง โดยในเนื้อข่าวนั้นมีเนื้อหาตอนหนึ่งว่า ผู้สื่อข่าวได้ทำรายงานพฤติกรรมของผับดังทั้ง 2 แห่งนี้ ส่งมอบให้แก่นางปวีณา หงสกุล ส.ส.ก.ท.ม. ในฐานะประธานชุดเฉพาะกิจช่วยเหลือสตรีและเยาวชนของสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งนางปวีณาได้สั่งการให้ชุดเฉพาะกิจหาข้อมูลเพิ่มเติมและพบว่า มีการค้าประเวณีเด็กหญิงอายุไม่เกิน 15 ปีจริงจึงทำบันทึกเสนอนายกรัฐมนตรีต่อไป

นางปวีณายังคงมีชื่อเสียงจากการที่สื่อมวลชนนำเสนอข่าวเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือเด็กและสตรีอย่างต่อเนื่องจนเริ่มที่จะกลายเป็นจุดขายใหม่ของเธอ เห็นได้จากมีสื่อมวลชนเขียนชื่นชมการทำงานหลายครั้ง เช่น คอลัมน์ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ได้แก่ คอลัมน์แฉดวงรอมกุง โดย "ฤกษ์ฤทธิ" ที่ระบุไว้ส่วนหนึ่งว่า เริ่มมีผลงานเป็นรูปธรรมแล้ว ,คอลัมน์หยิกนิดสะกิดหน่อย โดย "บุญช่วย สิงขร" บุคคลในข่าว โดย "รามสูร"

ส่วนผลงานที่สร้างชื่อเสียงนางปวีณาให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ.2540 โดยมีผู้ร้องเรียนผ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐให้ประสานงานกับนางปวีณาเพื่อช่วยเหลือบุตรสาว 2 คนที่ถูกส่งออกไปค้าประเวณีที่มาเลเซีย นายกรัฐมนตรีจึงสั่งการให้ประสานกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และมอบหมายให้นางปวีณานำชุดเฉพาะกิจฯ และเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกี่ยวข้องเดินทางไปยังมาเลเซีย จนกระทั่งสามารถให้ความช่วยเหลือหญิงไทย 37 คน ที่ถูกส่งออกไปค้าประเวณีในร้านอาหาร "แม็ก 29" ซึ่งตั้งอยู่ที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ ให้กลับมาสู่อ้อมอกของเครือญาติที่ประเทศไทย ครั้งนั้นสื่อมวลชนทุกแขนงต่างรายงานเหตุการณ์ และสร้างชื่อเสียงให้นางปวีณากันอย่างครึกโครมติดต่อกันหลายวัน ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นเพราะนางปวีณาได้ติดต่อให้สื่อมวลชนทราบเรื่อง และนำคณะสื่อมวลชนเดินทางไปรับตัวผู้หญิงกลุ่มดังกล่าวกลับเข้ามายังประเทศไทยด้วยตนเอง

เหตุการณ์ดังกล่าวได้กลบภาพของการเป็นน้องสาวนางงามจักรวาลของนางปวีณาลง และกลายเป็นภาพที่สื่อมวลชนใช้อย่างอิงถึงนางปวีณามาจนกระทั่งปัจจุบัน ประกอบกับการที่ชุดเฉพาะกิจฯ มีผลงานออกมอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ภาพและชื่อเสียงการทำงานของนางปวีณาทั้งทางด้านการเมือง และการช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิ ปรากฏความคู่กันมาอย่างสม่ำเสมอในสายตาของสื่อมวลชน ไม่ว่านางปวีณาจะเป็นฝ่ายค้าน หรือรัฐบาล

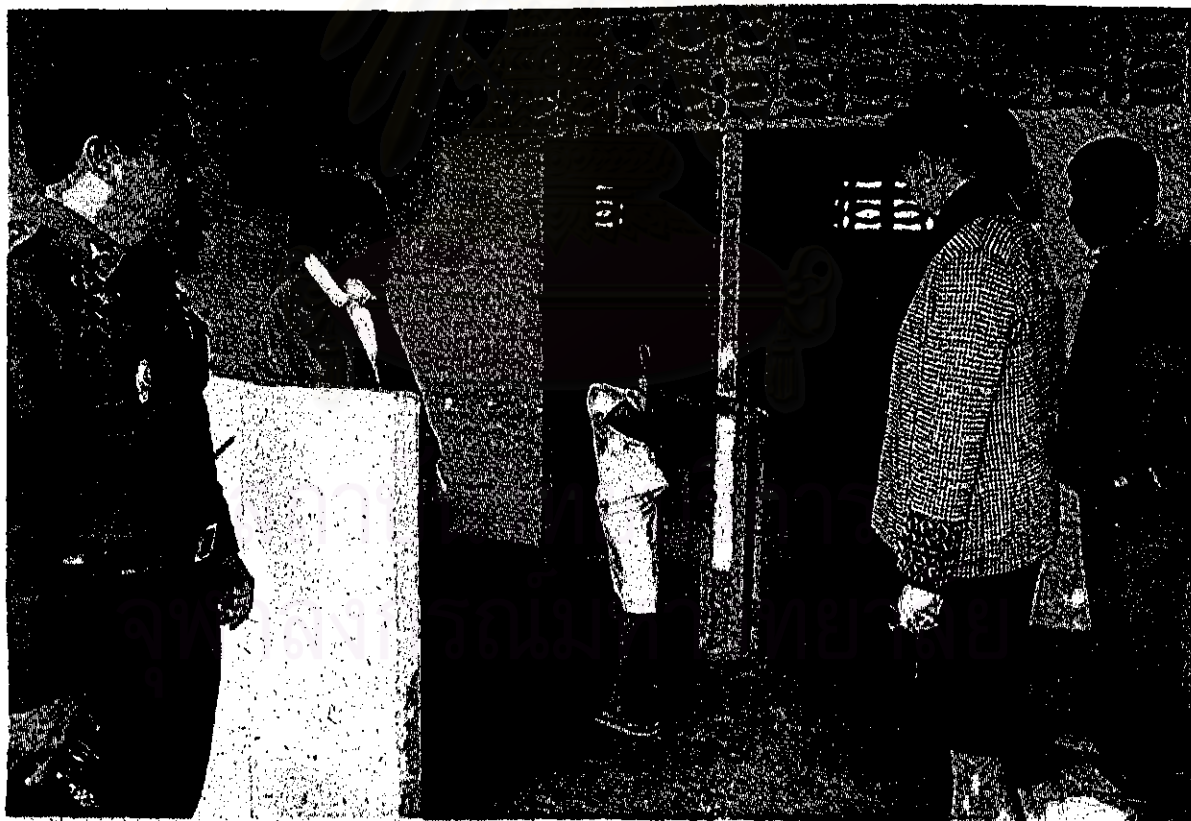
คอลัมน์สำนักข่าวหัวเขียว โดย "แม่ลูกจันทร์" กล่าวชื่นชมการให้ความช่วยเหลือหญิงไทยที่ถูกส่งลงในครั้งนี้ โดยระบุว่า เป็นปฏิบัติการที่ประเสริฐมาก ถ้าเป็นผู้หญิงอื่นคงไม่กล้าเข้าไปลุยของอย่างนางปวีณา และบอกด้วยว่า สามารถร้องเรียนเรื่องราวที่เกี่ยวข้องนี้ให้นางปวีณาช่วยเหลือได้ โดยมีที่ทำการตั้งอยู่ที่แพลตฟอร์มหลวง ซึ่งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเป็นผู้ประสานงานอยู่ด้วย

"...หรือถ้าจะติดต่อไปศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือเยาวชนและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิของน้องปิ๊ก ที่สวนผึ้งบางเขน อมรพันธ์ ๑ ตรงข้ามโรบินสันดอนเมืองก็สะดวกโยธินมาก ศูนย์นี้ไม่ใช่เป็นศูนย์สุ่มสี่สุ่มห้านะท่าน แต่มีกรมประชาสงเคราะห์ ร่วมกับกองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน กรม

ตำรวจ และนสพ.ไทยรัฐ ร่วมประสานงานด้วย..." (คอลัมน์ "สำนักข่าวหัวเขี้ยว" โดย "แม่ลูกจันทร์" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ,31 กรกฎาคม พ.ศ.2540 : 1)

"เมื่อก่อนคิดว่า เธอเป็นเพียงส.ส.ไม้ประดับ มาถึงวันนี้ "รามสุร" ยอมรับการทำงานแบบ ต่อเนื่อง ของเจปวีณา หงสกุล ที่ตามจี้คดีเรื่องของสตรีที่ถูกรังแกตามช่อง และโรงพยาบาลทั้งหลาย ที่ ตร.ห้องที่ไม่รู้ไม่เห็น ถ้าผู้แทนราษฎรทั้งสภาทำหน้าที่ของตัวเองให้เป็นประโยชน์แก่ชาวบ้านในแต่ ละหนทางแบบเจปวีณา หงสกุล สภาผู้แทนราษฎรก็จะมีคุณค่าในสายตาประชาชน ไม่ใช่มีแต่ ประเภทแย่งเก้าอี้กัน โส่ง ๆ แ่ ๆ จนชาวบ้านละอิดสะเอียน ขอให้กำลังใจเจ้ด้วยความจริงใจ" (คอลัมน์ "บุคคลในข่าว" โดย "รามสุร" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ,3 พฤศจิกายน พ.ศ.2540 : 4)

เหตุผลอีกประการหนึ่งที่ทำให้สื่อมวลชนนำเสนอชื่อเสียงที่เกิดจากการให้ความช่วยเหลือ เด็กและสตรีของนางปวีณาอย่างต่อเนื่องในช่วงนี้ น่าจะเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการ นำเสนอกิจกรรมที่เป็นข่าว จากเดิมที่นางปวีณามักจะแถลงข่าวในห้องประชุม เปลี่ยนมาเป็นการ ลงพื้นที่ และแจ้งให้สื่อมวลชนติดตามไปทำข่าวในช่วงที่มีการปฏิบัติการจริง

△ ทัพสื่อมวลชนแห่ขอตัวเจปวีณา หงสกุล หรือมาขอแถลงข่าวที่ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว (นพ.ศ. 2540) 31 ก.ค. 2540 ณ บริเวณหน้าศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว จังหวัดสงขลา

ภาพในลักษณะนี้ปรากฏขึ้นบ่อยครั้งหลังจากนางปวีณาเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอกิจกรรม

“เมื่อก่อนนี้แฉ (นางปวีณา) ได้รับมอบหมายจากพรรคประชากรไทยให้เป็นคณะกรรมการสิทธิการสตรี เขาวชน นะครับ คณะกรรมการมีแต่รับเรื่องผู้ที่ร้องเรียนมา ประชุมกันบนโต๊ะเสร็จแล้วคุณปวีณาก็ไปแถลง ซึ่งการแถลงชาวนั้นเนียนมันเกิดความน่าเบื่อหน่าย ในฐานะที่ว่า มีคนมานั่ง แถลงอย่างเดียว มันไม่เห็นภาพ แต่สักระยะหนึ่งคุณปวีณาเล่นแบบถึงลูกถึงคน หมายความว่า หลังจากที่ได้รับร้องเรียนแล้วเนี่ย คุณปวีณาลงไปลุยในพื้นที่ ทีนี้มันได้เห็นภาพ มันได้เห็นผู้หญิงที่มีปัญหา มันได้เห็นสถานที่ ความชัดเจน ความน่าสนใจของชาวมันเป็นความหลากหลาย ดังนั้นคุณปวีณาจึงได้รับความสนใจจากสื่อเร็ว”

(สุวิช สุทธิประภา ,สัมภาษณ์ ,24 มีนาคม 2542)

วันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ.2540 พล.อ.ชวลิตได้ประกาศลาออกจากการเป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อเพื่อเปิดโอกาสให้นายชวน หลีกภัย หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ จัดตั้งรัฐบาลขึ้นใหม่ รัฐบาลชุดดังกล่าวนี้แต่งตั้งนางลดาวัลย์ วงศ์ศรีวงศ์ ส.ส.พะเยา พรรคประชาธิปัตย์ ให้ดูแลงานด้านเด็กและสตรีต่อจากนางปวีณา

อย่างไรก็ตาม นางปวีณายังคงทำงานช่วยเหลือเด็กและสตรีอย่างต่อเนื่องภายใต้ชุดเฉพาะกิจที่ตัวเองจัดตั้งขึ้น แม้ว่าในขณะนั้นนางปวีณาจะเป็นส.ส.ฝ่ายค้าน และไม่มีอำนาจหน้าที่ในเรื่องดังกล่าวอย่างเป็นทางการก็ตาม ทั้งนี้ เพราะคนในสังคมมองว่า นางปวีณาเป็นที่พึ่งของเด็กและสตรีที่อยู่ในห้วงแห่งทุกข์ ทำให้นางปวีณามีกิจกรรมทำอย่างมากมาย ทั้งที่เป็นการทราบข่าวจากสื่อมวลชนตามปกติ สื่อมวลชนแจ้งให้ทราบกรณีที่ได้รับการร้องเรียน มีการร้องเรียนโดยตรงมายังนางปวีณา ฯลฯ หลากหลายวิถีทางจนกระทั่งมีผลงานออกมาอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจึงนำเสนอชื่อเสียงที่เกิดจากการทำงานเพื่อช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิของเธอมากถึง 50 ครั้งตลอดปี 2541 ซึ่งมากขึ้นกว่าเท่าตัวจาก 24 ครั้งในปี 2540 ขณะที่กิจกรรมด้านอื่นของนางปวีณากลับเงียบลง ซึ่งแตกต่างจากช่วงแรกๆที่ผู้วิจัยทำการศึกษา

เมื่อมีผลงาน และชื่อเสียงเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ นายจักรพันธ์ ยมจินดา ส.ส.กรุงเทพฯ พรรคประชาธิปัตย์ โฆษกกระทรวงมหาดไทยในขณะนั้น จึงออกมาตำหนิการทำงานของนางปวีณาว่าทำงานก้าวก่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะข้าราชการตำรวจที่มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องดังกล่าวโดยตรง (วันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2541) สื่อมวลชนบางกลุ่มนำเสนอข่าวนี้ เพราะในช่วงนั้นนางปวีณาได้ให้ความช่วยเหลือ “น้องฝ่าย” นักแสดงของช่อง 7 กรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจสอดส่อง และบังคับให้ค้ายาบ้า ประกอบกับนางปวีณาได้แถลงข่าวภายหลังได้รับแจ้งผ่านทางคู่ป.ณ.222 จาก

ผู้ปกครองของเด็กหญิงกว่า 30 รายว่า บุตรสาวหายตัวออกจากบ้านอย่างลึกลับ ต้องการให้ช่วยตามหาตัวกลับมาให้ ขณะที่สื่อมวลชนบางกลุ่ม เช่น ช่อง 7 เห็นว่า การวิพากษ์วิจารณ์ของนายจักรพันธ์ไม่มีน้ำหนักจึงไม่นำเสนอข่าวในส่วนนี้ ทั้งที่ออกอากาศข่าวน้องฝ้าย และข่าวเด็กหาย , หนังสือพิมพ์ไทยรัฐก็ไม่นำเสนอการวิพากษ์วิจารณ์ของนายจักรพันธ์ในทันที แต่เสนอเรื่องราวหลังจากที่นางปวีณาได้ตอบ และมีผู้ใหญ่ในรัฐบาล รวมทั้งผู้บริหารของพรรคประชาธิปัตย์หลายท่านออกมาสนับสนุนการทำงานของนางปวีณา การนำเสนอข่าวในประเด็นเหล่านี้ของสื่อมวลชนมีผลทำให้คนในสังคมหันกลับมาตำหนิตัวนายจักรพันธ์เอง ขณะเดียวกันก็ทำให้นางปวีณายังคงมีผลงานปรากฏผ่านสื่อมวลชนอย่างสม่ำเสมอ

สื่อมวลชนที่นำเสนอข่าวนายจักรพันธ์โจมตีนางปวีณา เช่น หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2541 ระบุตอนหนึ่งว่า

"ด้านนายจักรพันธ์ ยมจินดา โฆษกกระทรวงมหาดไทย กล่าวว่า จริง ๆ แล้ว ส.ส. มีหน้าที่ดูแลประชาชน แต่การร้องเรียนความเดือดร้อน ควรร้องเรียนไปถึงผู้รับผิดชอบที่มีหน้าที่โดยตรง เช่น กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย ไม่ควรร้องเรียนไปที่นางปวีณา หงสกุล เพราะนางปวีณาเป็นฝ่ายค้านอยู่ โดยทีมงานโฆษกพร้อมรับเรื่องไปดำเนินการ ที่ผ่านมามีเรื่องร้องเรียนก็ทำให้ทุกเรื่อง ไม่ถึงลงถึงขยะ

ผู้สื่อข่าวถามว่า คิดว่า เพราะเหตุใดประชาชนจึงร้องเรียนไปยังนางปวีณามากกว่า นายจักรพันธ์ตอบว่า อาจเป็นเพราะนางปวีณาเมื่อดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็เป็นข่าวทางหนังสือพิมพ์ทุกครั้ง ทำให้ประชาชนเข้าใจผิดคิดว่าเป็นอธิบดีกรมตำรวจ ถ้าไม่เป็นข่าวคงไม่มีใครร้องเรียน แต่สิ่งที่นางปวีณาทำ บางครั้งสร้างความลำบากใจให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ เช่น ช่วยเหลือหญิงสาวในภาคใต้ มีเสียงป่นจากข้าราชการประจำว่า หัวหน้าที่มที่พาไป หลังจากเป็นข่าวแล้วก็ปล่อยให้ลูกน้องทำตามลำพัง ความจริงควรปราบปรามอย่างจริงจัง อย่าทำอาบฉวยเพียงเพื่อเป็นข่าวอย่างเดียว..."

หลังจากสื่อมวลชนนำเสนอข่าวนี้ออกไปปรากฏว่า นางปวีณาได้ตอบนายจักรพันธ์กลับในทันที คอลัมนิสต์หลายท่านเขียนให้กำลังใจนางปวีณา ขณะที่กล่าวติติงนายจักรพันธ์ ผู้ใหญ่ในรัฐบาล และกรมตำรวจต่างออกมาสนับสนุนว่า พร้อมช่วยนางปวีณาทำงานด้านนี้ ทั้งนี้ เพราะกระแสสังคมในขณะนั้นคนในสังคมมองว่า นางปวีณาทำงานเพื่อสังคมจึงควรได้รับการยกย่อง

"...แม้ว่ารัฐมนตรีจะออกมารับแทน และโฆษกกระทรวงมหาดไทยไม่ยอมพูดถึงเรื่องนี้อีก แต่คำวิจารณ์นี้ก็ทำให้นางปวีณาต้องแถลงข่าวชี้แจงบทบาทของตัวเองว่า ไม่ได้ทำเกินหน้าที่ เนื่องจากเป็นประธานคณะกรรมการส่งเสริมประสานการปฏิบัติงานเอกชน สตรี ภาครัฐ และเอกชน สำนักงานนายกรัฐมนตรี ซึ่งแต่งตั้งแต่รัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา และทำงานต่อมาจนถึงรัฐบาลปัจจุบัน

...นางปวีณาชี้แจงว่า ตำแหน่งนี้ได้ทำงานร่วมกับหน่วยงานของรัฐ และเอกชน เช่น กรมประชาสงเคราะห์ กรมตำรวจ โดยตั้งศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ และศูนย์ช่วยเหลือเด็ก จนมีผลงานช่วยเหลือเด็ก ๆ ได้มากกว่า 100 คนแล้ว และที่เป็นข่าวมีเพียงร้อยละ 15 เท่านั้น

ก่อนหน้านี้ นายจักรพันธ์ุเคยระบุว่า เหตุการณ์ความวุ่นวายบนถนนบางนา-ตราด มีฝ่ายค้านอยู่เบื้องหลัง ทำให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยต้องให้สัมภาษณ์แก่ข่าวให้ และล่าสุด เคยวิจารณ์พี่ชายของตัวเอง คือ นายสุวัฒน์ ยมจินดา รองหัวหน้าพรรคไทว่า สร้างข่าวให้ตัวเอง เพราะอยากดังเช่นเดียวกับที่วิจารณ์นางปวีณา" (ข่าวภาค 19.00 น. สถานีโทรทัศน์ไอทีวี ,23 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2541)

"...เรื่องช่วยเหลือสังคมไม่ควรมาแบ่งแยกเป็นฝักเป็นฝ่าย ถ้าเรายังทำตัวเป็นคนใจแคบ ไม่ช่วยเหลือกันก็แย่ ถ้าเมืองไทยมีคนใจแคบอย่างนายจักรพันธ์ุมาก ๆ ประเทศคงล่มจมแน่ ภาเป็นห่วงที่เสธ.นั่น (พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย) มีโฆษกที่มีความคิดคับแคบแบบนี้ ถ้านายจักรพันธ์ุอยากทำงาน แต่ทำไม่เป็นก็ให้บอกมาจะช่วยเหลือให้นางปวีณากล่าว

พล.ต.สนั่นกล่าวว่า นางปวีณาเป็นประธานกรรมการประสานการปฏิบัติงานเยาวชน ภาครัฐ และเอกชน สำนักงานนายกรัฐมนตรี จึงดูแลเรื่องที่ประชาชนร้องเรียนมาอย่างใกล้ชิด กระทรวงมหาดไทยก็ส่งเจ้าหน้าที่ไปช่วยเหลือ

พล.ต.อ.ประชา พรหมนอก อธิบดีกรมตำรวจกล่าวว่า การทำงานของนางปวีณาเป็นเรื่องดี เป็นการช่วยเหลือกรมตำรวจอีกทางหนึ่ง ที่ผ่านมามีการประสานกันอย่างใกล้ชิด

นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กล่าวที่ ผ่านมาประชาชนไม่อยากจะติดต่อกับภาคราชการเพราะรู้สึกว่าจะไม่สะดวก เป็นเหตุให้ประชาชน หันไปแจ้งข้อมูลกับองค์กรเอกชนแทน การที่องค์กรเอกชน และนางปวีณาทำอยู่ในขณะนี้ถือเป็นการฉีกหน้าหน่วยงานราชการ และควรฉีกหน้าในลักษณะนี้ให้ปอยขึ้น เพื่อกดดันหน่วยงานรัฐให้ ปรับปรุงตัวเอง และทำงานหนักขึ้น..." (ข่าว "ปวีณาตอกกลับโฆษกมท.1ใจแคบ" หนังสือพิมพ์ มติชน ,24 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2541 : 20)

"...โฆษกกระทรวงมหาดไทยคงลืมไปว่า นางปวีณา หงสกุล ได้ทุ่มเทร่างกายแรงใจเพื่อ ช่วยแก้ปัญหาสังคมมาโดยตลอด เช่น ในช่วงที่ยาบ้า ยาเสพติดระบาดเข้าไปในหมู่เยาวชน และ ตามสถานศึกษา นางปวีณา หงสกุล ก็กระโดดลงมาช่วยแก้ไข โดยตั้งบขส.ส.เพื่อเรื่องนี้โดยเฉพาะ ไปบรรยายตามโรงเรียน และชุมชนที่ยาบ้า ยาเสพติดกำลังคุกคาม นอกจากนี้ ลูกสาว-ลูก ชายใครที่หายไปอย่างไร้ร่องรอย เธอก็รับเป็นธุระประสานงานกับเจ้าหน้าที่บ้านเมืองนำตัวกลับมา ได้ จากข่าวของสื่อสารมวลชนทำให้ทราบว่ นางปวีณา หงสกุล ช่วยเหยื่อออกจากช่อง ทั้งใน ประเทศ และต่างประเทศได้จำนวนไม่น้อย

นางปวีณา หงสกุล จึงกลายเป็นเสมือนแม่ของผู้เคราะห์ร้ายทั้งหลาย เพราะได้ให้ชีวิตใหม่ ซึ่งเหยื่อเมื่อรอดพ้นจากความทุกข์ต่างก้มลงกราบด้วยความสำนึกในบุญคุณ...

...ส.ส.เมืองไทยถูกชาวบ้านตำหนิว่า ดีแต่ทะเลาะกัน ดีแต่วอล์กเอาต์ ดีแต่หนีประชุมสภา เมื่อเข้าไปเป็นรัฐมนตรีก็มักใช้ตำแหน่งหน้าที่หาผลประโยชน์ ที่ถูกแล้วควรจะทำประโยชน์ให้กับ สังคมเหมือนกับนางปวีณา หงสกุล แต่คล้าย ๆ กับว่าส.ส.ทำกันไม่เป็น" (บทนำมติชน หนังสือพิมพ์มติชน ,25 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2541)

"...ปรากฏว่า คนโทรมาตำละเลย ละ แล้วไม่ใช่แค่นั้นนะ ในประชาธิปไตยเขาประเมิน ขึ้นมานะ ปรากฏว่า เป็นลบกับพรรคหมดเลย แล้วทำให้มัน (จักรพันธ์ ยมจินดา) เกือบเสียคนไป เลย...ต้องเชียร์คุณปวีณา เพื่อที่จะได้แนวร่วม...ความจริงมันก็คือความจริง แต่พวกนี้โทรมา ยับยั้งใหม่ ไม่มี ลมมุตติว่า ถ้าคุณปวีณาโทรมายับยั้งนะ ก็ถือว่า ที่จักรพันธ์พูดเนี่ยก็มีน้ำหนักอยู่ เพราะฉะนั้นพวกนี้เนี่ย การประชาสัมพันธ์เขาเป็น และเขาถึงกัน เขาจะปล่อยให้ธรรมชาติเนี่ยเป็น คนตัดสิน ให้คนอื่นตัดสิน เขาจะไม่ตัดสินตัวเขาเอง..."

(วิโชค อางหาญ ,สัมภาษณ์ ,17 มีนาคม 2542)

ปลายปี 2541 นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ประกาศปรับคณะรัฐมนตรี ครั้งนี้พรรคชาติพัฒนาเข้าร่วมด้วย และนางปวีณาก็เป็นตัวเก็งที่จะรับตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยฯ คอลัมน์นิสต์ของหนังสือพิมพ์หลายฉบับต่างเสนอแนะ และให้ความเห็นว่า ควรแต่งตั้งนางปวีณารับตำแหน่ง เพราะมีผลงานช่วยเหลือเด็กและสตรีโดดเด่น แต่รัฐบาลก็ใช้เวลาจัดตั้งนาน เนื่องจากการจัดสรรเก้าอี้รัฐมนตรีไม่ลงตัว

ในช่วงเวลาเดียวกันนั้น ผู้วิจัยได้เข้าร่วมสังเกตการณ์ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วย โดยในวันที่ 29 กันยายน พ.ศ.2541 ผู้วิจัยพบว่า นางปวีณาซึ่งมีตำแหน่งโฆษกพรรคชาติพัฒนา ได้ไปรอฟังข่าวความเคลื่อนไหวที่พรรคตลอดเวลา เพราะมีความหวัง และมีข่าวว่า จะได้รับตำแหน่งด้วย หลังจากนั้นในวันที่ 30 กันยายน พ.ศ.2541 นางปวีณาจึงเร่งจัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาเด็กและสตรีขึ้นที่รัฐสภา เพื่อเตรียมการจัดสัมมนาเรื่อง "บทบาทนักการเมืองต่อปัญหาเด็กสตรีในภาวะปัจจุบัน" ในวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ.2541 ซึ่งนางปวีณาบอกผู้ร่วมประชุมว่า งานค่อนข้างกระชั้นชิด แต่ขอให้ช่วยกันกระจายบอกข่าวให้สื่อมวลชนทราบ และในวันเดียวกันนั้นนางปวีณาได้กำหนดวันประชุม และให้ชุดเฉพาะกิจฯช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ.2541 ด้วย

วันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ.2541 ผู้วิจัยได้สังเกตการณ์ที่แฟลตฝั่งหลวง สำนักงานของนางปวีณา พบว่า นางปวีณาไปรอฟังข่าวที่พรรคชาติพัฒนาแต่เช้า ขณะที่ชุดเฉพาะกิจฯลงพื้นที่และนำผู้เกี่ยวข้องมาที่สำนักงาน เพื่อรอนางปวีณามาแถลงข่าว ผู้วิจัยได้ยินนายลักษณะศักดิ์ โฉมิตาจล ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ซึ่งเป็นหนึ่งในชุดปฏิบัติการเฉพาะกิจฯ (เข้าร่วมงานกับชุดเฉพาะกิจฯในช่วงต้นพ.ศ.2541) พูดกับน้องชายของนางปวีณา ซึ่งเป็นผู้รับเรื่องร้องทุกข์ มีใจความตอนหนึ่งว่า "เราเรียกชื่อแล้ว เราเรียกชื่อมาหมด ให้เขารู้ว่า ได้ตำแหน่งแล้วเราก็คงทำงานอยู่" ขณะที่ทีมงานหลายคนก็พูดกันว่า ถ้าทำแล้วไม่ได้ตำแหน่งแล้วจะทำกันทำไม ส่วนในเรื่องตำแหน่งรัฐมนตรีนั้น นายลักษณะศักดิ์บอกว่า อยากให้ดูแลกระทรวงศึกษาธิการ เพราะหากดูแลกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมแล้ว คงทำงานนั้นไม่ได้ "แล้วจะทำยังไง ดูแลแรงงาน แค่มือบวมก็ตายแล้ว จะทำยังไง ทำอะไรก็ไม่เป็น"

เมื่อนางปวีณามาถึงแฟลตฝั่งหลวง ทีมงานที่เป็นชุดเฉพาะกิจฯได้สรุปเรื่องราวให้ฟัง และได้จัดเตรียมเอกสารข่าว โดยนายลักษณะศักดิ์มอบหมายให้นางสาวพิมพ์พร สุขใจ เจ้าหน้าที่กรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นทีมงานท่านหนึ่ง เขียนเอกสารข่าว พร้อมกับให้โทรศัพท์เรียกสื่อมวลชนด้วย โดยบอกว่า ถ้าโทรเรียกใครไม่ได้ ให้โทรบอกข่าวสด เพราะเขาเล่นข่าวประเภทนี้

วันนั้น Case ที่สุดเฉพาะกิจฯ ทำมี 2 กรณี ๆ แรก เป็นคดีข่มขืน ซึ่งสถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้รับร้องเรียนจากหญิงสาวเจ้าทุกข์ว่า ถูกข่มขืน และได้แจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในท้องที่แล้ว แต่คดีไม่มีความคืบหน้า สถานีโทรทัศน์ไอทีวีจึงพามาพบนางปวีณาตั้งแต่ในช่วงเช้า ซึ่งในขณะนั้นนางปวีณายังไม่มา ผู้สื่อข่าวและช่างภาพของโทรทัศน์ช่องดังกล่าวรออยู่ถึงช่วงบ่าย หลังจากนั้นจึงมีการสอบถามคำจากที่มงานของสุดเฉพาะกิจฯ ที่ทยอยเข้าสำนักงานมา และสรุปให้นางปวีณารับฟังเมื่อมาถึง โดยมีสื่อมวลชนเข้าฟังการสรุปนั้นด้วย อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยรับทราบจากน้องชายนางปวีณาในช่วงหลังจากนั้นว่า Case ดังกล่าวไม่มีปัญหา เพราะผลออกมาว่า เจ้าทุกข์ที่ถูกข่มขืนต้องการความช่วยเหลือเรื่องเงินมากกว่าประเด็นอื่น ส่วนในด้านรูปคดีสอบถามแล้วปรากฏว่า อยู่ระหว่างการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สื่อมวลชนจึงไม่นำเสนอ Case นี้ต่อสาธารณชน

ส่วนกรณีที่ 2 เป็น Case ที่ได้รับแจ้งจากเพื่อนบ้านของผู้เสียหายว่า ชายชราชาวอินเดียที่เข้ามาทำงานในเมืองไทยได้ข่มขืนบุตรสาว และหลาน 2 คนของตนเองติดต่อกันมาเป็นระยะเวลา นาน Case นี้ได้รับการเผยแพร่จากสื่อมวลชน

หลังจากที่สื่อมวลชนมาถึงแฟลตฝั่งหลวง นางปวีณาและทีมงานได้นำ Case ที่ดำเนินการในวันนั้นมาร่วมแถลงข่าวในห้องที่จัดเตรียมไว้ โดยเปิดโอกาสให้สื่อมวลชนทำข่าว และถ่ายภาพได้ หลังเสร็จสิ้นการแถลงข่าว นางปวีณาเดินออกมาจากห้องดังกล่าว สื่อมวลชนจึงติดตามมาขอสัมภาษณ์ในประเด็นที่พรรคชาติพัฒนาตัดสินใจแต่งตั้งนางปวีณาให้เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมในวันเดียวกันนั้น หลังให้สัมภาษณ์เสร็จสิ้นนางปวีณาพูดกับสื่อมวลชนว่า "อยากให้เข้าไปถ่ายข้างในก่อน เด็กเขายังอยู่ข้างในนะ เข้าไปถ่ายก่อนดีกว่า" อย่างไรก็ตาม ผู้เสียหายที่เป็นเด็กหญิง 2 คนนั้นได้รับการปกปิดหน้า โดยการสวมหมวกไหมพรมกันหนาว ส่วนผู้เสียหายที่เป็นแม่ของเด็กนั้นไม่ได้รับการปกปิด

ผลปรากฏว่า นางปวีณา ได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ.2541 และได้รับมอบหมายให้ดูแลกรมประชาสงเคราะห์ เนื่องจากเคยประสานงานกับหน่วยงานดังกล่าวในการให้ความช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิมาโดยตลอด ซึ่งสื่อมวลชนล้วนให้การสนับสนุน และชมเชยรัฐบาลที่เลือกนางปวีณาให้รับตำแหน่งดังกล่าว โดยระบุว่า นางปวีณาเป็นผู้ที่มีความเหมาะสม และมีความสามารถตรงกับงานที่ได้รับมอบหมาย

สมญานาม หรือคำที่สื่อมวลชนใช้เรียกชื่อนางปวีณาในช่วง พ.ศ.2538-2541 ได้แก่ แม่พระของคนยาก ,แม่พระในดวงใจของเด็กและสตรีที่ได้รับความทุกข์ทรมาน ,แม่ปึกของเด็ก ทารก ,ขวัญใจคุณโต ,ส.ส.หญิงเหล็ก ,รัฐมนตรีหญิงเหล็ก ,สตรีดอกไม้เหล็ก ,ดาวเด่นประจำสภา

อย่างไรก็ตาม ในช่วงหลังจากที่รัฐบาลประกาศปรับคณะรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง นางปวีณา ถูกขับเปลี่ยนให้ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี รับผิดชอบงานด้านการท่องเที่ยว (ตั้งแต่วันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ.2542) ซึ่งถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากว่า เป็นการมอบหมายงานไม่เหมาะสมกับความสามารถ รวมทั้งตัวนางปวีณาเองก็ถูกสื่อมวลชนเพ่งเล็ง และดำเนิน การทำงาน โดยเฉพาะการบริหารหน่วยงานในความรับผิดชอบตั้งแต่วันแรกที่เข้ารับตำแหน่ง เช่นกัน จนจนกระทั่งปลายปี 2542 ผู้สื่อข่าวได้ตั้งสมญานามให้นางปวีณาว่า "แม่พระผิดโบสถ์" เพื่อชี้ให้เห็นว่า นางปวีณาให้ความสนใจ และมุ่งเน้นทำงานช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิ ซึ่งเป็นงานที่มีผู้รับผิดชอบโดยตรงดูแลอยู่แล้ว มากกว่างานด้านการท่องเที่ยวที่นางปวีณาได้รับ มอบหมายและมีอำนาจสั่งการอยู่ อย่างไรก็ตาม เมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่งนางปวีณาเริ่มปรับตัว และพยายามขยายจุดขายของตนเองให้เชื่อมโยงกับงานด้านการท่องเที่ยว เช่น ให้ความช่วยเหลือ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ถูกข่มขืน สื่อมวลชนจึงลดการวิพากษ์วิจารณ์ลง และเนื่องจากชื่อเสียง ของนางปวีณายังได้รับการยอมรับมากอยู่ พรรคชาติพัฒนาจึงมีแนวคิดที่จะส่งนางปวีณาให้ ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าก.ท.ม. ในช่วงกลางปี 2543 นี้

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ในช่วงแรก ๆ บนเส้นทางการเมือง ชื่อเสียงของ นางปวีณามีจุดขายอยู่ที่การเป็นน้องสาวของนางอาภัสรา หงสกุล อดีตนางงามจักรวาล แต่ต่อมา ชื่อเสียงของเธอเริ่มเปลี่ยนแปลงไปสู่การเป็นแม่พระที่ให้ความช่วยเหลือแก่เด็กและสตรีที่ถูกละเมิด สิทธิ จุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในช่วงปลายปี 2538 ที่นางปวีณาเสนอตัวเพื่อที่จะ ทำงานด้านเด็กอย่างจริงจัง จนกระทั่งนายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น แต่งตั้งให้ ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการเร่งรัดและติดตามผลการแก้ไขปัญหาเยาวชนและสตรี อย่างไรก็ตาม ชื่อเสียงของเธอกลับได้รับการยอมรับอย่างสูงสุด และปรับเปลี่ยนจุดขายได้อย่าง ลื่นเชิงในช่วงกลางปี 2540 จากการนำทีมงานเข้าช่วยเหลือหญิงไทย 37 คน ที่ถูกส่งลงไปได้ ปรเวณที่ประเทศมาเลเซียด้วยตนเอง ทั้งนี้ เพราะสื่อมวลชนนำเสนอข่าวดังกล่าวอย่างครึกโครม ติดต่อกันหลายวัน เนื่องจากเป็นข่าวที่น่าสนใจ สะเทือนอารมณ์ และมีผลกระทบต่อคนจำนวนมาก ประกอบกับนางปวีณาได้จัดตั้งทีมงาน และหน่วยงานขึ้นมารองรับการทำงานอย่างจริงจังทำ ให้มีผลงานออกมาอย่างสม่ำเสมอ ขณะเดียวกันก็ได้ติดต่อให้สื่อมวลชนนำเสนอข่าวของตนเอง และเนื่องจากนางปวีณาเคยได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและสตรีในคณะ

กรรมวิธีการกิจกรรมเยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ สภาผู้แทนราษฎร เช่นเดียวกับส.ส.หญิงทั่วไปมาตั้งแต่การเป็นส.ส.สมัยแรก ทำให้สื่อมวลชนมองเห็นถึงความตั้งใจจริง และการเติบโตอย่างค่อยเป็นค่อยไปในงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กและสตรี จึงให้การสนับสนุน ชื่อเสียงของนางปวีณาจึงได้รับการเผยแพร่ออกไปอย่างรวดเร็ว และมีการตอกย้ำบ่อยครั้งตามจำนวนกิจกรรมที่เพิ่มมากขึ้น ภาพของการให้ความช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิจึงกลายเป็นจุดขายที่สร้างชื่อเสียงให้กับนางปวีณามาจนกระทั่งปัจจุบัน และเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ช่วยให้เธอได้รับตำแหน่งทางการเมืองในคณะรัฐบาลในเวลาต่อมา

ส่วนที่ 2 ประวัติและพัฒนาการควมมีชื่อเสียงทางการเมืองของดร.พิจิตต รัตตกุล

ดร.พิจิตต รัตตกุล เกิดวันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ.2489 เป็นบุตรชายคนโตของนายพิชัย รัตตกุล อดีตหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ และคุณหญิงจรรยา รัตตกุล สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาชีววิทยา จากคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปริญญาโทและปริญญาเอก สาขาจุลชีววิทยาทางอุตสาหกรรม จากมหาวิทยาลัยบริกแฮมยัง สหรัฐอเมริกา

ดร.พิจิตตสนใจการเมืองมาตั้งแต่สมัยเป็นนิสิตจุฬาย โดยเป็นหนึ่งในคณะกรรมการอาสาสมัครดูแลการเลือกตั้ง พ.ศ. 2512 และเนื่องจากบิดาเป็นนักการเมือง ดร.พิจิตตจึงตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้งสมัยแรกเมื่อพ.ศ.2522 หลังจากที่จบปริญญาเอก และกลับมาสอนหนังสืออยู่ที่คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาย ถึง 5 ปี แต่ก็พลาดหวัง อย่างไรก็ตาม เมื่อเขาลงสมัครเลือกตั้งซ่อมปีเดียวกันแทนอาจารย์ดำรง ลัทธพิพัฒน์ ดร.พิจิตตก็ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้ามาในครั้งนั้น (คอลัมน์ทางที่เลือกเดิน เรื่อง "พิจิตต รัตตกุล วันและคืนบนเก้าอี้รมต. โดยประชาธิปไตยสุชสวัสดิ์ บทความสืบค้นจากศูนย์ข้อมูลหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ)

ดร.พิจิตต ยังได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานครต่ออีก 3 สมัย คือ พ.ศ.2528 ,พ.ศ.2529 และพ.ศ.2531 ซึ่งการเลือกตั้งครั้งล่าสุดนี้ รัฐบาลภายใต้การนำของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ได้เพิ่มตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการให้กับกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพลังงาน เป็นครั้งแรก และดร.พิจิตตก็ได้รับตำแหน่งดังกล่าวเป็นคนแรกเช่นกัน

ทั้งนี้ ดร.พิจิตตได้แสดงความสนใจในเรื่องของสิ่งแวดล้อมมาตั้งก่อนที่จะเข้าสู่แวดวงการเมือง และมีการดำเนินการต่อเนื่องมาโดยตลอดตั้งแต่เป็นส.ส.ก.ท.ม. จนกระทั่งปัจจุบันที่เป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครก็ยังทำอยู่อย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากการที่ดร.พิจิตตมีตำแหน่งที่เกี่ยวข้อง

กับงานด้านนี้ คือ รองผู้อำนวยการศูนย์พิทักษ์พื้นฟูรักษาสิ่งแวดล้อมในเมือง สถาบันวิจัยฯ ภา
ภรณ์ ทั้งยังเป็นผู้ก่อตั้งชมรมป้องกันควันพิษมาตั้งแต่พ.ศ.2533 ซึ่งต่อมาได้รับการขึ้นทะเบียนจาก
กระทรวงมหาดไทยเป็น "มูลนิธิป้องกันควันพิษและพิทักษ์สิ่งแวดล้อม" เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ.
2536 โดยนายพิจิตต์ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้อำนวยการมูลนิธิ เป็นผู้นำในการรณรงค์ให้ประชาชน
ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว

"...ผมสนใจเรื่องของสิ่งแวดล้อมมานานแล้วนะครับ แรกเริ่มเดิมทีก็สนใจเรื่องความเน่า
เสียในแม่น้ำลำคลองในกรุงเทพฯ ตลอดจนแนวทางการแก้ปัญหา แต่เพิ่งจะจริงจังเรื่องควันพิษ
ออกสู่ประชาชนเมื่อ 3-4 ปีนี้เอง ผมเห็นว่า น้ำ บางที่เรายังสามารถเลี้ยงได้ แต่เราไม่สามารถเลี้ยง
อากาศได้เลย เพราะเราต้องหายใจ ... ครั้งหนึ่ง ตอนที่ผมเป็นผู้แทนได้ออกเยี่ยมชาวห้วยขวาง
ขณะที่ผมกำลังนั่งคุยกับป้าคนหนึ่งซึ่งนั่งขายของอยู่ริมถนน รถเมสที่จอดอยู่ตรงนั้นก็ได้ก็เคลื่อน
ตัวออกไป ฟรีด ! ควันดำออกมา ไอ้เราก็ผงะ แต่คุณป้าเฉย เลยถามว่า ทำไมไม่หลบละ นี่เป็นของ
อันตรายทั้งนั้นเลยนะ แกบอก ผู้แทน ทำเป็นตื่นเดินไปได้ เมื่อวานมันก็อย่างนี้ พุ่งน้ำมันก็อย่างนี้
ไม่เห็นจะต้องตกใจไปเลย ผมรู้ทันทีเลยว่า เราต้องเปิดโปงตรงนี้แล้ว เพราะชาวบ้านกำลังชินกับสิ่ง
ที่เป็นอันตราย..." (นิตยสารแม่และเด็ก ค้นจากศูนย์ข้อมูลหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ)

ผลงานของมูลนิธิป้องกันควันพิษนั้น ปรากฏดังคำบอกเล่าของดร.พิจิตต์ที่ให้สัมภาษณ์
ผ่านสื่อมวลชนว่า "จากการที่ทางมูลนิธิป้องกันควันพิษฯ ได้เรียกร้องให้มีการให้นำมันไร้สารตะกั่ว
นั้น ปรากฏว่า ในปัจจุบันสารตะกั่วในบรรยากาศลดลง ซึ่งจะทำให้คุณภาพและสุขภาพของเด็กดี
ขึ้นในวันข้างหน้า อีกเรื่องหนึ่งที่เราได้เรียกร้องก็คือ การให้รัฐบาลบอกกับโรงกลั่นน้ำมันให้ใช้
อุณหภูมิต่ำ ๆ ในการกลั่นน้ำมัน เพื่อที่จะให้ปริมาณของเขม่าลดลง ซึ่งเราประสบความสำเร็จ
เพราะรัฐบาลมีการสั่งการไปยังโรงกลั่นน้ำมันให้ลดอุณหภูมิการผลิต" (คุณหญิง นานาทิศนะ
ต้อนรับผู้ว่าฯ ท.ม. คนใหม่ "ดร.พิจิตต์ รัตตกุล" , กรกฎาคม พ.ศ.2539 : 128) นอกจากนี้ สิ่งที่เรา
ได้ขีด และมีผลต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน คือ การนำหน้ากากป้องกันฝุ่นละอองหรือควันพิษมาใช้
ในท้องถนน

เส้นทางการเมืองของดร.พิจิตต์จึงเติบโตควบคู่มา กับภาพของการเป็นนักสิ่งแวดล้อม และ
จากสนามการเมืองระดับชาติ ดร.พิจิตต์หันมาลงสมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในการเลือกตั้ง
ผู้ว่าฯ ท.ม. ที่มีขึ้นในวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2535 แต่พ่ายแพ้ต่อ ร.อ.กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา
ไปอย่างฉิวเฉียดด้วยคะแนนสูงถึง 363,704 คะแนน ทำให้เขาตั้งใจว่า จะลงสนามเลือกตั้งของ

ก.ท.ม.อีกครั้งในอีก 4 ปีข้างหน้า โดยเขาให้สัญญาแก่คนกรุงเทพฯว่า "ทุกคะแนนที่มอบให้จะไม่สูญเปล่า ผมจะทำงานต่อไป" และถึงแม้ว่า จะมีการเลือกตั้งในสนามระดับชาติในช่วงก่อนที่ ร.อ.ถนอม จะพ้นตำแหน่งจากวาระ 4 ปีที่จะครบกำหนดในปีพ.ศ.2539 ดร.พิจิตตก็ปฏิเสธที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งไปเสียทุกครั้ง และยืนยันว่า จะลงสมัครเป็นผู้ว่าก.ท.ม.เท่านั้น ทั้งที่เขามีโอกาสที่จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นอย่างมาก

ในช่วงเวลาดังกล่าวแม้ว่า ดร.พิจิตตจะไม่มีตำแหน่งทางการเมือง แต่เขาก็พยายามทำงานเพื่อสังคมมาโดยตลอด ดังนั้นเมื่อผลการเลือกตั้งสนามใหญ่เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2535 ออกมาว่า พรรคประชาธิปัตย์ได้เป็นแกนนำการจัดตั้งรัฐบาล ดร.พิจิตตจึงได้รับมอบหมายให้ช่วยดูแลงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรม

"รมว.อุตสาหกรรม (พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์) ก็ได้แต่งตั้งให้ดร.พิจิตตเป็นประธานที่ปรึกษา พร้อมกับให้ช่วยทำงานในตำแหน่ง "ประธานคณะกรรมการหน่วยเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเนื่องมาจากโรงงานอุตสาหกรรม" ทำให้มีโอกาสเข้าตรวจสอบโรงงานอุตสาหกรรมที่สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนทั้งทางด้านปล่อยควันพิษ ปล่อยน้ำเสียลงแม่น้ำลำคลอง ส่งเสียงดังรบกวน หรือแม้แต่โรงงานเถื่อน โรงงานห้องเช่าห้องแถวต่าง ๆ ตามรายงานของหน่วยเฉพาะกิจ และจากจดหมาย และโทรศัพท์ร้องเรียนของประชาชน ผู้พบเห็น" (ข้อความจากนิตยสารโลกใบใหม่ ค้นจากศูนย์ข้อมูลหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ)

แม้กระทั่งในช่วงที่พรรคประชาธิปัตย์ไม่ได้เป็นรัฐบาล ดร.พิจิตตก็ยังทำการรณรงค์เพื่อลดควันพิษอย่างสม่ำเสมอในนามของมูลนิธิป้องกันควันพิษฯ จนกระทั่งย่างเข้าสู่ปี 2538 ซึ่งเป็นปีที่ประเทศไทยตื่นตัวในเรื่องสิ่งแวดล้อมค่อนข้างมาก เพราะนอกจากจะเป็นปีที่ผู้แทนประเทศไทยเสนอต่อที่ประชุมอาเซียนให้เป็นปีสิ่งแวดล้อมอาเซียนแล้ว องค์การสหประชาชาติยังได้จัดทำรายงานซึ่งระบุว่า ปี 2537 ที่ผ่านมา กรุงเทพฯเป็นเมืองที่มีมลพิษทางอากาศเลวร้ายเป็นอันดับ 1 ของโลก โดยมีมลพิษทางอากาศอยู่ในระดับที่เกินกว่ามาตรฐานที่มนุษย์จะรับได้ถึง 3 เท่าตัว สื่อมวลชนให้ความสำคัญ และนำเสนอข่าวนี้อย่างครึกโครม โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐที่ได้จัดทำโครงการ "ไทยรัฐสู้ภัยอากาศพิษ" (เริ่มโครงการตั้งแต่วันที่ 15 มกราคม พ.ศ.2538) ร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึงมูลนิธิป้องกันควันพิษฯ ด้วย ประกอบกับดร.พิจิตตได้ทำการรณรงค์เพื่อลดควันพิษมาอย่างต่อเนื่อง และมีความถี่มากขึ้นในช่วงนั้นพอดี ชื่อเสียงของดร.พิจิตตในเรื่องดังกล่าวจึงปรากฏอย่างสม่ำเสมอในปีนั้น โดยที่ไม่มี

ชื่อเสียงเชิงลบปรากฏเลย กล่าวคือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอชื่อเสียงที่เกิดจากการทำกิจกรรม ซึ่งเป็นจุดขายของดร.พิจิตต รวม 24 ครั้ง จากจำนวน 38 ครั้งที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอชื่อเสียงให้กับตัวเขาตลอดปีพ.ศ.2538 ทั้งยังปกป้องในเนื้อหาที่นำเสนอด้วยว่า การรณรงค์เพื่อลดควันพิษเป็นกิจกรรมที่ดร.พิจิตตดำเนินการต่อเนื่องมาตลอดหลายปีที่ผ่านมา

นอกจากนี้ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐแล้ว สื่อมวลชนอื่นก็นำเสนอชื่อเสียงในด้านนี้ให้กับ ดร.พิจิตตอย่างกว้างขวางเช่นเดียวกัน โดยชื่อเสียงของดร.พิจิตตที่ปรากฏระหว่างวันที่ 19-25 มกราคม พ.ศ.2538 ซึ่งเป็นช่วงที่มูลนิธิป้องกันควันพิษฯ เข้าร่วมโครงการกับหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ทำกิจกรรมรณรงค์เพื่อลดควันพิษนั้น มีหนังสือพิมพ์ 5 ฉบับ ได้แก่ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ มติชน แนวหน้า สยามรัฐ และผู้จัดการรายวัน นำเสนอข่าวการรณรงค์ของดร.พิจิตตเช่นเดียวกับที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอ เพียงแต่ให้ความสำคัญกับข่าวน้อยกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ กล่าวคือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอข่าวในหน้า 1 และมักมีภาพข่าวประกอบด้วย ขณะที่ฉบับอื่นนำเสนอในหน้าใน หรือลงซีกว่าชื่อฉบับอื่น ประกอบกับบางฉบับมองบทบาท และให้ความสำคัญกับข่าว ดร.พิจิตต เพราะความเป็นนักการเมืองในสังกัดพรรคประชาธิปัตย์

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 19 มกราคม พ.ศ.2538 ลงข่าว หน้า 1 ซึ่งมีข้อความพาดหัว และโปรยข่าวว่า "เชือดให้ดูรายแรก สร้างตึกสูงก่อมลพิษ เดินเครื่องแล้วโครงการ ไทยรัฐสู้ภัย อากาศพิษ ร่วมมูลนิธิป้องกันควันพิษ และสภาพนายควม ลุยตรวจอากาศพิษ" พร้อมภาพประกอบ "ด้านมลพิษ" ซึ่งมีคำบรรยายใต้ภาพว่า "ดร.พิจิตต รัตตกุล กรรมการอำนวยการมูลนิธิ ป้องกันควันพิษและพิทักษ์สิ่งแวดล้อม นำคณะไปตรวจการก่อสร้างอาคารสูงย่านถนนซอย นานาเหนือ ซึ่งพบหลายแห่งก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศมหาศาล"

วันเดียวกันหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ และสยามรัฐลงข่าวเดียวกันนี้ในหน้า 34 (หน้าข่าว ก.ท.ม.) และหน้า 3 ตามลำดับ โดยเดลินิวส์พาดหัวว่า "ปชป.แจ้งจับอาคารผิดกม. โถงบ้านผู้ร่ำรวย แค่อีเอ็ม" ขณะที่สยามรัฐลงว่า "พิจิตตแจ้งจับห้างเอ็กเซลปล่อยฝุ่นพิษ" ส่วนหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันนำเสนอข่าวเดียวกันนี้ในฉบับวันที่ 21-22 มกราคม พ.ศ.2538 หน้า 12 ให้พาดหัวว่า "ปลุกสิทธิคนเดินถนน" และแนวหน้าในวันที่ 23 มกราคม พ.ศ.2538 หน้า 6 (หน้าข่าวก.ท.ม.) ให้พาดหัวว่า "มูลนิธิป้องกันควันพิษ เอาจริง แจ้งจับตึกกำลังก่อสร้างปล่อยฝุ่น"

ขณะที่หนังสือพิมพ์มติชนฉบับวันที่ 19 มกราคม พ.ศ.2538 ในหน้า 28 ซึ่งเป็นหน้าข่าวสิ่งแวดล้อม-สาธารณสุข ได้นำเสนอภาพข่าว "ช่วยลดควันพิษ" ซึ่งดร.พิจิตต ในฐานะกรรมการอำนวยการมูลนิธิป้องกันควันพิษและพิทักษ์สิ่งแวดล้อม นำกลุ่มเด็กนักเรียนเข้าพบดร.วิจิตต สุรพงษ์ชัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม และนางสุดารัตน์ เกยุราพันธ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม เพื่อขอให้การดำเนินการของขสมก.ทำโดยไม่หวังกำไร โดยจัดซื้อยกเลิกรถใช้รถเก่าที่มีควันดำ และซื้อรถใหม่ให้เพียงพอ รวมทั้งจัดสรรงบประมาณ เพื่อไม่ก่อให้เกิดมลพิษเป็นของขวัญแก่เด็ก ๆ ซึ่งภาพข่าวดังกล่าวนี้หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอในหน้า 1 ตั้งแต่วันที่ 12 มกราคม พ.ศ.2538

ก่อนหน้าที่ดร.พิจิตตจะเข้าร่วมโครงการดังกล่าว ชื่อเสียงของเขาก็ปรากฏในประเด็นของเรื่องควันพิษเช่นกัน โดยดร.พิจิตตได้ทำกิจกรรมรณรงค์ในนามของมูลนิธิป้องกันควันพิษฯ เช่น จัดประชุมทางวิชาการ และชุมนุมนักต่อสู้อากาศเสียทั่วประเทศเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2538 ,จัดสัปดาห์รณรงค์ปลอดควันพิษ ระหว่างวันที่ 22-28 มกราคม พ.ศ.2538 พร้อมทั้งแนะนำให้ประชาชนร่วมมือกันโดยใช้น้ำมันไร้สารตะกั่ว และตรวจท่อไอเสียรถอย่างสม่ำเสมอ (ไทยรัฐ , 4 มกราคม พ.ศ.2538)

ชื่อเสียงของดร.พิจิตตตลอดพ.ศ.2538 ส่วนใหญ่ปรากฏในภาพของมูลนิธิป้องกันควันพิษฯ จะมีแทรกเรื่องการเมืองบ้างเล็กน้อยในบางช่วงที่มีการกล่าวถึงการเลือกตั้งผู้ว่าฯ ก.ท.ม. แต่ทุกครั้งก็มักจะอ้างอิงถึงการที่ดร.พิจิตตทำการรณรงค์เพื่อลดมลพิษอย่างต่อเนื่องควบคู่กันไป ด้วย

"...เท่าที่ผมติดตามเรื่องนี้ พูดได้อย่างเต็มปากเลยว่า มีนายพิจิตต รัตตกุล เพียงคนเดียวเท่านั้น ที่ต่อสู้ และรณรงค์อย่างจริงจัง โดยมีสื่อมวลชนทุกแขนงคอยช่วยกันรายงานความเคลื่อนไหว เพราะรู้ดีว่า สิ่งที่นายพิจิตตกำลังทำอยู่นั้น มันเป็นประโยชน์ต่อทุกคน...แม้ว่านายพิจิตต จะทุ่มเทให้แก่เรื่องนี้อย่างถวายหัว รวมทั้งได้รับการสนับสนุนจากสื่อมวลชน ที่พร้อมใจกันชี้ให้เห็นว่า มลพิษทางอากาศในกรุงเทพฯ มันถึงวิกฤติมีการตอกย้ำอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลกลับเป็นชาต่อปัญหา..." (คอลัมน์ "เหล็กน้ำพี้ ชันอาสา...ปงเสี้ยนสังคม" โดย "เหล็กน้ำพี้" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ , 18 มกราคม 2538)

กลางเดือนมีนาคม พ.ศ.2538 มีกระแสข่าวว่า พรรคประชาธิปัตย์อาจจะไม่ส่งดร.พิจิตต เป็นตัวแทนพรรคลงสมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าก.ท.ม.ในพ.ศ.2539 แต่สื่อมวลชนวิเคราะห์ว่า ท้ายที่สุดแล้วดร.พิจิตตน่าจะได้เป็นตัวแทนพรรค เพราะมีผลงานมากมาย โดยเฉพาะทางด้านสิ่งแวดล้อม

"...แม่ลูกจันทร์เชื่อว่า เมื่อถึงเวลาที่จะตัดสินใจจริง ๆ ปชป.ก็คงไม่ทอดทิ้งดร.พิจิตต รัตตกุล ซึ่งมีความเหมาะสม มีความพิต และความพร้อมสำหรับเก้าอี้ ผู้ว่าก.ท.ม.ทุกประการ..." (คอลัมน์ "สำนักข่าวหัวเขียว" โดย "แม่ลูกจันทร์" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ,16 มีนาคม 2538 :1)

"ชาวนี้อ่านเอาชื่อฮามาก เพราะใคร ๆ ก็รู้กันทั่ว "ดร.โจ" พิจิตต รัตตกุล จากพรรค ประชาธิปัตย์แกลงใบสมัครอยู่ และทำการบ้านอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเวลานี้ออกมา ได้รับชัยชนะสูงมากทีเดียว..." (คอลัมน์ "เลาะตะเข็บเมืองกรุง" โดย "เปลือกไม้ไทย" หนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ ,25 มีนาคม 2538)

ขณะเดียวกัน ดร.พิจิตตยังคงทำการรณรงค์เพื่อลดมลพิษอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นว่า ช่วง ไดม์ข่าวที่สามารถโยงเข้ากับเรื่องสิ่งแวดล้อมได้เกิดขึ้น เช่น เกิดไฟไหม้ห้างสรรพสินค้าและตึกสูง ในกรุงเทพฯ ปอยครั้ง ,น้ำท่วม ฯลฯ ดร.พิจิตตก็ทำโครงการรณรงค์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องโดยทันที

"ดร.พิจิตต รัตตกุล จากมูลนิธิป้องกันควันพิษ นำทีมออกรณรงค์ เตือนไฟไหม้ตึกสูง และ ปลุกคนอยู่ตึกให้เรียกร้องสิทธิตนเองด้านความปลอดภัยจากอัคคีภัยด้วย" (ภาพข่าว "ปลุกคนอยู่ ตึก" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ,7 กันยายน 2538 : 22) พร้อมกันนั้นได้ลงข่าวในประเด็นเดียวกันนี้ใน หน้า 1 ด้วย

"ดร.พิจิตต รัตตกุล และเจ้าหน้าที่มูลนิธิป้องกันควันพิษฯตระเวนเก็บน้ำตัวอย่างเพื่อไป ตรวจหาเชื้อโรค ซีโคโนซิล และ ซุโคโนมัล ที่ปนอยู่ในน้ำท่วมสกปรกละแวกคลองสถาน ก.ท.ม." (ภาพข่าว "หาเชื้อโรค" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ,4 ตุลาคม 2538 : 1)

"ดร.พิจิตต รัตตกุล ไปช่วยชาวบ้านบริเวณคลองมหาสวัสดิ์ เขตตลิ่งชัน ซึ่งถูกน้ำท่วมอย่างหนัก ระดับน้ำในคลองนอกแนวกันน้ำสูงมากถึงระดับคอชาวบ้าน คลองดังกล่าวเลยกลายเป็น คลองลอยฟ้า" (ภาพข่าว "คลองลอยฟ้า" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ,5 พฤศจิกายน 2538 : 1)

นอกจากนี้ ดร.พิจิตตยังมีความสัมพันธ์อันดีกับกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐอย่างสม่ำเสมอ เช่น ร่วมโครงการ "ไทยรัฐตีพิมพ์เพิ่มพูนความรู้-ทักษะผู้สื่อข่าวฝึกปฏิบัติ" ,บริจาคเงินให้กับมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ,เป็นผู้จับรางวัลในรายการชิงโชคของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐในรายการต่าง ๆ ,ร่วมงานสวดพระอภิธรรมของกำพล วัชรพล ฯลฯ

ส่วนปี 2539 ชื่อเสียงของดร.พิจิตตเกิดจากกิจกรรมการเมืองเป็นส่วนใหญ่ โดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอชื่อเสียงให้ดร.พิจิตตรวม 371 ครั้ง ในจำนวนนี้เป็นชื่อเสียงที่เกิดจากกิจกรรมการเมืองถึง 210 ครั้ง ที่เหลือเกิดจากกิจกรรมที่เป็นหน้าที่หลังรับตำแหน่งผู้ว่าฯก.ท.ม. 105 ครั้ง กิจกรรมที่เป็นจุดขาย หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมลพิษ 29 ครั้ง และอื่น ๆ อีก 27 ครั้ง เหตุที่ชื่อเสียงของดร.พิจิตตปรากฏขึ้นจากกิจกรรมการเมืองมากที่สุดเป็นเพราะว่า มี 2 เหตุการณ์สำคัญในชีวิตทางการเมืองของดร.พิจิตตเกิดขึ้น คือ การประกาศลาออกจากพรรคประชาธิปัตย์ และการลงสมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าฯก.ท.ม.ในนามผู้สมัครอิสระ อย่างไรก็ตาม กิจกรรมการเมืองที่ปรากฏนั้นมักจะอ้างถึงคุณสมบัติประจำตัวในการเป็นนักสิ่งแวดล้อมที่รณรงค์เพื่อลดควันพิษ และทำกิจกรรมดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอควบคู่กันไปด้วย ชื่อเสียงของดร.พิจิตตจึงปรากฏขึ้นอย่างเด่นชัดในฐานะนักสิ่งแวดล้อมที่มุ่งมั่นกับการรณรงค์เพื่อลดควันพิษซึ่งลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าฯก.ท.ม. เพื่อที่จะทำให้กรุงเทพฯเป็นเมืองที่น่าอยู่ และปราศจากมลพิษ

อย่างไรก็ตาม ในช่วงกลางเดือนมกราคมเริ่มมีกระแสข่าวออกมาว่า พรรคประชาธิปัตย์ อาจจะไม่ส่งดร.พิจิตตเป็นตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าฯก.ท.ม. ออกมาอีกครั้งหนึ่ง แต่ดร.พิจิตตยังไม่มีความเคลื่อนไหวใด ๆ ขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐยังคงนำเสนอชื่อเสียงดร.พิจิตตออกมาอย่างต่อเนื่องในช่วงหลังจากนั้น โดยคอลัมน์ "เลาะตะเข็บเมืองกรุง" โดย "เปลือกไม้ไทย" ฉบับวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2539 นำเสนอเรื่อง "ศึกนี้น่าลุ้น" ซึ่งระบุถึงการส่งตัวแทนของแต่ละพรรคการเมืองเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าฯก.ท.ม. โดยตอนหนึ่งกล่าวว่า หันมาดูทางพรรคประชาธิปัตย์ดูเหมือนว่า ไม่มีปัญหาอะไร แต่ลึก ๆ ลงแล้วแว่วมาว่า งานนี้หากประชาธิปัตย์ไม่ส่ง ดร.โจ "พิจิตต รัตตกุล" เจ้าเก่าแล้วละก็ มีสิทธิ์แตกเป็นเสียง ๆ ได้เหมือนกัน และตอบท้ายว่า นี่คือร่องรอยที่พอมองเห็นสำหรับการเตรียมตัวผู้ศึกใหญ่ ถ้าพรรคพลังธรรมส่ง พล.ต.จำลอง ศรีเมือง และพรรคประชาธิปัตย์ส่ง ร.อ.กฤษฏา อรุณวงศ์ ณ อยุธยา ขณะที่พรรคประชาธิปัตย์ส่งดร.พิจิตตจริง ก็จะเป็นศึกที่น่าลุ้นน่าชมยิ่งนัก

หลังจากนั้น "คนหลังข่าว" โดย "ไม้เมืองกรุง" ฉบับวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2539 นำเสนอเรื่อง "นักบูหรือนักตื้อ" ระบุว่า กรุงเทพโพล ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพสำรวจความคิดเห็นประชาชนว่า ใครสมควรเป็นผู้ว่าฯ ก.ท.ม. ผลการสำรวจออกมาว่า ดร.พิจิตต พรรคประชาธิปัตย์ เข้ามาเป็นอันดับ 1 ได้รับคะแนน 49.17% พร้อมได้รับสมญาว่า "นักบู-สู้มลพิษ" นอกจากนี้ ไม้เมืองกรุงยังได้นำเสนอคำพูดของดร.พิจิตตที่ให้สัมภาษณ์ไว้หลังจากที่พ่ายแพ้การเลือกตั้งผู้ว่าฯ ก.ท.ม. ครั้งก่อนหน้าว่า "ผมจะขอสมัครรับเลือกตั้งอีกครั้งเพื่อแก้ตัวแน่นอนครับ" รวมทั้ง "ผมพูดไว้เมื่อ 4 ปีที่แล้วตอนแพ้ว่า คะแนนที่ผมได้ 3 แสนกว่าจะไม่สูญเปล่าแน่นอน เพราะผมจะทำงานในฐานะประชาชนคนธรรมดาให้ครบ 4 ปี โดยไม่หวนสมัครส.ส.อีก" และ "ผมมีเวลาอีก 3 เดือน ที่ทำหน้าที่เดิมให้สมบูรณ์ แต่ปัญหาของกรุงเทพฯ ยังมีอีกมาก คนร่วม 10 ล้าน รถเพิ่ม ฝุ่นควัน ชะยะตกค้าง ซึ่งล้วนรุนแรงขึ้นทุกวัน ลำพังหน่วยราชการคงรับไม่ไหว เราในฐานะประชาชนต้องช่วยกัน จะถือเขาถือเราไม่ได้" ไม้เมืองกรุงระบุว่า เขาถามดร.พิจิตตว่า พร้อมจะลงสมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าฯ ก.ท.ม. หรือยัง และคำตอบที่ได้รับคือ "ผมตั้งใจแน่วแน่ตั้งแต่วันที่แพ้เมื่อ 4 ปีมาแล้วครับ" พร้อมกันนี้ยังได้นำเสนอผลงานที่ดร.พิจิตตทำเพื่อสาธารณชนในช่วงที่ผ่านมาด้วย เช่น การรณรงค์เรื่องมลพิษ การจราจร ฯลฯ

นอกจากนี้ "เปลือกไม้ไทย" นำเสนอในคอลัมน์เดิม ฉบับวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2539 ในเรื่อง "โอนช.ส.ม.ก.ให้ก.ท.ม." แต่ก่อนที่จะเข้าเรื่องดังกล่าว ได้นำเสนอความเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้ว่าฯ ก.ท.ม. ว่า เท่าที่ทราบพรรคประชาธิปัตย์ก็อาการหนักเหมือนกัน มีข่าวว่าอาจจะส่ง พล.ต.ต.เสรี เตมียเวส บ้างก็ว่าอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หรือแม้กระทั่งหน้าเก่าคนเดิมอย่างดร.พิจิตต แต่เชื่อผมกันได้เลยว่า อยากรู้เสียประชาธิปัตย์ก็ต้องส่ง ดร.ใจสู้อยู่วันยังค่ำ

วันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2539 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ โดย "บพิตร เกาฏีระ" ยังได้นำเสนอรายงานคุณภาพสังคม เรื่อง "ชะยะตกค้างล้นกรุง" รายงานดังกล่าวอ้างถึงปริมาณชะยะที่เพิ่มมากขึ้นทุกวัน แต่ในเนื้อหานั้นมีดร.พิจิตตเป็นผู้ให้ความรู้ และแนวทางแก้ไขปัญหานี้ ข้อความตอนหนึ่งในรายงานฉบับนี้บรรยายไว้ว่า ข้อเสนอดังกล่าวของดร.พิจิตตเกิดขึ้นหลังจากออกภาคสนามลุยเก็บชะยะร่วมกับบรรดารถชะยะของก.ท.ม. ด้วยตนเองจนทำให้รู้ปัญหา และสาเหตุแท้จริง ดร.พิจิตตจึงมองเห็นทางออกในการแก้ไขปัญหานี้ และสามารถนำเสนอต่อผู้ที่มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้

วันเดียวกันนั้น ดร.พิจิตตตัดสินใจประกาศลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ โดยเปิดแถลงข่าวที่รัฐสภา สื่อมวลชนรายงานว่า ดร.พิจิตตลาออกเพราะว่า ต้องการเปิดโอกาสให้กับคนรุ่นใหม่ และเปิดทางให้พรรคประชาธิปัตย์เลือกสรรบุคคลที่เหมาะสมลงสมัครรับเลือกตั้ง

ผู้ว่าฯ ก.ท.ม. ในนามพรรค เนื่องจากในขณะนั้นยังคลุมเครือว่า พรรคจะส่งใครเป็นตัวแทน ส่วนตัว ดร.พิจิตตเองจะลงสมัครโดยไม่สังกัดพรรคการเมืองใด เพราะต้องทำตามสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชนว่า คะแนนกว่า 3 แสนคะแนนที่เลือกเขาในการเลือกตั้งผู้ว่าฯ ก.ท.ม. ครั้งที่ผ่านมาจะไม่สูญเปล่า เขาจะทำงานต่อไป โดยไม่หวนไปเป็นส.ส. อีก แต่จะขอให้ครบวาระของผู้ว่าฯ ก.ท.ม. อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งตอนนี้ก็ใกล้จะถึงเวลานั้นแล้ว ตัวเขาจึงต้องเตรียมพร้อมโดยที่ไม่ต้องการเป็นตัวแปรหรือทำให้เกิดความขัดแย้งในพรรค รวมทั้งไม่ต้องการให้พรรคคำนึงถึงตัวเขามากเป็นพิเศษด้วย และดร.พิจิตตเองก็มีความมั่นใจที่จะลงสมัครในนามอิสระ เพราะติดตามงาน และแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำ ขยะ จราจร สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ของ ก.ท.ม. มาโดยตลอด

ภายหลังข่าวดังกล่าวแพร่กระจายออกไป คอลัมนิสต์ส่วนใหญ่ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ไทยรัฐวิพากษ์วิจารณ์การตัดสินใจของดร.พิจิตตในลักษณะเห็นอกเห็นใจ บางท่านก็ว่าเป็นการตัดสินใจของสุภาพบุรุษที่กล้าหาญ และเหมาะสมแล้ว แต่ก็มีสื่อมวลชนสังกัดอื่นบางท่านที่วิพากษ์ในลักษณะที่ว่า เป็นการกระทำที่ตัวนตัดสินใจ และไม่ฟังเสียงส่วนรวม

"ถ้าไม่ขัดข้องคับแค้นหัวใจจริง ๆ ละก็คนอย่างดร.โจ "พิจิตต รัตตกุล" ซึ่งมีพื้นนิสัยเป็นคนเยือกเย็น มั่นคง รักใคร่รักจริง ขอบรรรมชาติ เสียงเพลง ไม่รังเกียจคนจน จะไม่เกิดอาการเบรคแตกอย่างนี้เป็นอันขาด แต่การที่ดร.โจประกาศลาออกจากปชป. เพื่อลงสมัครอิสระจึงช็อกวงการเมือง นำเสียดายคนที่มีมือคุณภาพของปชป. ..." (คอลัมน์ "สำนักข่าวหัวเขียว" โดย "แม่ลูกจันทร์" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ , 24 กุมภาพันธ์ 2539 : 1)

"เงียบและอิมคริมมานานสำหรับปชป. กับเวทีเลือกผู้ว่าฯ ก.ท.ม. แต่ก็ต้องเซอร์ไพรส์กันทั้งบางเมื่อดร.โจ พิจิตต รัตตกุล สุภาพบุรุษนักการเมืองอีกคนประกาศอิสรภาพ อำลาปชป. ตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าฯ ก.ท.ม. ในนามอิสระ ย้อนอดีตไป 4 ปีที่แล้ว พิจิตตลงสมัครในนามปชป. พ่ายกฤษฎาฉิวเฉียด โดยได้คะแนน 3.1 แสนคะแนน ประกาศจะขอเล่นตัวรับใช้ชาวเมืองหลวงอีกครั้ง และจะไม่ทำให้แต่ละคะแนนที่ได้รับต้องสูญเปล่า ด้วยการขอทำงานรับใช้ แม้จะไม่มีตำแหน่ง ไม่มีอำนาจ โดยจะไม่ลงสมัครส.ส. แม้จะมีโอกาส ถึงวันนี้ดร.พิจิตตปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาที่มีไว้ต่อประชาชนชาวเมืองหลวงอย่างเคร่งครัดมาโดยตลอด เหลืออย่างเดียวไม่สามารถมั่นใจได้ว่า ปชป. จะส่งลงผู้ว่าฯ เพราะยังไม่ตัดสินใจ ดร.พิจิตตจึงตัดตัวเองจากปชป. เพื่อลงอิสระเป็นเรื่องที่น่าเห็นใจ และมีเหตุผล ไม่ให้ผิดคำมั่นสัญญาต่อชาวเมืองหลวง ดันอยู่ว่า พล.ต.สนั่น จะยับยั้งสำเร็จหรือไม่ หรือพอตัวเองจะขอร้อง หรือพอใจก็ต้องรอกลับจากนอกก่อน อาการของ

ดร. พิจิตตผู้ซึ่งไม่ใช่พนักงานเมืองน้ำเนา มองว่าปชป. ไม่ปกติเสียแล้ว" (คอลัมน์ "บุคคลในข่าว" โดย "กระสุนทอง" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ , วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2539 : 4)

"มุกหักเหล้าคัญของสนามเลือกตั้งผู้ว่าฯ ก.ท.ม. เห็นพรรคหน้ารีหันขวาง ดร. พิจิตต รัตกุล แสดงสปิริตขึงขังเรื่องปชป.-เบนเข็มมาลงสมัครอิสระ ว่ากันตามข้อมูลฐานเสียงเวทีนี้ "ไม่มีสิทธิ์" แปลว่าแพ้ การตัดสินใจของคุณพิจิตตจึงเป็นการแสดงสปิริตที่คงเก็บ "คะแนนเห็นใจ" ได้ไม่น้อย 17 เพื่อหลีกทางให้อภิสิทธิ์หรือ ? ตรัสลคิดว่าไม่นะ เส้นทางหนุ่มมาร์คไกลกว่าระดับท้องถิ่น เมื่อปชป. กังวลตลอด ส่งคนเก่าก็กลัวแพ้ จึงเป็นปัญหาละ จะเป็นคนใหม่ระดับไหน ประกาศชื่อไปแล้ว เหนือกว่าคุณพิจิตต ?? " (คอลัมน์ "ตรัสล" หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ , 24 กุมภาพันธ์ 2539 : 4)

"เกิดแรงสะเทือนในปชป. เมื่อพิจิตตลาออกลงผู้ว่าฯอิสระ ปัญหานี้ไม่เนาเกิดขึ้น ถ้าพิจิตตลงบใจ แล้วใช้สมองตรองให้รอบคอบ การรับด่วนแถลงข่าวตัดหน้าแบบแตกหัก ไม่เป็นผลดีต่อปชป. และพิจิตตเอง พรรคทำอะไรต้องประชุม มีมติก็ตั้งชื่อฟังจะตั้งเขาแต่ใจตนข้างเดียว ก็เท่ากับมีใจเผด็จการ หลักสี่บางเช่น กับสิ่งที่นายพิจิตตได้ทำไป อนาคตทางการเมืองดับวูบหมดสิทธิก้าวไปสู่ตำแหน่งอื่น ๆ กระทบถึงพ่อด้วย จะวางตัวกับคนในพรรคได้สนิทใจแค่ไหน ปชป. อาจจะต้องส่งอภิสิทธิ์ลงสู้" (คอลัมน์ "บุคคลแนวหน้า" โดย "หลักสี่บางเช่น" หนังสือพิมพ์แนวหน้า , 25 กุมภาพันธ์ 2539 : 4)

"การเมืองสนามเล็ก วนวายไม่แพ้กันเมื่อพิจิตตตัดสินใจ ประกาศลาออกจากปชป. พร้อมประกาศตัวลงสมัครผู้ว่าฯ ก.ท.ม. ในนามอิสระ โดยไม่รอกระบวนการพิจารณาของคณะผู้บริหารพรรค งานนี้ น่าเห็นใจ ดร. ใจที่ต้องรับประกาศตัดสินใจ เพราะไปสร้างเงื่อนไขผูกมัดตัวเองกับประชาชนว่า จะขอรับใช้ชาว ก.ท.ม. เพราะสำนักในคะแนน 3 แสนคะแนนที่ชาว ก.ท.ม. มอบให้จากการเลือกตั้งผู้ว่าฯ ก.ท.ม. คราวที่แล้ว โดยจะทำงานและขอลงเลือกตั้งเพื่อพิสูจน์ตนเองอีกครั้ง แต่รามอินทราอยากจะได้ว่า รู้สึกจะใจร้อน และใจน้อยไปหน่อย เป็นนักประชาธิปไตยก็ควรต้องใจกว้าง เคารพ และยอมรับกระบวนการของพรรค เพราะการจะเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าฯ ก.ท.ม. ไม่ใช่ตำแหน่งติดตัวว่า เคยลงแล้วต้องได้ลงอีก โดยไม่เปิดโอกาสให้พรรคพิจารณาคนอื่น เหตุการณ์เมื่อ 4 ปีที่แล้วกับวันนี้ โลกเปลี่ยนไป คน ก.ท.ม. เปลี่ยนไปไม่รู้ก็หมิ่นตลบแล้ว" (คอลัมน์ "บุคคลแนวหน้า" โดย "รามอินทรา" หนังสือพิมพ์แนวหน้า , 26 กุมภาพันธ์ 2539 : 4)

"วีระ มุสิกพงศ์" เขียน "เรื่องของผู้ว่าฯ ก.ท.ม." ลงในคอลัมน์ "ศิษย์มีครู" หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ฉบับวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2539 ความว่า คุณพิจิตตตัวเก่งผู้สมัครของปรป. ประกาศลาออกจากพรรคประชาธิปัตย์แล้ว ก่อนที่พรรคจะตัดสินใจว่าจะส่งหรือไม่ส่งแกลงสมัคร คุณพิจิตตเป็นคนปรป. โดยสายเลือด และเป็นคนเดียวที่เมื่อสอบตกผู้ว่าฯ แล้วบอกว่าจะไม่สมัครอย่างอื่น หรือเป็นอื่น ในระหว่างที่ไม่มีตำแหน่งทางการเมือง คุณพิจิตตจึงทำงานด้านมลพิษ และสิ่งแวดล้อมของชาว.ท.ม.ผ่านมูลนิธิป้องกันควันพิษฯ และร่วมมือกับหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เป็นข่าวเตือนความจำคนก.ท.ม.อยู่เสมอมิได้ขาด เป็นภาระหาเสียงล่วงหน้าเพื่อสมัครผู้ว่าฯ เวลาใกล้เข้ามา แต่พรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งคาดหวังในพื้นที่ก.ท.ม.ยังไม่ยอมตัดสินใจว่า จะเลือกใคร จนกระทั่งคุณพิจิตตซึ่งคอยอยู่ ทนไม่ได้ ประกาศลาออกเพื่อลงสมัครอิสระ แต่ผู้เขียนคิดว่า พล.ต.จำลองจะเป็นผู้ชนะในการเลือกตั้งผู้ว่าฯ ก.ท.ม. เพราะประชาชนต้องการคนจริง และสัตย์ซื่อ

คอลัมน์ "ข่าวคนคน" โดย "พาน พญาทอง" หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2539 นำเสนอข้อความโดยสรุปว่า ใครบางคนที่นั่งอยู่กลางใจ ดร.พิจิตต แจกแจงเหตุผลการลาออกจากพรรคประชาธิปัตย์ให้ฟัง เป็นข้อสังเกตว่า ให้เทียบระหว่าง ดร.พิจิตตลงสมัครในนามพรรคประชาธิปัตย์ กับ ดร.พิจิตตในนามอิสระ ในจังหวัดที่ภาพประชาธิปัตย์นำขนาดนี้ คนก.ท.ม. จะเลือกใคร แต่วิธีการหาเสียงของ ดร.พิจิตตที่ผ่านมานั้น บทหนัก คือ พยายามสร้างตัวให้เป็นขวัญใจสื่อมวลชน โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์บางฉบับ ประชาธิปัตย์กับหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น เป็นความอึดอัดพอสมควรสำหรับ ดร.พิจิตต คำ ผมคิดทุกอย่างรอบคอบแล้วของ ดร.พิจิตต น่าจะเป็นความรอบคอบจริง ๆ เมื่อวางเป้าหมายไว้ที่เก้าอี้ผู้ว่าฯ ก.ท.ม. เรื่องน้อยใจพรรคน่าจะเป็นเพียงแค่ส่วนประกอบ และเป็นการเพิ่มความหุนหยาในภาพพจน์อีกนิดหน่อยเท่านั้น เพราะเรื่องแค่นี้ไม่ถึงกับต้องมาประกาศกันอย่างเป็นงานเป็นการ

คอลัมน์ "ต่อปากต่อคำ" โดย "หนูหริ่ง" หนังสือพิมพ์บ้านเมือง ฉบับวันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2539 นำเสนอข้อเขียนโดยสรุปว่า แผนนี้ได้ผลจริง ๆ คุ่มยิ่งกว่าคุ่ม ลงทุนทุ่มหินหนัก ๆ ก่อนเดียว ดร.ใจแห่งมูลนิธิป้องกันควันพิษฯ ได้คะแนนมาจมนู น้ำแตกกระจาย ฟองฟูฟองเป็นของโยเมื่อก่อนทำงานหนักเกือบตาย ต้องฮั่นวอนให้ช่วยออกข่าว ข่าวดี ๆ ของชมรมป้องกันควันพิษฯ ต่อด้านมลภาวะ สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ควันจากท่อไอเสียรถหลายชนิด ท่อน้ำทิ้งจากโรงงานทั่วประเทศ อันตรายจากรถนักเรียน อันตรายจากสารพิษ ควัน ฝุ่นเมือง ฝุ่นจากถนนร่นแคม ดร.พิจิตตคนนี้แหกปากร้องก้องฟ้ามาแล้วทั้งนั้น ชาวบ้านก็ได้แต่ฟัง..ฟัง ทำอะไรไม่ได้ เพราะหน่วยงานของรัฐไม่ได้สนใจทำเต็มที่ไฟไหม้ฟางและจางหายไป จุดไฟอีกก็ร้อยก็พันครั้ง คนจุดก็ได้แต่เหนื่อยเปล่า ฟางเยอะเกินไปในสังคม ดร.ใจ พิจิตต รัตกุล เลยปรับแผนใหม่ สมัครเป็นผู้ว่าฯ

ก.ท.ม.ดีกว่า จะได้ทำงานให้ชาว ก.ท.ม. ได้เต็มที่ ประกาศลงแข่งขันขึ้นเวที ก.ท.ม. อีตระไม่สังกัดใคร
 คนนั้นเอง ดร.โจก็ตั้งเป็นพลุ ชาวบ้านร้องเฮ เฮ ทักกันไปหมด ไม่ต้องหาเสียง ไม่ต้องโฆษณา ให้เสีย
 ค่าใช้จ่าย ตอนนี้สื่อมวลชนทุกแขนงเชียร์ต่อปากต่อคำ ต่อเนื่องหลายวัน หลายช่อง หลายหน้า
 หลายสถานี หลายคลื่น คุ่มยิ่งกว่าคุ่ม แล้วยังทำให้คลื่นได้นำแตกกระจาย ใครต่อใครเผลอหันน้ำ
 ออกมาเป็นแถว ทั้งหัวทั้งหาง ทั้งคู่แข่ง กองเชียร์ เห็นกันหมด แผนนี้เจ๋งจริง พับฝ่าชี

คอลัมน์ "โต๊ะจีน" โดย สุชนันต์ วิเวกเมธากร หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน ฉบับวันที่ 28
 กุมภาพันธ์ 2539 กล่าวชื่นชมการกระทำของ ดร.พิจิตต์ว่า ในความเห็นส่วนตัว ดร.โจเป็นผู้มีไฟแรง
 อายุอานามอยู่ในวัยฉกรรจ์ สร้างสรรค์ และมีความริเริ่มดีหลายอย่าง ประกอบกับมีความพร้อม
 ด้วย ทั้งคุณสมบัติหลายประการ ที่โดดเด่นที่สุด คือ มีความรู้ดี มีจิตใจพร้อมสู้งานหนัก ตลอดเวลา
 ที่ดำเนินงานการเมืองมา ดร.โจแสดงถึงความตั้งใจแน่วแน่ ไม่ย่อท้อ ถึงแม้จะพ่ายแพ้ในการ
 เลือกตั้งครั้งก่อนอย่างเฉียดฉิวก็ไม่ได้ตีโพยตีพายอย่างนักเลือกตั้งอีกหลายคนที่อ้างว่าแพ้ เพราะ
 ถูกโกงนั่นโกงนี่ ดร.โจบอกอย่างสุภาพบุรุษว่า 3 แสกว่าคะแนนที่ชาว ก.ท.ม. มอบความไว้วางใจ
 ต่อตัวเขานั้น ย่อมไม่สูญเปล่า ซึ่งเขาได้พิสูจน์ตนเองด้วยการกระทำ ถึงแม้ไม่มีตำแหน่งทางการเมือง
 เขายังอุทิศตนอย่างมุ่งมั่น พยายามสร้างสรรค์สังคมกรุงเทพให้น่าอยู่ขึ้นมาเท่าที่เอากชนอย่างเขา
 จะทำได้ โดยที่พรรคต้นสังกัด ไม่ได้สนับสนุนเขาเท่าที่ควร ผมไม่รู้จัก ดร.พิจิตต์เป็นการส่วนตัว แต่
 ในฐานะคน ก.ท.ม. ชื่นชมคนดีที่ออกมาให้เลือกตั้งอีตระ อยากได้คนดีที่มีมือดีมาสมัครผู้ว่า และถ้า
 ได้ผู้ว่าไม่สังกัดพรรค แสดงถึงพลังบริสุทธิ์ เพื่อประโยชน์สูงสุดของชาว ก.ท.ม.

"วิภาค จัปพรรณ" คอลัมน์นิสต์ของหนังสือพิมพ์มติชน เจ้าของคอลัมน์ "จุดป้ายมติชน"
 แสดงความเห็นไว้ว่า ถ้า ดร.พิจิตต์หันกลับไปสวมเสื้อปป.ลงสมัครผู้ว่า ก.ท.ม. อีก จะทำให้
 ประชาชนหมดความเชื่อถือ และศรัทธา เพราะการประกาศลาออกจากพรรคประชาธิปัตย์เป็นการ
 แสดงเจตจำนงทางการเมืองอย่างแน่วแน่ที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งในนามอีตระ เมื่อประชาธิปัตย์
 ไม่แสดงท่าทีที่ชัดเจนว่า จะส่ง ดร.พิจิตต์เป็นตัวแทนหรือไม่ ดังนั้นการลาออกจากการเป็น
 สมาชิกภาพจึงเป็นเรื่องที่ชอบ ชอบอย่างยิ่งด้วยมารยาทในทางการเมือง เป็นความกล้าหาญทาง
 การเมือง ขึ้นป่ล้อยให้ไม่แน่ชัดแล้วเกิดประชาธิปัตย์ไม่ส่ง ดร.พิจิตต์ลงสมัคร ถึงตอนนั้นการ
 ลงสมัครในนามอีตระย่อมไม่ลวยนัย เพราะ ดร.พิจิตต์จะกลายเป็นคนที่ไม่ยอมรับมติพรรค เป็น
 คนแพ้ไม่มีวินัย ดังนั้นขณะนี้จึงเป็นจังหวะที่เหมาะสม และสะดวกใจกันทั้ง 2 ฝ่าย ห้อควรชมเชย
 ดร.พิจิตต์อย่างยิ่ง คือ เหตุผลในการยื่นใบลาออกเป็นเหตุผลที่ผูกติดกับคำมั่นต่อชาว ก.ท.ม. ซึ่ง
 ยอมรับได้หากเขาต้องการพิสูจน์แล้วจะให้ครบถ้วน แต่ตอนนี้ประชาธิปัตย์จะทำให้เสีย โดยเอา

ความสัมพันธ์ของฟอลูก (นายพิชัย รัตตกุล บิดาของนายพิจิตต เป็นแกนนำสำคัญคนหนึ่งของ พรรคประชาธิปัตย์) มาถึงดร.พิจิตตให้กลับพรรค ซึ่งจะเป็นการใช้อารมณ์ และเกมต่อรอง หาก ดร.พิจิตตยอมกลับมาสวมเสื้อปชป. จะยังมีใครเชื่อถืออีกหรือ ใครจะไปเชื่อถืออาการชักเข้า ชักออกทางการเมืองแบบนี้ได้เล่า! (หนังสือพิมพ์มติชน ,29 กุมภาพันธ์ 2539 : 3)

นอกจากนี้ คอลัมน์นิสต์หลายคนของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐยังเขียนถึงดร.พิจิตตอย่างต่อเนื่อง ในลักษณะของการชื่นชม และชี้แนะว่าน่าจะเปิดโอกาสให้กับดร.พิจิตต คนดีที่ตั้งใจทำงานอย่าง จริงจังได้มีโอกาสเป็นผู้ว่าฯก.ท.ม.คนใหม่ เช่น

"...การแสดงความดีใจด้วยการลาออกจากพรรคประชาธิปัตย์เพื่อลงชิงเก้าอี้ผู้ว่า ก.ท.ม.แบบอิสระ และการมุ่งมั่นบากบั่นสร้างผลงานรับใช้ประชาชนมาตลอด 4 ปีเต็ม ๆ โดย ไม่ทอดทิ้ง ไม่ออกแวก ขนาดถ้าลงส.ส.ต้องได้แน่ ๆ แยกยังไม่ยอมสมัครให้เมียอยู่ด้วย คุณสมบัตินี้ทำให้คนก.ท.ม.ประทับใจกันเยอะ ที่นี้ขึ้นกับว่าปชป.จะส่งใคร แน่ใจหรือว่าจะเหนือกว่า พิจิตต..." (คอลัมน์ "สำนักข่าวหัวเขียว" โดย "แม่ลูกจันทร์" ,14 มีนาคม 2539 : 1)

"...ทำไมเราไม่ลองทางเลือกใหม่ ผู้ตั้งใจจริงอย่างดร.โจ หรือเสี่ยอากาศดูบ้าง "ดร.โจ" ผู้ยึดมั่นในปณิธานรับใช้ก.ท.ม.ขอเข้าไปจัดมลพิษ ควันพิษในกรุง สร้างเมืองให้น่าอยู่ แม้จะมี บุคลิกภาพนุ่มนวลอ่อนต่อโลกทางการเมืองในพรรคไปนิด แต่พลังสมองและสุขภาพร่างกาย หรือไฟในการทำงานคุโชนเต็มตัว พร้อมลูกเป็นประกาย ผลงานสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้คนกรุงมีชีวิต อย่างมีคุณภาพดีขึ้น มีพลังสร้างสรรค์สังคมต่อไป ถ้าพลาดหวังเพียวนี้ก็น่าเสียดายแทนคนกรุง ที่ไม่รู้จักใช้ทรัพยากรบุคคลในช่วง "พีค" ที่สุด..." (คอลัมน์ "ลมเปลี่ยนทิศหมายเหตุประเทศไทย" โดย "แทนลมเปลี่ยนทิศ" ,16 เมษายน 2539 : 5)

"...แม้พิจิตตจะลงในนามอิสระ เพราะผลมาจากปชป. แต่ในรอบ 7 ปีที่ผ่านมาแม้จะ ไม่ได้เป็นส.ส. ไม่ได้เป็นผู้ว่าฯก.ท.ม. แต่ก็ทำงานหนักเพื่อคนกรุงเทพฯมาตลอด ยิ่งเรื่องอากาศพิษ มลภาวะอันไม่โรยราที่เกิดขึ้นในเมืองหลวงแห่งนี้ "ดร.โจ" ได้โชว์ผลงานมาตลอด...ดร.พิจิตตนั้น ถือว่า มีผลงานมากที่สุด เพราะทำหน้าที่ผู้ว่าฯก.ท.ม.นอกสภามา 7 ปี..." (รายงาน "สืบรางวัลอาทิตย์" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ , 21 เมษายน 2539)

เมื่อมีการรับสมัคร และประกาศตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าฯ ก.ท.ม. อย่างเป็นทางการ ดร.พิจิตตจึงเร่งหาเสียงโดยกำหนดนโยบายหลัก 3 ประการในการบริหารกรุงเทพมหานคร คือ นโยบายอนาคตใหม่ โดยจัดระเบียบการจราจร ขยาย และเพิ่มประสิทธิภาพของระบบขนส่งมวลชน นโยบายถนนพิเศษ กำจัดภัย เพื่อถนนคุณภาพชีวิตคนกรุง เช่น การเก็บแยกกำจัดขยะ การบำบัดน้ำเสียชุมชน สวนสาธารณะชุมชน และนโยบายการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมกับผู้บริหารกรุงเทพมหานคร เช่น ลานคนเมือง พร้อมทั้งรณรงค์หาเสียงโดยใช้เรื่องสิ่งแวดล้อมและมลพิษมาเป็นจุดขาย เช่น ใช้กระถางใส่ต้นไม้ทำป้ายหาเสียง ฯลฯ เป็นการเพิ่มจุดเด่นให้กับป้ายหาเสียงของตนเอง

นอกจากนี้ ดร.พิจิตตยังหลีกเลี่ยงการหาเสียงด้วยวิธีใส่ใครผู้สมัครท่านอื่นต่อหน้าประชาชน และใช้บุคลิกที่นอบน้อม ถ่อมตน ในการประกาศเจตนารมย์ในการทำงาน รวมทั้ง มีรูปแบบการหาเสียงที่น่าสนใจ เช่น การออกกำลังกายด้วยวิธีการรำมวยไทเก๊กกับคนชราที่สวนลมพินี การเข็ดสิงโต การนำกลุ่มมนุษย์ตะกั้วมาร่วมหาเสียง การเข้าพบผู้นำศาสนาเพื่อหาเสียงในพื้นที่ของชาวมุสลิม ฯลฯ ประกอบกับผลสำรวจขององค์กรเอกชนหลายแห่งให้คะแนน ดร.พิจิตตนำมาเป็นที่หนึ่งที่จะได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้ว่าฯ ก.ท.ม. และการมีเพื่อนฝูงในวงการเมืองมวลชน เหล่านี้เป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้สื่อมวลชนติดตาม และนำเสนอข่าวของ ดร.พิจิตตอย่างสม่ำเสมอ

"เลือกตั้งผู้ว่าฯ นะนะ ตัวเขา (ดร.พิจิตต) เขาก็ช่วยนำเสนอด้วย เพราะเขาก็เพื่อนนาย (ดร.พิจิตตเป็นเพื่อนกับนายชาติเชื้อ วรรณสุด ผู้บริหารช่อง 7) นะ รู้จักกัน แต่เขาก็ไม่ได้เทน้ำหนักอย่างนั้นหรอก ก็มีคนอื่น (ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าฯ ก.ท.ม.ท่านอื่น) เข้าไปถ่วงน้ำหนัก ก็ครอบคลุมถึงนายไม่สั่งมันก็ต้องทำอยู่แล้ว นึกออกไหม เพราะเป็นช่วงเลือกตั้ง แต่จุดนี้อาจจะพิเศษหน่อย เพราะว่า คนอื่นเขาไม่รู้ แต่นายเขารู้ เข้าย ไปดูซิ น่าสนใจนะ อาจจะเป็นชาวใต้ อะไรอย่างนี้ แล้วเราจะได้เปรียบตรงนี้ไง นายเพื่อนเยอะ เพื่อน ๆ ก็ไม่พัน ส.ส. นักการเมือง เพราะเขาเป็นญาติมาชิก"
(สมหมาย ศิลปิโยตม ,สัมภาษณ์ ,11 มีนาคม 2542)

สิ่งที่น่าสนใจประการหนึ่ง คือ เมื่อประชาชนทราบข่าวจากสื่อมวลชนว่า ผู้สมัครฝ่ายตรงข้ามออกมาโจมตี และให้ร้าย ดร.พิจิตตมากขึ้นเท่าใด ประชาชนก็กลับยิ่งจะสนับสนุนและเทคะแนนลงสารให้ จนกระทั่งในที่สุด ดร.พิจิตตก็ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าฯ ก.ท.ม. ด้วยคะแนนสูงถึง 768,994 คะแนน ทิ้งห่าง พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ซึ่งคะแนนเข้ามาเป็นอันดับ 2 มากกว่า 2 แสน

คะแนน อีกทั้งยังเป็นการเลือกตั้งที่คนกรุงเทพฯออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งถึงร้อยละ 43.52 สูงสุดเมื่อเทียบกับการเลือกตั้งในเขตก.ท.ม.ทั้งในระดับชาติ และท้องถิ่น สื่อมวลชนทุกแขนงต่างก็แสดงความยินดีกับดร.พิจิตต และเร่งให้เริ่มทำงานทันที อย่างไรก็ตาม คอลัมน์นิสต์หลายคน ไม่เห็นกระทั่งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ได้แสดงความห่วงใยต่อการทำงานของดร.พิจิตต ทั้งนี้ เพราะประชาชนตั้งความหวังไว้มาก ประกอบกับการทำงานในตำแหน่งผู้ว่าก.ท.ม.ยังมีอุปสรรค และงานรออยู่อีกมากมาย

"ผลการเลือกตั้งออกมาปรากฏว่า คนกรุงเทพฯต้องการลองของใหม่ คะแนนที่ดร.พิจิตต ได้ 768,994 คะแนน ฝ่าตีนแดน เพราะว่าสูงกว่าช่วงที่มีกระแสจำลองพีเวอร์อีก ดังนั้นดร.พิจิตต อยาทำให้คนก.ท.ม.ผิดหวังหลังจากที่ให้โอกาสไปแล้ว แม่ลูกจันทร์เสียจริง ๆ กลัวจะเจอประเภททำดีแต่ทีเหลว โดยเฉพาะคุณพิจิตตแกเป็นสภาพบุรุษสุดเดช เป็นคนน่ารัก ชี้แจงใจ และชอบให้เกียรติผู้อื่น เห็นออกโทรทัศน์บอกจะเอานโยบายของผู้สมัครท่านอื่นมาผสมเป็นนโยบายในการทำงาน ในแง่มารยาทมันก็น่ารักน่าเอ็นดูดี แต่ในความเป็นจริงมันเป็นไปได้ แทนที่จะดีจะกลายเป็นจับฉ่าย ทักท้วงด้วยความเคารพ อยากให้ดร.พิจิตตตั้งหลักให้มัน จะเดินไปทางไหนจะได้เป็นระบบ อยาลืมว่าเราต้องอยู่กันไปอีก 4 ปี จะไล่ก็ไม่ได้ จะปลดก็ไม่ได้ ถ้าไม่ทำความเข้าใจกันก่อน เดี่ยวอดีตตายซักกะ (คอลัมน์ "สำนักข่าวหัวเขียว" โดย "แม่ลูกจันทร์" ,4 มิถุนายน 2539 : 1)

ดร.พิจิตตจะต้องเจอกับปัญหา และอุปสรรคการเมืองภายใต้โครงสร้างการบริหารก.ท.ม. เนื่องจากไม่มีฐานพรรคการเมืองในองคินิติบัญญัติ แม้ว่าทุกพรรคจะบอกว่าจะให้การสนับสนุน แต่การเมืองก็คือการเมือง ดังนั้นสิ่งที่จะช่วยดร.พิจิตตได้ คือ การทุ่มเททำงานแก้ปัญหารองก.ท.ม. อย่างหนัก (บทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ,5 มิถุนายน 2539)

ในช่วงนี้ สื่อมวลชนยังได้นำเสนอบทความ หรือรายงานที่เกี่ยวข้องกับชีวิตครอบครัวของ ดร.พิจิตตด้วย เพราะถือว่าเป็นบุคคลสาธารณะที่อยู่ในความสนใจ และประชาชนต้องการรู้จัก ดังนั้น ภาพชีวิตครอบครัวที่อบอุ่น การทำกิจกรรมร่วมกัน รวมทั้งการที่คนในครอบครัวช่วยเหลือ ให้ดร.พิจิตตจึงเกิดขึ้นในช่วงนี้

ส่วนการทำงานในหน้าที่ผู้ว่าก.ท.ม.ของดร.พิจิตตนั้น ในช่วงแรกกิจกรรมที่ทำส่วนใหญ่ เป็นกิจกรรมจุดขายที่ดร.พิจิตตได้กำหนดไว้ในนโยบายที่ต้องดำเนินการด้วย เช่น การตรวจและ ลงโทษผู้ก่อสร้างตึกสูงโดยไม่มีผ้าคลุมตึกป้องกันฝุ่นฟุ้งกระจาย โครงการรณรงค์รักษาความสะอาดโดยปรับคนทิ้งขยะและต้มถุยน้ำลายลงบนพื้น ฯลฯ ซึ่งสื่อมวลชนก็ได้ให้การสนับสนุน

"จัดตัวเองจริงก็ต้องเชียร์กันสุด ๆ ชาวจากก.ท.ม.ของดร.โจ พิจิตต รัตตกุล ขณะนี้ดำเนินคดีบริษัทก่อสร้างที่ไม่ยอมปฏิบัติตามกฎหมายก่อสร้างโดยไม่มีการป้องกันฝุ่นละอองฟุ้งกระจาย ทำให้อากาศเป็นพิษไปแล้วกว่า 20 บริษัท และสั่งให้หยุดก่อสร้างชั่วคราว 90 บริษัท จนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง แต่กระสุนทองอยากเชิญผู้ว่าโจไปดูโครงการของก.ท.ม.โดยตรง คือ การก่อสร้างถนนแนวราบจากเอกมัย-รามอินทรา มูลค่าก่อสร้าง 480 กว่าล้านบาท มีคนทำงานเกือบ ๆ เก้า ๆ ไม่กี่คน มีฝุ่นละอองฟุ้งไปหมด ดึงของเอกชน หย่อนของก.ท.ม.จะถูกเขาค่อนแคะเอาได้แน่ครับ" (คอลัมน์ "บุคคลในข่าว" โดย "กระสุนทอง" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ,26 กรกฎาคม 2539 : 4)

"มาถึงวันนี้ชาวก.ท.ม.ที่ทะเลาะแค้นเลือกดร.พิจิตต รัตตกุล เป็นผู้ว่าก.ท.ม. ต่างเอ่ยปากว่าเลือกไม่ผิด เพราะทุกวันดร.พิจิตตทุ่มเทให้แก่การทำงานเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของชาวก.ท.ม.อย่างเต็มที่ เรื่องผลประโยชน์ไม่มี ต้องการสร้างเกียรติประวัติแก่วงศ์ตระกูล" (คอลัมน์ "แฉดวงรอบกรุง" โดย "ฤกษ์ฤทธิ" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ,22 สิงหาคม 2539)

นอกจากนี้ ดร.พิจิตตยังต้องทำงานในลักษณะของการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เนื่องจากเกิดฝนตกหนักจนทำให้เกิดน้ำท่วมขัง แต่สื่อมวลชนก็ให้ความสนใจ เนื่องจากเพิ่งเข้ามารับตำแหน่งได้เพียงไม่กี่วันเท่านั้น ประกอบกับตัวดร.พิจิตตเองได้ออกตรวจพื้นที่น้ำท่วมด้วยตัวเอง และวางแผนรับมือกับน้ำท่วมที่อาจเกิดขึ้นได้อีก

"นายพิจิตต รัตตกุล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เดินสายออกตรวจการระบายน้ำ การเตรียมการป้องกันน้ำท่วมก.ท.ม. ทั้งกลางวันกลางคืน ในภาพยานถนนรัชดาภิเษก" (ภาพข่าว "ลุยเต็มที่" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ,3 ตุลาคม 2539 : 1 ในภาพดร.พิจิตตใส่เสื้อเชิ้ตไม่ผูกเนคไท ใส่รองเท้าบูทสีดำ กำลังหันมาหารือกับทีมงานด้วยสีหน้าเคร่งเครียด ในบริเวณที่มีกระสอบทรายกั้นน้ำอยู่ และเจ้าหน้าที่กำลังดูดน้ำที่ท่วมขังออกจากบริเวณนั้น)

"พิจิตตขอทุกหน่วยงานรับมือน้ำทะเลล้นกรุง" (พาดหัวข่าว หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ,8 ตุลาคม 2539 : 1) โดยเนื้อข่าวระบุว่า ดร.พิจิตตจัดประชุมเพื่อเตรียมที่จะป้องกัน และรับมือกับภาวะน้ำท่วม เพราะในช่วงนั้นปริมาณน้ำขึ้นสูงมาก ขอให้ทุกฝ่ายเร่งแก้ไข โดยเขาจะใช้งบประมาณที่ได้รับบริจาคจากประชาชนมาดำเนินการก่อน โดยไม่ใช้เงินงบประมาณ

"นายพิจิตต รัตตกุล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายประเสริฐ ลมะลาภา ปลัดก.ท.ม. และคณะ ออกตรวจเยี่ยมชาวบ้านที่ได้รับความเดือดร้อนจากน้ำท่วมในซอยจรัญสนิทวงศ์ 78 และ

80 บางพลัด บางอ้อ พร้อมรับปากว่า จะให้ความช่วยเหลือประชาชนอย่างเต็มที่" (ภาพข่าว "ตรวจน้ำท่วม" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ , 12 ตุลาคม 2539 : 1)

เหตุการณ์น้ำท่วมที่เกิดขึ้นในช่วงนี้ หลายครั้งที่สร้างชื่อเสียงเชิงบวกให้กับดร.พิจิตต เพราะสื่อมวลชนบางท่านได้รายงานถึงรายละเอียดในประเด็นต่าง ๆ ทั้งโดยคำบรรยาย และภาพข่าว เช่น การกระทำ บุคลิกลักษณะ การแต่งกาย ฯลฯ ของดร.พิจิตต ทำให้ภาพลักษณ์ที่ออกมาเป็นที่ศรัทธาของผู้ที่พบเห็น โดยเฉพาะผู้รับสารทางสื่อมวลชน

"...ผู้สื่อข่าวรายงานว่า เวลา 12.00 น. นายพิจิตต รัตตกุล ผู้ว่าฯก.ท.ม. และคณะได้เดินทางไปตรวจเยี่ยมที่ซอยแยก ซ.จรัญฯ34 ได้พบกับเหตุการณ์ที่ป่าเศษ้าสลด เนื่องจากที่บ้านเลขที่ 580 ซึ่งอยู่ตรงกันข้ามกับโรงเรียนศิษย์วัฒนา นายเยื่อ ฉิมแก้ว อายุ 67 ปี ซึ่งป่วยเป็นอัมพฤกษ์ได้นอนแช่น้ำซึ่งท่วมสูงอยู่ในบ้าน โดยมีนายรงค์ ฉิมแก้ว อายุ 28 ปี ลูกชายนั่งเฝ้าอยู่บนแคร่ที่ปริ่มน้ำ ซึ่งมีระดับท่วมสูงถึงหน้าอก โดยไม่สามารถทำอะไรได้ เมื่อเห็นเหตุการณ์ดังกล่าว นายพิจิตตได้รับlynน้ำเข้าไปในบ้านหลังดังกล่าว แล้วอุ้มนายเยื่อออกมาจากบ้านแล้วนำออกไปพบแพทย์ที่ประจำอยู่ที่เดินท์ช่วยเหลือหน้าปากซอย โดยนายพิจิตตได้สั่งให้ตรวจดูอาการในเมืองต้น..." (ข่าวหน้า 1 หนังสือพิมพ์มติชน , 18 ตุลาคม 2539)

"นักการเมืองที่จะ Promote ทางสื่อจะต้องเป็นนักแสดงประกอบด้วย กรณีเดียวกับกับคุณพิจิตต รัตตกุล แก่ก็แสดงเป็น...เกิดปัญหาในกทม. แก่ก็จะออกมาลุยได้รวดเร็วในระดับ อย่างเช่นกรณีที่ฝนตก กรุงเทพมหานคร ดึก ๆ ตื่น ๆ แก่ก็ต้องออกมา แก่ก็ต้องมาใส่กางเกงขาสั้น หรือไม่ก็พับกางเกง แล้วก็เดินเอามือล้วงท่อ ล้วงอะไร ทั้ง ๆ ที่ตัวเอง ล้วงท่อตอนที่กล้งมา พอกล้งไป แก่ไม่ล้วงก็ได้ ไม่มีใครรู้ นั่นก็ต้องถือว่า เป็นนักแสดง แต่ว่า เขาก็สมำเสมอ อันนี้เราก็ไม่ได้โทษเขา ทั้งนั้นทั้งนี้เนี่ยเขามีทีมงานประชาสัมพันธ์ที่แข็ง และก็เอาใจใส่ในการแจ้งสื่อให้มาช่วยทำข่าว" (สุวิษ สุทธิประภา , อ่างแล้ว)

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่า ในช่วงตั้งแต่ปลายปี 2539 ปอยครั้งที่กิจกรรมนี้ทำให้เกิดชื่อเสียงเชิงลบแก่ดร.พิจิตตเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการวิพากษ์วิจารณ์ของคอดัมนิสต์ และนักการเมืองฝ่ายตรงข้ามบางท่านที่เห็นว่า การกระทำของดร.พิจิตตเป็นการสร้างภาพ และเป็น การแก้ปัญหาที่ไม่ถูกจุด

นอกจากนี้ เมื่อเวลาการทำหน้าที่ผู้ว่าฯ ก.ท.ม.ผ่านไปเรื่อย ๆ คอลัมน์นิสต์บางท่านเริ่มทวงถามสัญญาที่ ดร. พิจิตต ให้อำนาจไว้กับประชาชนในช่วงของการหาเสียงเลือกตั้งผู้ว่าฯ ก.ท.ม. เช่น คอลัมน์ "ตรีศูล" ของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ อย่างไรก็ตาม 2 วันถัดมาคอลัมน์นิสต์อีกท่านหนึ่งในหนังสือพิมพ์ฉบับเดียวกันได้พูดถึงนักการเมืองคุณภาพ โดยหยิบยก ดร. พิจิตต ขึ้นมาเป็นตัวอย่างว่า เป็นนักการเมืองคุณภาพ

"ใกล้ครบ 6 เดือนบนแป้นผู้ว่าฯ ก.ท.ม. หลายคนฝาก "ตรีศูล" ทวงถาม ดร. พิจิตต รับผิดชอบถึงโครงการแก้ปัญหาจราจรกรุงเทพฯ ที่สัญญาไว้ รถเมล์ร้าง สะพานกัลป์รถ ฯลฯ ควรเป็นรูปธรรมแล้วละ หรือกลายเป็นเมื่อกร้อน หาเสียงชิง ส.ส. กรุงเทพฯ ทุกพรรคไม่มีใครกล้าเอะปากถึง-ผู้ว่า พิจิตต เลยพลอยหลงลืมไปกับเขาด้วย" (คอลัมน์ "ตรีศูล" หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ , 13 พฤศจิกายน 2539 : 4).

ขณะที่ "อนุภ" เจ้าของคอลัมน์ "เห็นมาอย่างไรเขียนไปอย่างนั้น" เขียนถึงเรื่อง "อนาคตของชาติ" ลงในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับวันที่ 15 พฤศจิกายน 2539 ความโดยสรุปว่า นักการเมืองคือพลังสำคัญในการกำหนดอนาคตของชาติ ถ้านักการเมืองมีคุณธรรมประเทศชาติก็จะเจริญ แต่ถ้าเลวโงกกินบ้านเมืองก็จะตกต่ำ นักการเมืองเสนอตัวให้ประชาชนเลือก ใครพูดจริงพูดเท็จประชาชนเป็นผู้ตัดสิน โดยอนุภได้ยกตัวอย่างนักการเมืองระดับชาติขึ้นมา พร้อมชี้สรรพคุณของแต่ละท่าน และท่านหนึ่งในนั้นคือ ดร. พิจิตต ซึ่งขยายความว่า เป็นผู้ว่าฯ ก.ท.ม. ที่เอางานเอาการ ทำงานจริงจัง นอบน้อมถ่อมตน วิ่งชนปัญหา และเก่งด้านการประสานงาน แม้จะไม่ได้ลงสมัคร ส.ส. คราวนี้ แต่ก็ยังเป็นอีกความหวังหนึ่งของคนไทย และลงท้ายว่า ความหวังเกี่ยวกับการเมืองไทยในอนาคต คือ น้ำเน่าต้องหมดไป น้ำดีต้องเข้ามาแทนที่ ประชาชนทุกคน คือ ผู้ทำให้ความหวังนี้เป็นจริงได้

ส่วนปี 2540 กิจกรรมที่ ดร. พิจิตต ทำส่วนใหญ่มุ่งคงเกิดจากการทำงานในหน้าที่ ซึ่งในการนำเสนอนั้น ดร. พิจิตต ยังคงเน้นการลงพื้นที่และทำงานในภาคปฏิบัติเช่นเดิม กิจกรรมที่ทำ และก่อให้เกิดชื่อเสียงมาก เช่น การตรวจอาหารกิ่งสำเร็จและสำเร็จรูปบรรจุโพนที่ขายในซูเปอร์มาร์เก็ต การตรวจอาคารสูงและโรงภาพยนตร์ การตรวจและปรับรถควันดำ แน่นนอนว่ากิจกรรมเหล่านี้ย่อมได้รับคำชื่นชม และสนับสนุนจากสื่อมวลชน แต่ขณะเดียวกันเริ่มมีเสียงท้วงติงถึงลักษณะการทำงานที่ไม่ต่อเนื่อง

คอลัมน์ "อีดีเตอร์โอบตบสารพันปัญหา" ซึ่งเป็นคอลัมน์ที่ประชาชนจะส่งจดหมายมาเล่าเรื่อง หรือร้องทุกข์ต่าง ๆ เพื่อให้เรื่องราวเหล่านั้นผ่านหนังสือพิมพ์ไปยังผู้มีอำนาจ ซึ่งมีผู้ใช้นามแฝงว่า "คนก.ท.ม." เขียนจดหมายนี้ฝากไปยังผู้ว่าก.ท.ม.ว่า อธิการรงค์ทั้งขยะแบบไฟไหม้ฟาง เพราะขณะนั้นในแหล่งใหญ่ ๆ เช่น อนุสาวรีย์ ประตูน้ำ มองไม่เห็นเทศกาลอยู่เลย และมีคนเปิดรถออกมา บ้วนเสมหะลงบนถนน ซึ่งอีดีเตอร์โอบตอบว่า การรณรงค์ไม่ทิ้งขยะของก.ท.ม.นั้น ดร.พิจิตตคงไม่ทำแบบงูวาบให้เป็นข่าวแค่วันสองวัน ก็ฝากเสียงสวรรค์ชาวก.ท.ม.มาได้รับฟังไว้ (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 30 เมษายน 2540)

"ยังทยอยเดินหน้าปิดไปเรื่อย ๆ สำหรับมินิเรียเตอร์ผิดกฎหมาย แม้จะเข้าไปหน่อยแต่ก็ยังคงดีกว่าไม่ทำ ไม่แก้ไข เพชรเจ็ดสิกล้ออย่างเดียว สไตส์ดร.โจ พิจิตต รัตตกุล นั้นประเภท ไฟไหม้ฟางทุกที อย่างเรื่องรณรงค์ให้ประชาชนไม่ทิ้งขยะ โดยมีเจ้าหน้าที่เทศกาลออกมาตีหน้ายักษ์เดินไปเดินมาตามตลาด เดียวนี้มองหาทำยาก บางทีเจ้าหน้าที่เทศกาลก็แอบไปนั่งเล่นในห้องแอร์ของห้างสรรพสินค้าสบายดูรา ดร.โจคงไม่รู้ ???" (คอลัมน์ "เพชรเจ็ดสิ" หนังสือพิมพ์เดลินิวส์, 27 กรกฎาคม 2540 :4)

เช่นเดียวกันกับปีที่ผ่านมามี ก.ท.ม.ประสบปัญหาน้ำท่วมอีกครั้งหนึ่ง แต่ในครั้งนี้อย่างไรก็ตามเริ่มวิพากษ์วิจารณ์ว่า ดร.พิจิตตทำงานแบบหาทางแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า โดยไม่มีมาตรการป้องกันออกมาเลย แม้กระทั่งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐที่มักจะนำเสนอชื่อเสียงบวกให้กับดร.พิจิตต แต่เมื่อมีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นคอลัมน์นิสต์ก็กล่าวตำหนิเช่นกัน

"อะเมซิงไทยแลนด์ แต่ฝนตกจ๊วกวันละห้าสองห้า ถนนในกรุงเทพฯ ก็ถูกน้ำท่วมจนถึงฟุตบาท "ได้ฝุ่น" เห็นภาพนักธุรกิจไทยเทศ ผูกเนกโทหิ้วรองเท้าข้ามถนนมาหลายวันแล้วยังไม่ออก ระบบสาธารณูปโภคของก.ท.ม.ยังเข้าอยู่กับที่ไม่มีการพัฒนา ดร.พิจิตต รัตตกุล ผู้ว่าก.ท.ม.ได้แต่แก้ปัญหาคณะเฉพาะหน้า เอาเครื่องสูบน้ำไปสูบน้ำออก ก็แค่นั้น" (คอลัมน์ "บุคคลในข่าว" โดย "ได้ฝุ่น" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 18 กันยายน พ.ศ.2540 : 4)

"ดร.พิจิตต สู้อุตสาหกรรมล้มลุก ลุยน้ำ แชน้ำ แก้ปัญหาจากความเห็นแก่ตัวไม่รับผิดชอบของบ.อิตัลไทย ไม่มีมาตรการ หรือข้อกฎหมายอะไรทำให้เจ้าของบริษัทก่อสร้างแห่งนี้ขาดความเสียหายเดือดร้อนของประชาชนบ้างเลยหรือ" (คอลัมน์ "บุคคลในข่าว" โดย "กระสุนทอง" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 19 กันยายน พ.ศ.2540 : 4)

พ.ศ. 2541 เป็นปีที่ดร.พิจิตตถูกสื่อมวลชนวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากว่า ทำงานสร้างภาพ ประกอบกับมีปัญหาคุมเข้หลายด้าน เช่น ระบบการบริหารงาน และการทำงานของข้าราชการ ก.ท.ม.ที่ล่าช้า ขาดความเอาใจใส่ ฯลฯ ทำให้ดร.พิจิตตตัดสินใจประกาศว่า จะไม่ลงสมัคร รับเลือกตั้งผู้ว่าฯ ก.ท.ม. สมัยหน้าที่จะมีขึ้นในช่วงกลางพ.ศ.2543 เพื่อลดเสียงวิพากษ์วิจารณ์ ทั้งที่ ในช่วงต้นพ.ศ.2541 ดร.พิจิตตยังได้รับการสนับสนุนจากประชาชนเป็นอย่างดีจากการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนกรุงเทพมหานคร (สก.) และสมาชิกสภาเขต (สข.)

ในช่วงเลือกตั้งสก.และสข. ดร.พิจิตตได้เปิดตัวทีมงานทางการเมืองภายใต้ชื่อ "มดงาน" เพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งสก. และสข. เพื่อเข้ามาช่วยงานของกรุงเทพมหานครให้ลุ่ล่งไปด้วยดีมากขึ้น ครั้งนั้นดร.พิจิตตเป็นแกนนำในการหาเสียง และได้จัดตั้งทีมงานในลักษณะของกองบรรณาธิการข่าวขึ้นมาเพื่อทำข่าวประชาสัมพันธ์ส่งให้สื่อมวลชนโดยเฉพาะ ทำให้ข่าวของกลุ่มมดงานได้รับความสนใจ และเป็นกลุ่มการเมืองที่มีข่าวผ่านสื่อมวลชนมากที่สุด ขณะเดียวกันตัว ดร.พิจิตต เองกลับถูกโจมตีถึงการแสดงบทบาทในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนในช่วงนี้เช่นกัน

"...หลังจากนั้นนายพิจิตตได้เดินทางไปยังสถานีสูบน้ำสาธร เนื่องจากการสร้างฐานรากของรถไฟฟ้าขวางการระบายน้ำ โดยระหว่างที่ผู้ว่าฯ ยื่นฟังรายงานจากผอ.สำนักการระบายน้ำอยู่นั้น ได้เกิดหน้ามีดิงเวียนศีรษะถึงทจุดตัวลงนั่งกับพื้น ซึ่งหลังอาการดีขึ้นก็ได้ไปพักในโรงแรม แชนกรี-ลา และยุติการตรวจงานโดยอัตโนมัติ ทั้งนี้หลังตรวจร่างกายหมอวิเคราะห์ว่า เนื่องจาก ร่างกายขาดน้ำตาล พักผ่อนน้อย และยังไม่ได้รับประทานอาหารเข้า

อย่างไรก็ตาม เวลา 15.00 น.มีรายงานว่า นายพิจิตตได้ไปปรากฏตัวที่เขตบางคอแหลม เพื่อช่วยผู้สมัครกลุ่มมดงานหาเสียงที่ตลาดอยุ่ติ และได้ประจัญหน้ากับพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งนำโดยนางลดาวัลลิ์ วงศ์ศรีวงศ์ ทำให้นายพิจิตต ต้องหลบหน้า เพราะมาหาเสียงในเวลาราชการ" (หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ,24 เมษายน พ.ศ.2541 : 7)

ครั้งนี้ก็เหมือนอีกหลาย ๆ ครั้งที่เมื่อดร.พิจิตตถูกจับผิดในลักษณะนี้ สื่อมวลชนท่านอื่น ๆ ก็มักจะออกหน้า และให้กำลังใจดร.พิจิตตเสมอ เช่น ,คอลัมน์ "เห็นมาอย่างไรเขียนไปอย่างนั้น" โดย "อนุภพ" แห่งหนังสือพิมพ์เดลินิวส์

"...เริ่มต้นผมถามสารทุกข์สุกดิบดร.พิจิตตว่า เห็นข่าวจากหนังสือพิมพ์ และโทรทัศน์แจ้งว่า ไม่สบายหายแล้วหรือ ดร.พิจิตตตอบว่า ไม่เป็นไรมาก เหนื่อยนิดหน่อย แม้อายุทั้งทำงาน ทั้งหาเสียงช่วยกลุ่มมตงาน จึงมีนและหิว คล้ายเป็นลม ดร.พิจิตตถามผมด้วยความเป็นห่วงว่า ชาวไปออกแบบนี้ คนเขาจะมองว่า เป็นการสร้างภาพหรือเปล่านี้ ผมบอก่า ไม่ใช่หรอก เพราะเราไม่สบายจริง ๆ ไม่ใช่แกล้งไม่สบาย ก็ดร.พิจิตตเป็นผู้ว่าก.ท.ม. ทำอะไรก็ต้องเป็นข่าว คนมันดั่งเสียอย่าง แล้วผมถือโอกาสไล่ต่อไปเกี่ยวกับการเลือกตั้งสก.สข.ในวันพุธนี้ มันใจขนาดไหน ดร.พิจิตตตอบอย่างถ่อมตนว่า แล้วแต่คนก.ท.ม. จะตัดสินใจ ได้พยายามอย่างดีที่สุดแล้ว กลุ่มมตงานได้แค่ไหนเอาแค่นั้น

...ตัวดร.พิจิตตเองเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้กลุ่มมตงานประสบความสำเร็จอย่างสูงจากการเลือกตั้งสก.สข.ครั้งนี้ ดร.พิจิตตเป็นคนที่ย่อนน้อมถ่อมตนมูมานะกับงานที่รับผิดชอบ และไม่เคยตอบโต้ใครแรง ๆ แม้ว่าตัวเองจะโดนกระแทก โดนไล่ไต่เช่นใดก็ตาม คนก.ท.ม.จึงชอบ..." (คอลัมน์ "เห็นมาอย่างไรเขียนไปอย่างนั้น" โดย "อนุภ" หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ,29 เมษายน พ.ศ. 2541 : 5)

ในช่วงดังกล่าวนี้ ได้เกิดอุบัติเหตุซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของก.ท.ม.ขึ้น และหนังสือพิมพ์แนวหน้าได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์นี้ ดร.พิจิตตจึงถูก "ไต่ดำ" คอลัมน์ลัดของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นทวงถามความเป็นธรรม แต่เมื่อไม่มีการขานรับมาจากก.ท.ม. สื่อมวลชนดังกล่าวจึงเขียนโจมตีดร.พิจิตตในทางลบอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งได้รับการตอบสนอง

"ถามมายัง ดร.พิจิตต รัตตกุล ผู้ว่าฯของนครเมืองคอนกรีตว่าเหตุการณ์ "อัปยศอดสู" ของการก่อสร้างอุโมงค์ลอดสี่แยกอนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐธรรมนูญ ส่งผลให้รถจี๊ปหมายเลขทะเบียน 8 ศ 9557 กรุงเทพมหานคร พลัดตกลงไปตามรอยแยกของแผ่นเหล็กที่บริษัทรับเหมานำไปปิดหลุมป่อที่ขุดเอาไว้ จนช่วงล่างของรถคันดังกล่าวพังพินาศย่อยยับ รถคันนี้เป็นสมบัติของหนังสือพิมพ์แนวหน้า เคยร้องเรียนมายังผู้ว่าฯกท.ม.หลายครั้งหลายหน แต่ถึงวันนี้ผู้รับผิดชอบต่างคง "หลับหูหลับตา" บ้าไปกันถ้วนหน้ารวมทั้ง ดร.พิจิตต รัตตกุล ที่ลัดลัมปชัญญะเหมือนคนพิการเข้าไปทุกที่ตั่งหน้าตั่งตาเสียด สร้างภาพเพียงอย่างเดียว โดยหาได้คำนึงถึงความเดือดร้อนของชาวบ้านเหมือนอย่างที่พูดไว้ไม่..." (คอลัมน์ "ชุบฉิบกท.ม." โดย "ไต่ดำ" หนังสือพิมพ์แนวหน้า ,20 เมษายน พ.ศ.2541)

"...ตัวอย่างประโยควลีของดร.พิจิตต รัตตกุล ที่ขึ้นบอร์ดประกาศไปทั่ว "ช่วยผมด้วยครับ" เหมือนคนใกล้ตาย ช่างน่าเวทนาเป็นล้นพ้น แต่ในความเดือดร้อนของชาวบ้านที่เรียกร้องให้ผู้ว่าฯ กทม. ช่วยเหลือกลับเงียบเหงาไม่เห็นเงาหัวผู้ว่าฯ กทม. ดังเช่นเหตุการณ์ "อัปมงคล" บริเวณสี่แยกอนุสาวรีย์หลักสี่ซึ่งทำให้รถจี๊ปหมายเลขทะเบียน 8 ศ 9557 ของหนังสือพิมพ์แนวหน้า ได้รับความเสียหายพลัดตกแผ่นเหล็กปิดหลุมการก่อสร้างอุโมงค์ลอดสี่แยกเรียกร้องขอความช่วยเหลือไปยัง ดร.พิจิตต รัตตกุล กับเขตบางเขน ให้ลงไปดูแล ถึงวันนี้ยังไม่มีคำตอบคำเห็นใจใด ๆ ให้ซาบซึ้งกระตองใจ แล้วการเรียกร้องข้อนอนขอความเห็นใจ "ช่วยผมด้วยครับ" ของท่าน จะให้ชาวบ้านคิดอย่างไร อย่าลืมว่า ตำแหน่งของท่านประชาชนเรามีส่วนได้ส่วนเสียต้องวิพากษ์วิจารณ์..." (คอลัมน์ "ซุบซิบกทม." โดย "ไผ่ดำ" หนังสือพิมพ์แนวหน้า, 25 เมษายน พ.ศ.2541)

อย่างไรก็ตาม กลุ่มมตงานของดร.โจก็ได้รับเลือกเข้ามาเป็นสภ.ถึง 20 คน จากที่ส่งสมัครรับเลือกตั้งทั้งหมด 36 คน ถือว่าเป็นกลุ่มการเมืองที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่นที่ส่งตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้ง

ในช่วงปี 2541 นี้ ภาพความสนิทสนม และความเป็นกันเองกับสื่อมวลชน โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ยังมีปรากฏอยู่อย่างสม่ำเสมอสังเกตเห็นได้จากการที่บ่อยครั้งดร.พิจิตตได้รับเชิญให้จับรางวัลในรายการที่ไทยรัฐจัดทายรางวัล โดยล่าสุด คือ การจับรางวัลในการทายชื่อแชมป์ฟุตบอลโลก ทำให้ทั้งภาพ และชื่อของดร.พิจิตตปรากฏในหนังสือพิมพ์ฉบับดังกล่าวหลายวันติดต่อกัน

"น่าเหนื่อยแทนดร.พิจิตต รัตตกุล ผู้ว่าฯ ก.ท.ม. ไปที่ไหนก็ไม่พ้นมีงานตามไปทุกจุด วันวานมาร่วมจับรางวัลทายผลบอลโลกที่นสพ.ไทยรัฐ ก็ยังมีคน ร้องทุกข์เรื่องขยะตามมาอีก ท่านผู้ว่าฯ ก็ไม่ละเลยรับฟัง" (คอลัมน์ "แวดวงรอบกรุง" โดย "ฤกษ์ฤทธิ" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 30 กรกฎาคม พ.ศ.2541)

"ดร.พิจิตต รัตตกุล ผู้ว่าฯ ก.ท.ม. มาก่อนกว่าชั่วโมง แวะเยี่ยมเพื่อนห้องบนกองบก.อย่างคนกันเอง มาดูท่านผู้ว่าฯ ก.ท.ม. นั้นติดดินเหลือเกิน" (คอลัมน์ "ลโมสร์นักสู้" โดย "กุมารทอง" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 30 กรกฎาคม พ.ศ.2541)

แม้ว่านักการเมืองกับสื่อมวลชนจะมีความสนิทสนมกัน แต่บางครั้งคอลัมน์นิสต์ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเองก็ยังอดวิพากษ์วิจารณ์ดร.พิจิตตอย่างตรงไปตรงมาในบางประเด็นไม่ได้ เช่น การใช้งบประมาณของก.ท.ม.

"ลมเปลี่ยนทิศ" คอลัมน์นิสต์ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เขียนในคอลัมน์ลมเปลี่ยนทิศ หมายเหตุประเทศไทย วันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ.2541 เรื่อง "ตรวจสอบก.ท.ม." ความว่า สองปีเศษบนเก้าอี้ผู้ว่าก.ท.ม. คุณพิจิตต รัตตกุล อยู่ท่ามกลางการจู่โจมของประชาชน และสื่อมวลชน ทำให้ดูเหมือนว่า ท่านผู้ว่าพิจิตตจะทำอะไรก็ดี และถูกต้องไปหมด จนกระทั่งในระยะหลังเริ่มมีการใช้จ่ายเงินงบประมาณของก.ท.ม.อย่างมือเดิบ น่าตกใจ เช่น ชื่อสนามกอล์ฟของการรถไฟแห่งประเทศไทย ปลูกต้นไม้ราคาแพง ประมูลขยะ ทำป้ายรถเมล์สาธารณะ ผมขอให้ท่านผู้ว่าพิจิตตโปรดกลับมาเป็นคุณพิจิตตคนเดิมเถอะ เลิกโปรเจกต์ฉาบฉวยหาเสียง เลิกใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างมือเดิบ และหันมาแก้ไขปัญหาที่ประชาชนต้องการอย่างจริงจัง แล้วก.ท.ม.จะน่าอยู่กว่านี้แม้ว่าจะเป็ญค IMF ก็ตาม

อย่างไรก็ตาม สองวันถัดมา (31 กรกฎาคม พ.ศ.2541) "ลมเปลี่ยนทิศ" เขียนคอลัมน์เดิมว่า ดร.พิจิตตได้ส่งหนังสือชี้แจงเรื่องขยะที่สื่อมวลชนกำลังให้ความสนใจ และนำเสนอข่าวอย่างต่อเนื่องว่า การกำจัดขยะต้องใช้เงินลงทุนสูง ดังนั้นก.ท.ม.จึงจะให้เอกชนเป็นผู้ลงทุน ส่วนก.ท.ม.เองจะเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการว่าจ้าง ซึ่งพิจารณาแล้วพบว่า ใช้เงินน้อยกว่าลงทุนด้วยตัวเอง

เรื่องของโครงการประมูลกำจัดขยะมูลฝอย มูลค่า 35,000 ล้านบาท ยังไม่จบลงแค่นั้น เพราะกลุ่มการเมืองฝ่ายตรงข้ามอ้างว่า เกิดการทุจริต และมีความไม่ชอบมาพากลเกิดขึ้น เนื่องจากก.ท.ม.ทำผิดขั้นตอนการให้เอกชนดำเนินการ อีกทั้งบริษัทที่ประมูลโครงการได้นั้นเป็นบริษัทของญาติดร.พิจิตต กระบวนการแก้ไขจึงเกิดขึ้น ทางหนึ่งดำเนินการโดยทีมงาน ที่ต้องหารายละเอียดเพิ่มเติม เพื่อชี้แจง และให้ข้อมูลแก่สื่อมวลชน ขณะเดียวกันดร.พิจิตตเองก็ติดต่อขอชี้แจงข้อเท็จจริงให้สื่อมวลชนระดับบริหารบางท่านทราบ

ดร.พิจิตตตัดสินใจยกเลิกโครงการดังกล่าว พร้อมส่งเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความจนกระทั่งกฤษฎีกาชี้ขาดในเวลาต่อมาว่า การที่จะให้เอกชนดำเนินการก่อสร้าง และจัดการระบบกำจัดมูลฝอยของกรุงเทพมหานคร ต้องปฏิบัติตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ.2535

"ลงไปทัก.ท.ม.หน่อย กินไม่ค่อยได้ นอนไม่ค่อยหลับยามนี้ ดร.พิจิตต์ รัตตกุล ผู้ว่าฯท.ม. คนขยันกลุ่มใจมีคนพยายามโยงให้ตนเอง และน้องสาว คุณหญิงพัชรี ว่องไพฑูรย์ เกี่ยวข้องกัน และเป็นกับชยะไปด้วยกันทั้ง ๆ ที่ความจริงไม่เกี่ยวข้องกันแต่ประการใด ตรวจสอบคุณหญิง น้องสาวดร.ลาออกจากรัตนาคารเคหะมา 5 ปีแล้ว มีเอกสารยืนยัน ปิดไร่ ดร.โจ พิจิตต์ รัตตกุล อภิมาหาฮั่ว SDH เขายังลากยาวดันทุรังจนถึงทุกวันนี้ เรื่องชยะท.ม.พอเห็นแววฮั่ว ผู้ว่าฯพิจิตต์สั่ง ล้มการประมูลทันที ดีที่สุด ถูกต้องที่สุดแล้ว อย่ากลุ่มออกกลุ่มใจให้กระทบการงานอย่างอื่นดีกว่า แม้แต่แดดยังถูกดำ นับประสาอะไรกับคน" (คอลัมน์ "บุคคลในข่าว" โดย "กระสุนทอง" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ,9 สิงหาคม พ.ศ.2541 : 4)

"...เมื่อมีการขูดคูดึง ล้วงลึกลงไปจริง ๆ ก็พบว่า ประเด็นที่กลุ่มพลังไทยคัดค้านเป็นจริง ในที่สุดนายพิจิตต์ รัตตกุล ต้องสั่งยกเลิกการประมูลครั้งนี้ไปก่อน เพื่อตรวจสอบรายละเอียดที่เกิดขึ้นทั้งหมด ถือเป็นความโชคดีที่นายพิจิตต์สั่งให้ยกเลิกการประมูลเสียก่อน เพราะหากปล่อยให้ดำเนินการต่อไป นายพิจิตต์จะเปลืองตัวหนักมากไปกว่านี้

ความจำเป็นที่จะให้เอกชนเป็นผู้ประมูลเขาระยะยังมีความจำเป็น เพราะนับเป็นวิธีเดียวที่จะจัดการกับปัญหานี้ได้ แต่โครงการระดับ 35,000 ล้าน ถือเป็นโครงการใหญ่ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรอบคอบ และเมื่อพบว่า มีความผิดพลาด กรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะนายพิจิตต์ รัตตกุล ในฐานะที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนให้มาบริหารงานแก้ปัญหาของกรุงเทพมหานคร ก็ไม่ควรที่จะน้อยใจ หรือยกเลิกโครงการนี้ไปเลย เราขออย่าว่า โครงการนี้มีความจำเป็น นายพิจิตต์ต้องตั้งหลักใหม่ ให้นิ่ง และเดินหน้าต่อไปด้วยความโปร่งใส เพื่อพิสูจน์ความจริงใจให้ประชาชนเห็น" (บทบรรณาธิการ เรื่อง "ตั้งหลักใหม่" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ,10 สิงหาคม พ.ศ.2541 : 3)

หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ เป็นสื่อมวลชนกลุ่มหนึ่งที่น่าเสนอชื่อเสียงเชิงลบให้กับดร.พิจิตต์ ป่อยครั้ง รวมทั้งครั้งนี้ด้วย "...จนถึงวันนี้ เราไม่อาจหาญคิดฝันไปไกลว่า นายพิจิตต์จะแสดงความรับผิดชอบด้วยการลาออก ทั้ง ๆ ที่นักการเมือง หรือนักบริหารที่ดีพึงกระทำเมื่อปรากฏว่า ความคิดและการตัดสินใจในการบริหารราชการท้องถิ่นของตนเองผิดพลาดบกพร่องอย่างเห็นได้ชัดเจน นอกจากนั้น เราคงหวังได้ยากว่า ผลของกฎศกฐิกากจะก่อให้เกิดการสอบสวนบุคคลผู้เกี่ยวข้อง "เกือบ" ทำให้รัฐ และประชาชนเสียหาย เพราะที่ผ่านมามาดูเหมือนว่า ผู้ว่าฯพิจิตต์ ออกโรงยืนยันหลักการไม่ต้องทำตามพ.ร.บ.ร่วมลงทุนฯมาโดยตลอด

แต่เราหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้เกี่ยวข้องในส่วนของรัฐทุกฝ่ายจะสำนึกในหน้าที่รับผิดชอบของตน และหันกลับเข้ามาเดินตามทาง หนทางที่ถูกที่ควร เพราะเราเชื่อมั่นว่า นักการเมืองไม่สามารถกอบ โภย โกง กินได้หากปราศจากความร่วมมือจากข้าราชการประจำ จนปัญหาขยะ ๓ ละสมเป็นขยะสังคม กลายเป็นปัญหาทุจริตคอรัปชั่น

ที่สำคัญเหนืออื่นใด เราหวังเหลือเกินว่า ประชาชนทุกคนไม่เฉพาะคนก.ท.ม.โดยกำเนิด จะต้องร่วมมือร่วมใจกันทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิ และผลประโยชน์ของตัวเองด้วยการช่วยกัน ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของคนก.ท.ม.อย่างใกล้ชิด เพราะไม่แนเหมือนกันว่า นอกจากโครงการ 3 หมื่นกว่าล้านบาทนี้แล้ว โครงการป้องกันน้ำท่วม ปลุกดันไม้ไผ่หญ้า ปรับปรุงพื้นผิวถนน ทุบบาท ท่อ ก.ท.ม.จะมีอะไรติดปลายนมตามน้ำ ทอนน้ำ หรือเล่นพรรคพวก ให้ญาติกาได้รับ อานิสงส์อย่างไม่สะอาดหรือไม่" (บทบรรณาธิการ "ไทยโพสต์ตีสรภาพแห่งความคิด" เรื่อง "ขยะ ก.ท.ม.ที่เป็นขยะสังคม" หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ , 10 ตุลาคม พ.ศ.2541)

ปัญหาเรื่องขยะยังไม่ทันเจียบ กรุงเทพฯก็เกิดภาวะวิกฤติจากเหตุการณ์น้ำท่วม เนื่องจาก มีพายุฝนฟ้าคะนอง เกิดฝนตกหนักมากที่สุดในรอบปีต่อเนื่องตั้งช่วงปลายของวันที่ 1 กันยายน ถึงเช้ารุ่งขึ้น น้ำในคลองเต็มทุกสายจึงไม่มีที่ระบายน้ำได้อีก การจราจรติดขัดอย่างหนักเนื่องจาก เป็นเช้าวันทำงาน ดร.พิจิตตจึงออกตรวจพื้นที่น้ำท่วมซึ่งพร้อมเจ้าหน้าที่สำนักงานระบายน้ำ และ เมื่อเดินทางมาตรวจน้ำท่วมซึ่งในเขตปทุมวัน ปรากฏว่าไม่มีเจ้าหน้าที่เขตมาแก้ไขปัญหา และ อำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนเลย ทั้งที่ดร.พิจิตตมอบเป็นนโยบายให้ดำเนินการล่วงหน้า แล้ว ดร.พิจิตตจึงหารือกับนายประเสริฐ สมะลาภา ปลัดก.ท.ม. และมีคำสั่งย้ายผู้อำนวยการเขต และผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตปทุมวันภายใน 24 ชั่วโมง

คำสั่งย้ายดังกล่าวนำมาซึ่งคำวิพากษ์วิจารณ์ว่า เป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม เพราะการ ย้ายภายใน 24 ชั่วโมง เปรียบเหมือนกับการกระทำผิดร้ายแรง และถือนักการเมืองรังแก ข้าราชการ ประกอบกับมีการตั้งข้อสังเกตว่า แม้จะสับเปลี่ยนผู้อำนวยการเขตก็ไม่สามารถ แก้ปัญหาน้ำท่วมได้ หลังจากนั้นไม่นานสถานการณ์เริ่มบีบให้ดร.พิจิตตต้องตัดสินใจประกาศว่า เขาจะไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าก.ท.ม. ในปีพ.ศ.2543 เพื่อลดแรงกดดันในการทำหน้าที่ผู้ว่า ประกอบกับสื่อมวลชนมักติติงการทำงานว่า มีลักษณะของการสร้างภาพมากกว่าสร้างผลงาน ดร.พิจิตตจึงต้องการปรับเปลี่ยนสภาวะการณนั้น โดยประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตนเองไม่ได้ ทำงานเพราะคาดหวังตำแหน่งทางการเมืองในการเลือกตั้งครั้งต่อไป

"ผม (ดร.พิจิตต) คิดมานาน ตลอดการทำงาน 2 ปีในตำแหน่งผู้ว่าฯก.ท.ม. และได้ข้อสรุป 4 ข้อ คือ 1.การบริหารงานเมืองที่แท้จริงจะต้องเป็นสิ่งที่เกิดประโยชน์กับประชาชน หากมีการเมืองที่เข้ามาแอบแฝงจะทำให้งานเมืองไม่เกิดประโยชน์แท้จริง ทำงานเมืองต้องมีการกำหนดชัดเจนถึงขั้นตอนการทำงาน

2. ผมรู้สึกอ่อนไหวต่อความรู้สึกของประชาชนกว่า 70,000 คน ที่เลือกผมเข้ามาเมื่อครั้งที่แล้ว ไม่ให้เกิดความรู้สึกผิดหวัง เพราะผมไม่ได้ทำงานเพื่อหวังคะแนนเสียงในครั้งหน้า หรือเลือกทำงานเฉพาะที่สร้างคะแนนนิยม 3. ผมต้องการให้สังคมทราบว่า ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งมาจากประชาชน ต้องทำงานให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม ทั้งในสิ่งที่ประชาชนชอบ และไม่ชอบ งานที่ถูกต้อง แต่ไม่ถูกใจสังคม

และ 4. ในช่วงเวลาที่เหลือของการดำรงตำแหน่ง ผมจะทำให้ประชาชนเห็นความเข้มข้นของการทำงานเพิ่มขึ้น เป็นงานเมืองที่ปราศจากการเมืองเข้ามาแทรก โดยที่ผ่านมารู้สึกไม่พอใจงานของก.ท.ม. ในช่วงที่ผ่านมาเลย" (รายงาน "สดจากก.ท.ม." โดย "นาคยา ศรีดี" หนังสือพิมพ์ข่าวสด ,9 กันยายน พ.ศ.2541 : 9)

"...ได้ทราบข่าวว่า ดร.โจ พิจิตต รัตตกุล ผู้ว่าฯกรุงเทพมหานคร ประกาศว่า สมัยหน้าจะวางมือ ไม่ลงสมัครผู้ว่าฯก.ท.ม.อีกแล้ว ก็ให้เกิดความสงสัยว่า จริงหรือที่พูดเช่นนั้น เพราะปกติเป็นคนที่ชอบสร้างภาพให้ตนเองมาหลายต่อหลายครั้ง จนคนเขารู้ได้กันหมดแล้ว และการที่ดร.โจได้ประกาศว่า จะวางมือจากการลงสมัครผู้ว่าฯก.ท.ม.ในสมัยหน้า ก็คงจะมีผู้คนมากมายที่อาลัยอาวรณ์ต่อท่าน แต่บุคคลเหล่านั้นล้วนแล้วแต่เป็นผู้ที่เคยได้รับประโยชน์จากผู้ว่าฯก.ท.ม.คนนี้ จากการตระเวนข่าวของทีมข่าวสังคมประชาคมเมืองไปตามชุมชนต่าง ๆ ในหลาย ๆ เขต ทุกชุมชนพูดเป็นแนวเดียวกันหมดว่า จะเลิกหรือเล่นก็แล้วแต่ท่าน นั้นแสดงว่า ชาวชุมชนเหล่านั้น เบื่อและเอือมระอาท่านผู้ว่าฯก.ท.ม.เต็มทนแล้ว เพราะตลอดเวลา 2 ปีกว่าที่เข้ามารับตำแหน่ง ไม่เคยได้ช่วยเหลือชาวชุมชนอย่างเป็นทางการเป็นขั้นเป็นอันเลย ไม่เหมือนกับตอนที่หาเสียงใหม่ ๆ รับปากกับชาวชุมชนอย่างโน้นอย่างนี้ แต่ทุกอย่างที่พูดไปแล้ว ไม่เคยได้ปฏิบัติเลย...ถ้าจะมีการเข้าไปเยี่ยมชุมชนใดสักครั้งก็จะมีช่างภาพ หรือสื่อมวลชน ติดตามตามหลังเข้ามาเพื่อทำข่าวแน่นอนไปหมด นี่หรือที่บอกว่า ไม่เคยสร้างภาพ..." (คอลัมน์ "สังคมประชาคมเมือง" โดย "เหยี่ยว ประชาคม" หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ,10 กันยายน พ.ศ.2541)

เมื่อมีกระแสวิพากษ์วิจารณ์มากขึ้น นอกจากคอลัมน์ตีจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจะแสดงถึงความเห็นอกเห็นใจดร.พิจิตตแล้ว "อนุภพ" แห่งหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ก็เป็นอีกผู้หนึ่งที่ออกมาแก้ไขสถานการณ์ให้กับดร.พิจิตต

"...แล้วว่า ผลพวงที่ติดตามมาจากการโยกย้ายดังกล่าว คือส่วนหนึ่งที่ทำให้นายพิจิตตไม่อยากลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าก.ท.ม.อีก ที่จริงแล้วคนก.ท.ม.ยอมรับว่า นายพิจิตตชยันทำงาน ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นสำหรับก.ท.ม. ...แต่นายพิจิตตเป็นคนทำงาน ไม่ใช่นักการเมืองที่แท้จริง เมื่อเหนื่อยจึงพักถอย นายพิจิตตเป็นคนใจ ฝ่่งคิด ฝ่่งทำ อยากให้เกิดผลสำเร็จตามที่หวังโดยเร็ว ถ้าประสานงานภายในไม่ดีพอ นายพิจิตตจะรู้สึกเข้่ง และผิดหวัง เพราะไม่ทันใจ ยิ่งถ้ามีสิ่งเลวร้ายต่าง ๆ มากกระทบกระทั่ง นายพิจิตตจะเป็นคนที่อดทนน้อย จึงคิดว่าเมื่อทำอะไรแล้วไม่ค่อยได้ดี ก็หาคนอื่นมาทำแทนแล้วกัน...

...ขอเป็นกำลังใจให้กับนายพิจิตต จงอดทนเหมือนเช่นพระปทุมณะ ด้วยการเข้ดอารมณ์ที่มากกระทบนั้นให้สูงขึ้น โหน ๆ ก็เข้ามาว่ายเวียนในแวดวงการเมืองท้องถิ่นแล้ว สูเขาสักตั้งไม่ดีกว่าหรือ ช่างคิด ช่างทำ ช่างพูด ยอมดีกว่านักการเมืองที่วัน ๆ เอาแต่พูด และไม่เคยทำอะไรที่สร้างสรรค์ ถ้านายพิจิตตอดทนอดกลั้นเหมือนเช่นพระปทุมณะ นายพิจิตตมีสิทธิ์เป็นดาวดวงเด่นคนหนึ่งของวงการเมืองไทยได้อย่างแน่นอน ผมเชื่อของผมอย่างนี้ครับ" (คอลัมน์ "เห็นมาอย่างไร เขียนไปอย่างนั้น" โดย "อนุภพ" เรื่อง "ดร.ใจ-อย่างเฟ้่งท้อ" หนังสือพิมพ์เดลินิวส์, 11 กันยายน พ.ศ. 2541 : 5)

ภาวะการณ์น้ำท่วมยังมีต่อเนื่องอีกถึงเดือนตุลาคม ดร.พิจิตตยังคงออกตรวจพื้นที่น้ำท่วมเพื่อเร่งแก้ไขสถานการณ์ แต่ด้วยลักษณะของการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าแบบเดิม ๆ ประกอบกับภาพการตรวจพื้นที่แบบพร้อมลุยของดร.พิจิตต เช่น สวมเสื้อเข้ด กางเกงขาสั้น รองเท้าแตะ นั่งบนรถซาเล้ง ถือโทรโข่่งพูดขอโทษประชาชนที่สัญจรอยู่บนถนนที่น้ำท่วมขัง ฯลฯ ทำให้สื่อมวลชนออกมาตำหนิถึงการทำงานว่า ไม่มีประสิทธิภาพ และมีลักษณะของการสร้างภาพ

"ผู้ว่าพิจิตตทำงานประเภทดูหน้าจากถนนลงคลองให้คลองล้นลงถนน หมุนวนให้ชาวบ้านลบายใจ เห็นภาพว่าทำงาน เปลี่ยนทั้งไฟ เปลี่ยนทั้งกาย แฉงวัฒนธรรมรำร้องมานาน ให้พิจารณาการออกก.ท.ม.ที่ลุ่มแล้วท่วมเงินแก่น้ำท่วมแต่ละปีมหาศาล จนปัญหาเมืองส่งผลให้เศรษฐกิจทรุด เพราะการจรรจาจรไม่สะดวก ดันทุนขนส่งแพง ไม่มีใครอยากมาตั้งออฟฟิศ ล่าสุด

ฟิลิปปีนส์ตั้งโรงงานใหญ่กว่าหมื่นล้านบาทที่สิงคโปร์เมืองปาอู (คอลัมน์ "บุคคลแนวหน้า" โดย "แจ้งวัฒนะ" หนังสือพิมพ์แนวหน้า, 5 ตุลาคม พ.ศ.2541 : 4)

"...เพราะฤทธิ์เดชของฝนปี 2541 ทำให้คะแนนเสียงที่สร้างสมมานานเสียหายยับเยิน ด็อกเตอร์โจนั้นถูกวิจารณ์ว่า เน้นการแก้ไขมากกว่าป้องกัน ไม่เหมือนผู้ว่าฯจำลอง ศรีเมือง ที่เน้นป้องกันมากกว่าแก้ไข...ความจริงแล้วผู้ว่าฯพิจิตต์ค่อนข้างจะเอาจริงเอาจังกับการแก้ไขปัญหา น้ำท่วมเป็นพิเศษ น้ำท่วมที่ไหน เห็นพิจิตต์ที่นั่น และทุกครั้งที่เห็นพิจิตต์ก็ต้องเห็นกองทัพนักข่าว ด้วย ไม่งั้นเสียชื่อผู้ว่าฯนักประชาสัมพันธ์หมด แถมตอนนี้ยังฉับไวกว่าเดิม แต่ก่อนน้ำท่วม 2-3 ชั่วโมงคนแถวนั้นจึงจะเห็นหน้าดร.โจ แต่วันนี้แค่เช้าเริ่มปริ้มก็เห็นแล้ว

นักข่าวถามที่ปรึกษาผู้ว่าฯทำไมเดี๋ยวนี้จึงมาเยี่ยมชมน้ำท่วมเร็วกว่าเดิม ที่ปรึกษาชี้เส้น แขนงเจ้านายลับหลังทันที บอกว่า ผู้ว่าฯโจเป็นคนเตรียมพร้อมอยู่เสมอ พอฟ้าเริ่มส่งเสียงครืน-ครืน ยังไม่ทันสิ้นเสียง หันไปดูผู้ว่าฯโจ ปรากฏว่า เปลี่ยนรองเท้าบูตยาวเรียบร้อยแล้ว..." (คอลัมน์ "มาดเอลา" เรื่อง "น้ำท่วม" หนังสือพิมพ์มติชน, 5 ตุลาคม พ.ศ.2541)

"...ฝนฟ้าคะนองที่ไร คนกรุงนอกจากจะนอนหลับฝันถึงใจผู้ร้ายแล้ว ยังฝันเห็น ด็อกเตอร์โจ พิจิตต์ รัตตกุล ผู้ว่าฯก.ท.ม.ด้วยความระลึกถึง ว่ากันตามสภาพของความเป็นจริง ไม่เชลียร์กันกับใคร การแก้ปัญหา น้ำท่วมของมหาจำลอง ยอดเยี่ยมเหลือมคุดึกกว่าของด็อกเตอร์โจ หลายเท่าทวีคูณ มหาฝึกเตรียมรับมือเอาไว้พร้อม โดยเฉพาะจุดวางเครื่องสูบน้ำ น้ำท่วมขังแค่ แผลสืบเดียว ก็เรียบร้อยโรงเรียนจำลอง

ส่วนยุคของด็อกเตอร์โจไม่ค่อยจะเห็นการเตรียมพร้อมในส่วนต่าง ๆ เหล่านี้ ดูเหมือนว่า คุณโจจะเชื่อมมึงกับการสร้างภาพมากกว่าสร้างงาน ฝนตกฟ้าร้อง น้ำท่วมที่ไร พอเหตุการณ์ กำลังตึงเครียดหรือสงบ คุณโจจะโผล่พรวดออกจากบังเกอร์ ปีนบันได ดูสายไฟฟ้ามึง ลงไป ล้วงท่อมึง สวมท้อปมุดลุยน้ำ ปรากฏรูปพระสุรารตามหน้าหนังสือพิมพ์ เรื่องอื่นนะไม่รู้ แต่เรื่อง สู้ก้องนะเก่งจริง ๆ พับฝ่า (ฮา)" (คอลัมน์ "มาดเอลา" เรื่อง "ด็อกเตอร์โจรับเลอะ" หนังสือพิมพ์ มติชน, 8 กันยายน พ.ศ.2541)

สมณานาม หรือคำที่สื่อมวลชนใช้เรียกชื่อดร.พิจิตต์ในช่วง พ.ศ.2538-2541 ได้แก่ นักปฏิรูปมลพิษ, สุภาพบุรุษนักการเมือง, ดร.โจ

ชาวคราวความเคลื่อนไหวของดร.พิจิตตที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาที่ศึกษาดังที่นำเสนอข้างต้นบ่งชี้ว่า ดร.พิจิตตมีพื้นฐานความรู้ และประสบการณ์การทำงานทางด้านวิทยาศาสตร์มาโดยตลอด ชื่อเสียงของดร.พิจิตตจึงเกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมจดชายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของควันพิษมาตั้งแต่เริ่มต้น ประกอบกับดร.พิจิตตมีการวางแผนเพื่อดำเนินการรณรงค์อย่างต่อเนื่องในรูปแบบของมูลนิธิ ดังนั้นไม่ว่าดร.พิจิตตจะมีตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ เขาก็จะมีกิจกรรมและผลงานที่เกี่ยวข้องออกมาอย่างสม่ำเสมอ

ชื่อเสียงของดร.พิจิตตเริ่มปรากฏเด่นชัดขึ้นในช่วงต้นปี 2538 ในฐานะของนักสิ่งแวดล้อม โดยที่ในช่วงนั้นเขาไม่มีตำแหน่งทางการเมือง ทั้งนี้ เพราะในช่วงดังกล่าวสื่อมวลชนให้ความสนใจในเรื่องของควันพิษ เนื่องจากองค์การสหประชาชาติประกาศว่า พ.ศ.2537 กรุงเทพฯเป็นเมืองหลวงที่มีมลพิษทางอากาศมากที่สุด และมูลนิธิป้องกันควันพิษฯได้รับเชิญจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐให้เข้าร่วมโครงการ "ไทยรัฐสู้ภัยอากาศพิษ" กล่าวได้ว่า ชื่อเสียงของดร.พิจิตตเกิดจากการทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับเวลา และสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

หลังจากนั้นชื่อเสียงของดร.พิจิตตเข้มข้นมากขึ้นในปี 2539 เมื่อดร.พิจิตตประกาศลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์เพื่อลงสมัครผู้ว่าฯ ก.ท.ม. ในนามอิสระ การกำหนดวาระของสื่อมวลชนในช่วงของการเลือกตั้ง ทำให้ชื่อเสียงของดร.พิจิตตปรากฏขึ้นบ่อยครั้งพร้อมกับคุณสมบัติการเป็นผู้ที่รณรงค์เพื่อลดควันพิษมาโดยตลอด จนกระทั่งได้รับสมญานามว่าเป็น "นักสู้มลพิษ" เมื่อลงสนามการเลือกตั้ง สื่อมวลชนส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนดร.พิจิตต เพราะต้องการให้ดร.พิจิตตมีอำนาจในการที่จะแก้ไขปัญหาในกรุงเทพฯ โดยเฉพาะในเรื่องของสิ่งแวดล้อมซึ่งดร.พิจิตตมีความชำนาญ เนื่องจากเห็นว่า ในช่วงที่ดร.พิจิตตไม่มีตำแหน่งทางการเมือง เขามีนโยบาย และการทำงานที่ตรงกับใจของคนกรุงเทพฯ แต่เขาไม่มีอำนาจในการที่จะปรับปรุง เปลี่ยนแปลงกรุงเทพฯให้ดีขึ้นได้

เมื่อดร.พิจิตตได้รับตำแหน่งทางการเมืองแล้ว สื่อมวลชนจึงเปลี่ยนบทบาทจากผู้ให้การสนับสนุนไปเป็นผู้ตรวจสอบการทำงานของผู้ว่าฯ ก.ท.ม. ดังจะเห็นว่า ในช่วงหลังจากการเลือกตั้ง กล่าวคือ ตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึงตุลาคม พ.ศ. 2539 สื่อมวลชนจะให้เวลาดร.พิจิตตในการปรับตัวกับการทำหน้าที่ผู้ว่าฯ ก.ท.ม. แม้ว่าในช่วงนี้การทำงานจะยังไม่ถูกใจสื่อมวลชน ดร.พิจิตตก็จะยังไม่ได้รับการตำหนิ แต่เมื่อเวลาผ่านไปถึงเดือนพฤศจิกายน สื่อมวลชนก็เริ่มตรวจสอบ และติติงการทำงานของดร.พิจิตตอย่างจริงจังมากขึ้น แม้ว่าดร.พิจิตตจะเป็นนักการเมืองท่านหนึ่งที่มีความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชนก็ตาม

ส่วนในช่วง 2 ปีหลังที่ผู้วิจัยทำการศึกษา ชื่อเสียงของดร.พิจิตตเกิดจากการทำงานในหน้าที่ผู้ว่าฯก.ท.ม.เป็นหลัก โดยดร.พิจิตตจะพยายามโยงจุดขายในเรื่องคว้นพิษ และสิ่งแวดล้อมเข้ากับการทำงานในหน้าที่ผู้ว่าฯก.ท.ม.ด้วย แต่ชื่อเสียงในเรื่องดังกล่าวกลับมีออกมาไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับภาพของการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ซึ่งเกิดขึ้นเป็นประจำทุกปีในช่วงฤดูฝน อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าวนำมาซึ่งชื่อเสียงเชิงบวกในช่วงแรก ๆ และชื่อเสียงเชิงลบในระยะหลังของการแก้ไขปัญหานี้ จนกระทั่งเป็นที่มาของคำวิพากษ์วิจารณ์ว่า "สร้างภาพ" เนื่องจากสื่อมวลชนมองว่า ดร.พิจิตตแสดงออกถึงการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมด้วยวิธีการแบบเดิม ๆ โดยการออกทำออกทางในสถานที่ที่เกิดน้ำท่วม ประกอบกับการทำงานมักจะมีแต่การแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ขณะที่ไม่มีกรวางแผนเพื่อทำการป้องกัน

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีนักการเมืองท่านใดให้ความสนใจในเรื่องของสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง ดังนั้นภาพของดร.พิจิตตจึงยังปรากฏในฐานะนักการเมืองที่ให้ความสำคัญกับเรื่องของสิ่งแวดล้อมในระดับต้น ๆ เพราะเขาพยายามวางนโยบาย และทำโครงการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในเรื่องคว้นพิษออกมาอย่างสม่ำเสมอในนามของก.ท.ม. เพียงแต่ตอนนี้ด้วยหน้าที่ของการเป็นผู้ว่าฯก.ท.ม. จึงทำให้ประชาชนได้รู้จักดร.พิจิตตในภาพที่กว้างขึ้น โดยเฉพาะในงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมเพิ่มมากขึ้น

สรุปท้ายบท

ช่วงพัฒนาการความมีชื่อเสียงทางการเมืองของนักการเมืองมีดังนี้

1. ช่วงแรกของการเข้าสู่การเมือง

นางปวีณาใช้ภาพของการเป็นน้องสาวอดีตนางงามจักรวาลเป็นจุดขายในการสร้างชื่อเสียงให้กับตนเอง ขณะที่ดร.พิจิตตใช้การรณรงค์เพื่อสิ่งแวดล้อมมาเป็นจุดขาย โดยมีพื้นฐานการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์เป็นตัวสนับสนุน

2. ช่วงเข้าสู่ความมีชื่อเสียง

นางปวีณาเริ่มเข้าสู่ความมีชื่อเสียงในช่วงปลายปี 2538 โดยการเสนอตัวขอทำงานด้านเด็กอย่างจริงจัง ประกอบกับตั้งแต่การเป็นส.ส.สมัยแรก นางปวีณามักจะได้รับมอบหมายให้ทำงานในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งในคณะกรรมการกิจการกิจกรรมเยาวชน สตรี และผู้สูงอายุ สภาผู้แทนราษฎรอยู่เสมอ ดังนั้นเมื่อนายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น แต่งตั้ง

นางปวีณาให้ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการเร่งรัดและติดตามผลการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับเด็กและสตรีของสำนักนายกรัฐมนตรี จึงเป็นที่มาของจุดขายการช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิในปัจจุบัน

ส่วนดร.พิจิตตเข้าสู่ความมีชื่อเสียงในช่วงต้นปี 2538 ซึ่งเขาทำการรณรงค์เพื่อลดควันพิษในนามของมูลนิธิป้องกันควันพิษอย่างต่อเนื่อง โดยที่เขายังไม่มีตำแหน่งทางการเมือง และไม่มีนักการเมืองท่านใดให้ความสำคัญในเรื่องควันพิษอย่างจริงจัง ประกอบกับช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่สื่อมวลชนให้ความสำคัญ และตระหนักถึงอันตรายที่เกิดจากควันพิษ เนื่องจากองค์การสหประชาชาติระบุว่า กรุงเทพฯ เป็นเมืองหลวงที่มีมลพิษทางอากาศมากที่สุด และเพราะการทำกิจกรรมที่ลงตัวกับจังหวะเวลา และสถานการณ์ทางสังคม ชื่อเสียงของดร.พิจิตตจึงได้รับการเผยแพร่อย่างกว้างขวางในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านควันพิษ

3. ช่วงมีชื่อเสียง

นางปวีณามีชื่อเสียงเป็นอย่างมากจากการจัดตั้งชุดเฉพาะกิจช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิ โดยมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมเป็นทีมงาน และมีผู้สื่อข่าวในสังกัดหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเป็นตัวหลักในการประสานงาน ทำให้มีผลงานออกมาอย่างสม่ำเสมอ และสร้างชื่อเสียงให้กับนางปวีณาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในช่วงกลางปี 2540 ที่นางปวีณานำชุดเฉพาะกิจบุกเข้าช่วยเหลือหญิงไทยที่ถูกส่งไปค้าประเวณีที่ประเทศมาเลเซีย และนำกลับบ้านได้ถึง 37 คน ซึ่งมีผลให้จุดขายของเธอเปลี่ยนจากการเป็นน้องสาวนางงามมาเป็นแม่พระและส.ส.หญิงเหล็กที่ให้ความช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิได้จนกระทั่งปัจจุบัน และเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เธอได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ซึ่งกำกับดูแลกรมประชาสงเคราะห์ในช่วงปลายปี 2541

ส่วนดร.พิจิตตมีชื่อเสียงอย่างมากในปี 2539 ในฐานะผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าฯ ก.ท.ม. ซึ่งมีความสนใจในเรื่องของสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในเรื่องของควันพิษที่เขาทำการรณรงค์มาโดยตลอด ดังนั้นกิจกรรมทางการเมืองของดร.พิจิตตในช่วงนี้จึงมักถูกโยงไปถึงความพยายามรณรงค์เพื่อลดควันพิษ และการรักษาสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นจุดขายของเขา โดยสื่อมวลชนระบุว่า ดร.พิจิตตดำเนินการในเรื่องดังกล่าวมานานแล้ว และมีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะได้เป็นผู้ว่าฯ ก.ท.ม.

4. ช่วงชื่อเสียงตก / ช่วงรักษาชื่อเสียงของตนเอง

ผู้วิจัยพบพัฒนาการช่วงนี้ของดร.พิจิตตตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2539 ซึ่งเป็นช่วงหลังจากที่ดร.พิจิตตได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้ว่าฯก.ท.ม. เพราะสื่อมวลชนตรวจสอบการทำงานของดร.พิจิตตอย่างใกล้ชิดในฐานะผู้บริหารสูงสุดของก.ท.ม. ดร.พิจิตตพยายามรักษาชื่อเสียงของตนเอง โดยทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด แต่ด้วยความทำงานในหน้าที่ผู้ว่าฯก.ท.ม.มีมากมาย จึงมีข้อผิดพลาดได้ง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม จนก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนัก และเป็นที่มาของคำว่า "สร้างภาพ" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ดร.พิจิตตตัดสินใจที่จะไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าฯก.ท.ม.อีก

ส่วนนางปวีณานั้นพัฒนาการช่วงนี้ไม่ได้เกิดขึ้นระหว่างพ.ศ.2538-พ.ศ.2541 ซึ่งผู้วิจัยทำการศึกษา แต่เกิดขึ้นในช่วงปี 2542 หลังจากที่ถูกลบเปลี่ยนตำแหน่งจากรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมไปเป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งกำกับดูแลการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ทั้งนี้ เพราะนางปวีณายังยึดติดกับการทำกิจกรรมจุดขาย ซึ่งเป็นงานในสังกัดของกรมประชาสัมพันธ์ เพราะห้อย สื่อมวลชนจึงตำหนิ และให้สมญานามว่า "แม่พระนิโดโบสถ์" ซึ่งหมายความว่า เมื่อนักการเมืองมีตำแหน่งทางการเมืองก็จำเป็นต้องทำบทบาทและหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมายให้ดีเสียก่อน หากนักการเมืองจะให้ความสำคัญกับงานซึ่งเป็นจุดขายของตนเองต่อไปก็สามารถทำได้ แต่ควรให้ความสำคัญในระดับรองลงไป หรือพยายามหาทางโยกให้จุดขายของตนเองไปด้วยกันได้กับการทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ดังเช่นที่นางปวีณาพยายามทำในระยะหลัง เช่น การให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูกข่มขืนเป็นพิเศษ หากนักการเมืองมีตำแหน่ง หรือมุ่งเน้นทำกิจกรรมจุดขายแต่เพียงอย่างเดียวเหมือนกับในช่วงที่ยังไม่มีตำแหน่งทางการเมือง โดยไม่มีผลงาน หรือละเลยงานในหน้าที่ของตนเองแล้ว สื่อมวลชนก็จะหยิบยกประเด็นดังกล่าวขึ้นมาโจมตีได้